

Община Сливен

**Програма
за управление
на отпадъците
до 2020 г.**

2015 г.

Съдържание

1. Въведение.....	1
2. Обща характеристика на община Сливен	4
3. Основни изводи от анализа на текущото състояние при управлението на отпадъците.....	7
3.1. Нормативни и програмни документи на община Сливен относно управление на отпадъците	7
3.2. Количество и състав на отпадъците.....	8
3.3. Инфраструктура за управление на отпадъци	10
3.4. Закриване и рекултивация на депа с преустановена експлоатация и нерегламентирани сметища.....	12
3.5. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците	12
3.6. Финансиране на управлението на отпадъците	13
3.7. Административен капацитет за управление на отпадъците.....	14
3.8. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	15
3.9. Прогнози за образуваните количества отпадъци и за постигане на целите за отпадъците	15
4. SWOT анализ	17
5. Цели и мерки за изпълнението им.....	19
5.1. Цели на Програмата	19
5.2. План за действие с подпрограми с мерки за изпълнение на целите.....	21
6. Система за наблюдение, оценка и контрол на изпълнението	57
7. Синхронизация с национални и общински програмни документи	60
8. Приложение. Анализи на текущото състояние при управление на отпадъците в община Сливен	62
8.1. Нормативни и програмни документи, регулиращи управлението на отпадъците в община Сливен	62
8.2. Данни за отпадъците	78
8.3. Прогнози за образуваните отпадъци.....	85
8.4. Инфраструктура за управление на отпадъци	91
8.5. Анализ и информация за старите общински депа и сметища	103

8.6.	Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците	109
8.7.	Финансиране на управлението на отпадъците	116
8.8.	Административен капацитет за управление на отпадъците.....	122
8.9.	Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	129

Списък на съкращенията

БВП	Брутен вътрешен продукт
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ООп	Организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
СМР	Строително-монтажни работи
ТБО	Такса битови отпадъци

Основни дефиниции

Битови отпадъци са отпадъците от домакинствата и подобни на отпадъците от домакинствата (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към ЗУО.

Биоразградими отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Биоотпадъци са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Масово разпространени отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Йерархия при управление на отпадъците – приоритетният ред, който компетентните органи по ЗУО и лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, прилагат при управлението на отпадъците. Приоритетният ред при управление на отпадъците е предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

Предотвратяване са мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Повторна употреба е „всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени”.

Оползотворяване е „всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло“. Определението на термина „оползотворяване“ е една от ключовите концепции на Закона за управление на отпадъците. „Оползотворяване“ и противоположният термин „обезвреждане“ заедно съставляват „третиране на отпадъците“. Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване, или дейност по обезвреждане. Нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане. Накратко казано, действията по обезвреждане са предимно действия по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране, докато основният резултат на дейности по оползотворяване е "отпадъкът да се използва за полезна цел". Оползотворяването е разделено на три под-категории: подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго материално оползотворяване.

Подготовка за повторна употреба са „дейностите по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е предварителна обработка". Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба" въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци и след това чрез поправка се превръща отново в продукт, който се използва по предназначение. Примери за подготовка за повторна употреба са ремонт на велосипеди, мебели, перални машини, хладилници и други, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие след ремонта са повторно използвани.

Рециклиране е „всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.“

Друго оползотворяване - другите форми на оползотворяване не са споменати сред определенията, но са очертани в чл. 4 (1) от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „Друго оползотворяване“ е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване“ съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране. Примери за друго оползотворяване са: изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО респективно R1 в приложение 2 към § 1, т. 13 на ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци, без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение 1 към § 1, т. 11 на ЗУО. За определяне дали изгарянето в инсинератори, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци трябва да бъде класифицирано като R1 или D10, в съответствие с критериите за енергийна ефективност, трябва да се използва като ориентир Ръководството на Комисията;

насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване вж. § 1, т. 10 от ДР на ЗУО.

Обезвреждане е всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия.

Депониране на отпадъци е метод, при който не се предвижда последващо третиране на отпадъците и представлява складиране на отпадъци за срок, по-дълъг от три години - за отпадъци, предназначени за оползотворяване, и една година - за отпадъци, предназначени за обезвреждане, по начин, който не представлява опасност за човешкото здраве и околната среда.

1. Въведение

Основание за изработване на Програмата

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен (ПУО) е разработена на основание Закона за управление на отпадъците.

През 2012 г. беше приет нов Закон за управление на отпадъците (ЗУО). ЗУО въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС в българското законодателство и регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Член 52 от ЗУО изисква общините да разработват и изпълняват програми за управление на отпадъците за територията на съответната община за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците и Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци като негова съществена част; да ги разработят в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО. В допълнение ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да включват и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на общините, произтичащи от същия закон. Именно на това основание и при спазване на нормативните изисквания е разработена Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен.

Цел на Програмата

ПУО има за цел да определи основните стратегически приоритети за устойчиво и екологосъобразно управление на отпадъците на територията на община Сливен, които трябва да бъдат постигнати до 2020 г. Изпълнение на ПУО ще доведе до подобряване на системите за управление на отпадъците, до намаляване на въздействията върху околната среда и човешкото здраве, причинени от генерираните отпадъци, и подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс на територията на община Сливен.

Програмата включва четири стратегически цели, които са съобразени с изискването на ЗУО да съответстват на целите на НПУО 2014-2020 г. За постигане на всяка стратегическа цел са идентифицирани оперативни цели и мерки, като мерките са обособени в седем подпрограми.

Отпадъци в обхвата на Програмата

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци,
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ,
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради,
- опасни отпадъци – битови и строителни.

Географско покритие

Програмата за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Сливен.

Регион за управление на отпадъците

Община Сливен участва в регион за управление на отпадъците Ямбол съгласно НПУО 2014-2020 г.

С решение № 217 от 05.06.2008 г. Общински съвет Сливен даде съгласие за участие на община Сливен в сдружение на общините Ямбол, Сливен, Нова Загора, Стралджа и Тунджа, създадено с цел управление на отпадъците на регионален принцип. Регионалното сдружение за управление на отпадъците в регион Ямбол обединява действията на общините членки за изграждането на система за регионално управление на отпадъците, отговаряща на националните нормативни изисквания и европейските стандарти. В резултат на сътрудничеството общините подготвиха и реализираха проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол – първа фаза“, който беше финансиран от Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г. С изпълнение на проекта са осигурени съответстваща на нормативните изисквания инфраструктура за депониране на неопасни отпадъци и рекултивация на старото сметище на община Сливен.

Подход при разработване на Програмата

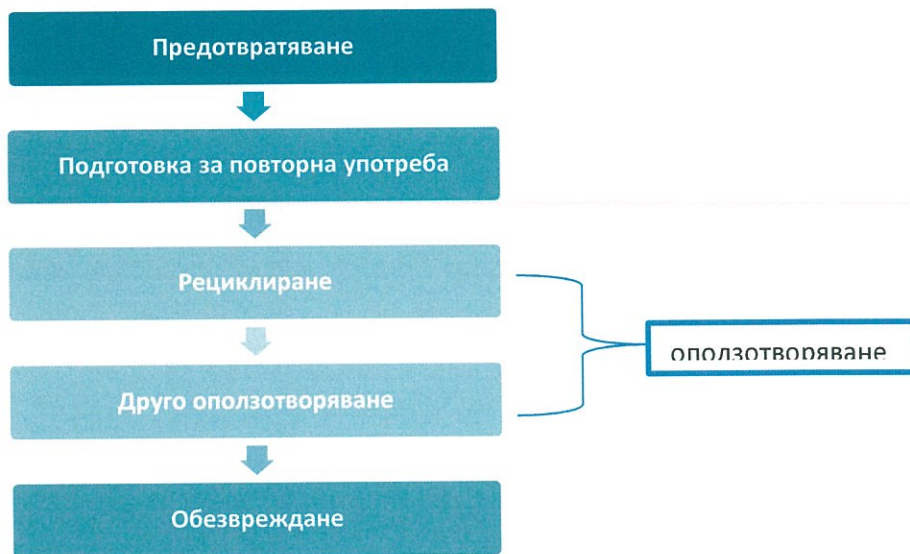
При разработването на ПУО, община Сливен взе предвид основните изисквания на Закона за управление на отпадъците и подзаконовата уредба по прилагането му и насоките в публикуваните от МОСВ през март 2015 г. Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците. В допълнение, при разработването на Програмата са взети предвид и редица европейски и национални програмни и методически документи и изследвания, в т.ч:

- Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, като част от него;
- Изготвяне на план за управление на отпадъците, методологична обяснителна бележка, 2012 г., ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Насоки за изготвяне на програми за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010–2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради за периода 2011-2020 г.;
- Методология за стратегическо планиране в Р.България, април 2010 г., Съвет за административна реформа.

ПУО е изготвена при съблюдаване на основните принципи и йерархията за управление на отпадъците:

- *Предотвратяване* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- *Разширена отговорност на производителя* и *замърсителят плаща* – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- *Превантивност* – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- *Близост и самодостатъчност* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- *Участие на обществеността* – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в обсъждането на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците, да правят предложения и да имат достъп до тях след разработването им.

ЗУО въведе т.нар. *йерархия на управление на отпадъците*, която определя приоритетния ред при управление на отпадъците от гледна точка на най-добрата възможност за опазване на околната среда, предотвратяване на вредните въздействия върху нея и ефективно използване на ресурсите. ЗУО определя пет възможни начина за третиране на отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

Основните приоритети на община Сливен за управление на отпадъците до 2020 г. и мерките за тяхното постигане бяха определени като се има предвид йерархията на управление на отпадъците след изготвяне на анализи на текущото състояние по управление на отпадъците на територията на общината и произтичащите от тях основни изводи и препоръки за подобряване на системите за управление на отпадъците. Анализите са представени в Приложение № 1 към Програмата.

Структура на Програмата

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен е структурирана съобразно изискванията на чл. 52 от ЗУО и препоръките на МОСВ, посочени в Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от март 2015 г. Съобразно с това, структурата на ПУО обединява съдържанието в следните основни части:

- Основни изводи от анализа на текущото състояние на управлението на отпадъците
- SWOT анализ
- Цели и подпрограми с мерки за решаване на идентифицираните проблеми и постигане на целите
- Синхронизация на Програмата за управление на отпадъците с национални и общински програмни документи
- Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението
- Приложение, в което са представени подробните анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците и прогнозите за отпадъците за територията на община Сливен.

Органи за разработване и приемане на ПУО

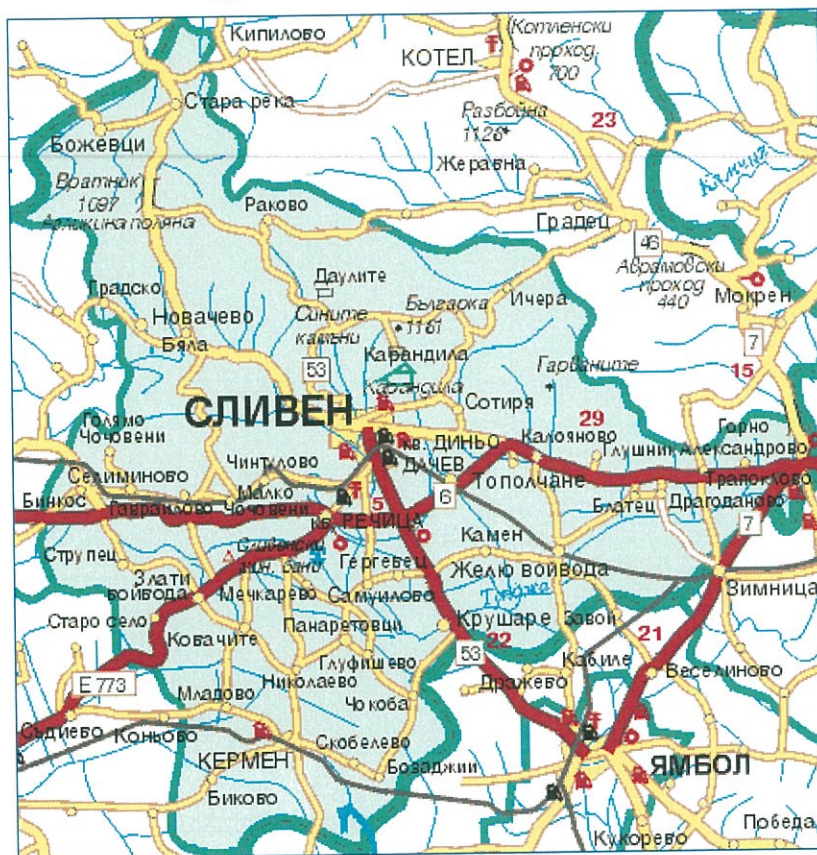
Програмата за управление на отпадъците беше разработена под ръководството на кмета на община Сливен. Програмата беше приета с **Решение № на Общински съвет Сливен от2016 г. (ще се добави след приемането)**

2. Обща характеристика на община Сливен

В административно отношение общината се намира в административна област Сливен в Югоизточен планов район. Общинският център гр. Сливен е център и на едноименната област.

Селищната мрежа на общината е формирана от 49 населени места, включващи гр. Сливен, гр. Кермен и 47 села – Биково, Било, Бинкос, Блатец, Божевци, Бозаджии, Бяла, Чинтулово, Чокоба, Драгоданово, Гавраилово, Гергевец, Глуфишево, Глушник, Голямо Чочовени, Горно Александрово, Градско, Ичера, Изгрев, Желю войвода, Калояново, Камен, Ковачите, Козин дол, Крушаре, Малко Чочовени, Мъсърлии, Мечкарево, Младово, Николаево, Новачево, Панаретовци, Раково, Ръченица, Самуилово, Селиминово, Скобелево, Сотиря, Средорек, Стара река, Старо село, Струпец, Тополчане, Трапоклово, Вьглен, Зайчари, Злати войвода

Фигура 1. Карта на община Сливен

Община Сливен се намира в Югоизточна България и заема площ от 1367 кв.км. По този показател тя се нарежда на първо място сред четирите общини от област Сливен. Площта на общината формира 38,6% от тази на областта, 6,9% от площта на Югоизточен район от ниво 2 и 1,2% от територията на България.

По данни на НСИ, най-голям дял от площта на община Сливен - 51,1% - заемат земеделските територии, следвани от горските, които формират 41,2% от територията. Населените места и другите урбанизирани територии съставляват 5% от площта на общината. Последно място заемат териториите за добив на полезни изкопаеми и за транспорт – съответно 0,15% - 0,8%.

От природно-географска гледна точка, територията на община Сливен заема части от различни природно-географски области - Стара планина, Средногорие, Задбалкански котловини. Според ландшафтно-екологичното райониране на България, общината попада частично в Старопланинската, Среднобългарската и Горнотракийско-Тунджанската ландшафтна област.

Територията на община Сливен попада в областта на преходно-континенталния климат.

Територията на общината се отличава с богато биоразнообразие. Елементите от Националната екологична мрежа Натура на територията на община Сливен са посочени на следващата таблица.:

Таблица 1. Елементи от Националната екологична мрежа НАТУРА на територията на община Сливен

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
<u>BG0002094</u>	Адата - Тунджа	Защитена зона по директивата за птиците
<u>BG0000567</u>	Гора Блатец	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000554</u>	Гора Желю Войвода	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000553</u>	Гора Тополчане	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000420</u>	Гребенец	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0002059</u>	Каменски баир	Защитена зона по директивата за птиците
<u>BG0000418</u>	Керменски възвишения	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0002029</u>	Котленска планина	Защитена зона по директивата за птиците
<u>BG0000117</u>	Котленска планина	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000139</u>	Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000441</u>	Река Блатница	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000136</u>	Река Горна Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000192</u>	Река Тунджа 1	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0000164</u>	Сините камъни	Защитена зона по директивата за местообитанията
<u>BG0002058</u>	Сините камъни - Гребенец	Защитена зона по директивата за птиците
<u>BG0000211</u>	Твърдишка планина	Защитена зона по директивата за местообитанията

Населението на община Сливен е 122 331 жители (НСИ, 31.12.2014 г.). Градското население е 73%, а в селата живеят 23% от населението. Тенденцията за броя население в общината следва общата тенденция в страната към намаляване на населението. За периода 2004-2014 г. населението на община Сливен е намаляло със 7%, колкото е средното общо намаление за страната за този период.

Данните за възрастовата структура на населението за 2014 г. показват, че в общината тя е по-благоприятна от средната за страната, с по-голям дял на трудоспособното население 19% (при средно за страната 15%) и малко по-нисък дял на това в надтрудоспособна възраст (22% при средно за страната 24%).

БВП на жител в община Сливен през 2013 г. е 5654 лв., при средно за страната 11 283 лв.

3. Основни изводи от анализа на текущото състояние при управлението на отпадъците

За целите на разработването на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен бяха изготвени подробни анализи на текущото състояние при управление на отпадъците в общината. По-долу са представени основните констатации, изводи и препоръки от анализите. Подробните анализи са представени в Приложение към ПУО.

3.1. Нормативни и програмни документи на община Сливен относно управление на отпадъците

- Законодателството относно управление на отпадъците, прието през последните години, поставя високи и конкретни изисквания към местните власти относно подобряване на йерархията на управление на потоците отпадъци, за които отговорност носят общините. Несправянето с тези задължения води до сериозни финансови последици за общините и съответно – за населението и бизнеса.
- Нормативната уредба и програмните документи на община Сливен в разглежданата област се основават на националното законодателство и следват националната политика по управление на отпадъците.
- Анализът на общинските наредби показва, че община Сливен има опит и традиции в разработването и прилагането на местна нормативна уредба по управление на отпадъците.
- Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Сливен отговаря на минималните изисквания на ЗУО от 2012 г. за съдържание; подробно регламентира правата и задълженията на физическите и юридическите лица, отговорностите на кмета, изискванията към системите за разделно събиране на различни отпадъчни потоци, контрола за изпълнение на разпоредбите. Препоръчително е Наредбата да се допълни с текстове, регламентиращи задълженията на лицата, извършващи дейности по събиране и предаване за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, да предоставят данни в общината за събраните и предадени количества отпадъци по ред, образец и периодичност, утвърдени със заповед на кмета на общината. Подобни разпоредби са от ключово значение, тъй като събирането на информация за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци е от съществено значение, за да може общината да докаже пред МОСВ изпълнение на целите – и съответно освобождаване от заплащане на отчисления за депониране по чл.64 от ЗУО
- Община Сливен има натрупан опит и изпълнява нормативните си задължения за разработването на общински програмни документи, в т.ч. относно управление на отпадъците. Модерното управление на отпадъците е сред програмните приоритети на общината, видно не само от тематичните програми, отнасящи се до околната среда, но и от общите планови документи, които включват интегрирано развитие на общината за периода до 2020 г. Общината е предприела своевременно действия за разработване на общинска Програма за управление на отпадъците, към която като неразделна част се разработва подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъците.

- В периода на Програмата до 2020 г. общината ще предприеме своевременни промени в местната нормативна уредба за отпадъци в случай на съществени промени в националното законодателство, които налагат промени в наредбите на общината. Например очакваната промяна на методиката на определяне на такса битови отпадъци ще наложи промени в Наредбата на определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Сливен.

3.2. Количество и състав на отпадъците

Изготвените анализи на количествата и морфологичния състав на отпадъците, генерирани в община Сливен, тенденциите и прогнозите за периода до 2020 г. очертават необходимите мерки, които общината следва да предприеме

Битови отпадъци

- Годишните количества генерирани битови отпадъци на територията на община Сливен до 2014 г. потвърждават прогнозите за количествата генерирани битови отпадъци част от проекта за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол.
- През 2014 г. спрямо 2013 г. нормата на натрупване за община Сливен бележи ръст, но въпреки това остава с по-благоприятна стойност от средната за страната и с близка до средната за населените места с население от 50 хил. до 150 хил. жители, посочена в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, одобрена от МОСВ.
- Стартиралото проучване за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в рамките на община Сливен ще има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за отклоняване на биоразградимите битови отпадъци от депата.
- Анализите и прогнозите показват, че за 2014 г. до 2019 г. община Сливен изпълнява целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали.
- Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни европейските и национални цели за отпадъците за предстоящия период до 2020 г. в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.
- Препоръчително е община Сливен да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци и подобряване на техния състав от гледна точка на извличане на рециклируеми отпадъци. Препоръчително е общината да обсъди възможностите за рециклиране на регионален принцип на отпадъците от строителния бранш с други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради.

- Препоръчително е общините в териториалния обхват на регионалния ВиК оператор Сливен заедно с него като водеща организация, да анализират възможността и предприемат мерки в дългосрочен план да се оползотворяват утайките, а депонирането да се минимизира по изключение.

Строителни отпадъци

В община Сливен, както в повечето общини в страната, не е организирана система за разделно събиране на строителния отпадък от малки ремонтни дейности на домакинствата. Наличните данни показват, че за анализирания период 2010-2013 г. годишното количество строителни отпадъци варира в широки граници, без ясно изразени тенденции на ръст или спад. Основното количество от тези отпадъци се генерира на територията на гр. Сливен и те се депонират на общинското депо за неопасни отпадъци в с. Сотиря.

Фигура 1. Количество на строителните отпадъци (тона)

Източник: Община Сливен

За да подобри йерархията на управление на този поток отпадъци и да намали количествата на строителните отпадъци в потока смесени битови отпадъци, които ще се транспортират за депониране до регионалното депо Ямбол, препоръчително е община Сливен да направи следното:

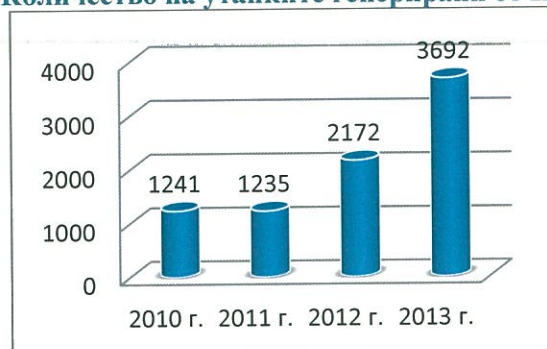
- Да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности. Гражданите биха могли да се задължат да оставят тези отпадъци в добре завързани чували до контейнерите, които да се извозват от общината до депо или да се въведе възможност при предварителна заявка и до определени количества общината да извозва от домакинствата такива отпадъци без те да заплащат за това. Също така общината може да определи площадка, на която гражданите сами да предават безплатно строителни отпадъци от ремонтни дейности до определени количества.
- Да предостави възможност за безплатно приемане на определена площадка на разделно селектирани отпадъци при разрушаване на сгради, които биха могли да се използват ползотворно (напр. тухли, керемиди и др.) и които да се предоставят безвъзмездно на нуждаещи се граждани.
- Да обсъди възможностите за рециклиране на регионален принцип на отпадъците от строителния бранш с други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради.

Отпадъци от утайки от ПСОВ

- На територията на община Сливен има една функционираща пречиствателна станция за отпадъчни води на град Сливен. Към настоящия момент тя не работи

на пълния си проектен капацитет за третиране на отпадъчните води. Това се потвърждава и от представените на следващата фигура ниски количества на образуваните утайки в периода 2010-2013 г.

Фигура 2. Количество на утайките генерирани от ПСОВ (тона)

Източник: Годишни отчети на „ВиК“ ООД Сливен

Обезводнените утайки от ПСОВ се обезвреждат чрез депониране. След реконструкцията на ПСОВ и изграждане на метан-танковете количеството на утайки на изхода на станцията намалява.

Отговорността за експлоатация на ПСОВ, съответно за оползотворяване на утайките, е на „ВиК“ ООД Сливен. Съвместно с общините в териториалния обхват на ВиК оператора трябва да се намерят оптимални решения за оползотворяване на утайките, като утайки се депонират по изключение.

- Препоръчително е общините в териториалния обхват на регионалния ВиК оператор Сливен заедно с него като водеща организация, да анализират възможността и предприемат мерки в дългосрочен план да се оползотворяват.
- Препоръчително е общината заедно с други съседни общини да участва в изготвяне на анализи за евентуално прилагане на регионален подход при управление на утайките от ПСОВ в региона, каквато е и препоръката на Националния стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г. В бъдеще е необходимо „В и К – Сливен“ ООД гр. Сливен, заедно с други съседни ВиК оператори (напр. ВиК ООД гр. Ямбол) да анализират и обсъдят възможността за съвместно третиране на утайките в общи съоръжения и кандидатстване за европейско финансиране. Общините като собственици на съоръженията трябва да участват активно в този процес. Въпросът за подобряване на йерархията за управление на утайките е много важен, като се има предвид трудността при намирането на терени за депа за отпадъци, негативните реакции на населението, както и фактът, че НПУО 2014-2020 г. предвижда след 2020 г. да се преустанови централно финансиране на проекти за депа за отпадъци.

3.3. Инфраструктура за управление на отпадъци

Инфраструктура за битовите отпадъци

- Община Сливен осигурява необходимите съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци чрез възлагане на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на смесените битови отпадъци по реда на ЗОП. Доскоро съдовете и техниката не бяха достатъчни, поради което общината предприе мерки съвместно с изпълнителя на услугите за сметосъбиране и сметоизвозване за

осигуряване на необходимата като качество и количество инфраструктура при прилагане на оптимална честота на транспортиране на отпадъците, които към момента са достатъчни.

- Общината е осигурила контейнери и техника за разделно събиране и извозване на битовите отпадъци от опаковки чрез сключване на договор с организация за оползотворяване „Екобулпак“ АД, която осигуряват за своя сметка необходимата инфраструктура.
- Както в почти всички общини в страната, общината не е осигурила съдове за разделно събиране на други битови биоотпадъци (градински, хранителни и други). Препоръчително е осигуряване на съдове и въвеждането на система за разделно събиране на биоотпадъци с оглед намаляване на количеството извозвани и депонирани на регионалното депо от тези потоци отпадъци след осигуряване на съответната инсталация.
- Доскоро общината изхвърля битовите си отпадъци на общинското депо в с. Сотиря, което не отговаря на съвременните стандарти за опазване на околната среда и човешката здраве. С въвеждането в експлоатация на клетка №1 на регионалното депо Ямбол в края на октомври 2015 г., което отговаря на най-високите европейски стандарти и ще обслужва община Сливен и другите четири общини от РСУО, се осигурява капацитет за обезвреждане на смесените битови отпадъци за депониране най-малко до 2025 г., а заедно с останалия терен на депото - и за изграждане впоследствие на още три клетки.
- Община Сливен заедно с другите общини от РСУО Ямбол на регионален принцип е осигурила до есента на 2020 г. сепарираща инсталация за предварително третиране на смесените битови отпадъци преди депонирането им. Инсталацията е разположена на регионално депо Ямбол и в нея се сепарират полезните компоненти от потока на смесените битови отпадъци, а така също чрез допълнително сортиране се сортират за предаване за рециклиране и оползотворяване разделно събраните чрез системата на цветните контейнери отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.
- Общината е осигурила мобилна техника за събиране на опасни отпадъци от бита и провежда два пъти годишно кампании сред населението за събиране на опасни отпадъци от бита.
- Площадки за някои видове разделно събрани отпадъци от бита са осигурени от общината на територията на град Сливен чрез сключване на договор с фирма, притежаваща разрешителни по ЗУО. Препоръчително е общината да проучи възможност на тези или на други площадки да се предават текущо през годината за временно съхранение разделно събрани опасни битови отпадъци, строителни отпадъци в малки количества от ремонтни дейности на домакинствата и др.
- На територията на община Сливен има и други пунктове за изкупуване на битови рециклируеми отпадъци, но в общината не постъпва информация за количествата предадени за рециклиране отпадъци и тези пунктове не се регистрират в общината, съгласно изискванията на ЗУО.
- В община Сливен няма осигурена компостираща инсталация или друга инсталация за биоотпадъци, подобно на ситуацията в повечето общини в страната. Общината трябва да извърши анализи за изграждането на такава

инсталация и да кандидатства за финансиране от ОПОС 2014-2020 г., по която е открита процедура за безвъзмездно финансиране на такава инфраструктура. Общината предприе действия за осигуряване на площадка за изграждане на компостираща инсталация.

Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

- Община Сливен не разполага с депо за строителни отпадъци, които до затварянето на старото общинско депо за неопасни отпадъци в с.Сотиря се изхвърляха там. Общината следва да предприеме действия самостоятелно и съвместно с други общини за осигуряване на инфраструктура и подходящи терени за рекултивация, оползотворяване и рециклиране на строителните отпадъци.

Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

- Утайките от ПСОВ Сливен се третират в модерно утайково стопанство, включващо и метан-танкове. Към настоящия момент обезводнените утайки се обезвреждат чрез депониране на изсушителни полета в района на ПСОВ, събират се и се депонират в района на станцията. Основен проблем е липсата на място за депониране и липса на практично решение за оползотворяване на утайките. Необходимо е ВиК операторът заедно с общините от региона да намерят решения за най-ефективното оползотворяване на утайките, като се преустанови тяхното депониране.

3.4. Закриване и рекултивация на депа с преустановена експлоатация и нерегламентирани сметища

- Община Сливен е извършила подготовка, предприела е всички необходими мерки и извършва рекултивация на старото депо за неопасни битови отпадъци до с. Сотиря още от момента на преустановяване на експлоатацията му и този проект ще бъде окончателно извършен през 2016 г.
- Общината ще възлага мониторинга на околната среда на закритото депо на външен специализиран изпълнител.
- Сериозен идентифициран проблем на територията на общината са големия брой нерегламентирани сметища, образувани до обхващане на цялото население на общината в системите за организирано събиране и транспортиране на отпадъците. Общината предприе мерки и са закрити и санирани по-голяма част от тези сметища, но остават за закриване още стари селски сметища.

3.5. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците

- Организираната система за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци обхваща 100% от територията на община Сливен.
- Въведени са схеми за разделно събиране на повечето потоци битови отпадъци. Общината е осигурила услуги за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, масово разпространени отпадъци, площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, вкл. едрогабаритни отпадъци.

- Община Сливен е сключила договорни споразумения с организации за оползотворяване и с лица с разрешителни по ЗУО за прилагане на схеми за разделно събиране на пет от шестте групи масово разпространени отпадъци - отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло; ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и ИУГ.

- Общината обаче не е въвела схеми за разделно събиране, предварително сепариране и оползотворяване на биоотпадъците, което е от критично значение както по отношение на постигане на нормативно определените количествени цели, така и във връзка с прилагане на йерархията при управление на отпадъците и намаляване на количествата извозвани до регионалното депо отпадъци.

- Целесъобразно е с цел осигуряване на услуги за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и създаване на допълнително удобство за населението и бизнеса за предаване на тези отпадъци, общината да осигури площадка за безвъзмездно предаване и временно съхранение на тези отпадъци – било ново отредена площадка или да се използват сега действащите площадки.

3.6. Финансиране на управлението на отпадъците

- Принципът „замърсителят плаща“ не се прилага изцяло при определяне на такса битови отпадъци. В зависимост от въведените на национално ниво методики за определяне на такса битови отпадъци, община Сливен ще предприеме действия с цел по-пълно прилагането на принципа и справедливо заплащане на услугите от страна на всички групи генератори на отпадъци.

- Събираемостта на приходите от такса битови отпадъци е висока. Въпреки това приходите от такса битови отпадъци в община Сливен са значително по-ниски от средствата, които общината изразходва за управлението на отпадъците - през 2014 г. коефициентът на ефективност на приходите е едва 0,57. Този факт показва, че общината следва да преразгледа политиката за определяне на такса битови отпадъци, така че да покрива разходите и да разширява и подобрява услугите, свързани с управление на отпадъците.

- В структурата на разходите през 2014 г. най-висок дял от 34 % имат разходите за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Размерът на заплащаните отчисления по чл. 64 от ЗУО нараства значително през анализирания период, достигайки през 2014 г. 23% от общите разходи за управление на отпадъците. Това е така, тъй като битовите отпадъци, генерирани на територията на общината, се обезвреждат чрез депониране, а размерът на отчисленията за един тон отпадъци нараства всяка година. Допълнително утежняващо обстоятелство е фактът, че в анализирания период община Сливен депонира битовите отпадъци на депо, което не отговаря на изискванията и съответно заплаща по-високи такси по тази причина. Общината трябва да предприеме мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

3.7. Административен капацитет за управление на отпадъците

- Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на кмета на общината са обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация. Разпределението на функциите е ясно и няма припокриване на функции в хоризонтален и във вертикален аспект.
- Изпълнението на почти всички възложени функции е на много добро ниво. Общината има капацитет за разработване и изпълнение на нормативни и планови документи и големи инфраструктурни проекти, за осигуряване на услуги за отпадъците. На незадоволително ниво е изпълнението на контролните функции за управление на отпадъците поради недостатъчна обезпеченост на функциите.
- Квалификацията на служителите с функции за управление на отпадъците е на много добро ниво. Броят им обаче е недостатъчен за изпълнение в пълен обхват на възложените функции. Поради прекомерната натовареност на отговорните служители и с други дейности и липсата на материално-технически средства, контролните функции не могат да се изпълняват пълноценно, което понижава ефективността на контролната дейност. Необходимо е да се намери вариант за назначаване на допълнителен персонал, да се подобри материално-техническото обезпечаване на контролната дейност чрез закупуване на автомобил, както и да се прилагат ежегодни мерки за развитие на квалификацията на контролиращите чрез провеждане на обучения.
- Предвид все по-големите изисквания към общините по опазване на околната среда, вмениявани от българското законодателство, и наличие на негативни практики от страна на жителите на община Сливен е целесъобразно ръководството на общината да преразгледа съществуващата структура и да създаде специализиран инспекторат за осъществяване на контролната дейност по опазване на околната среда и управление на отпадъците, както и по спазване на други общински наредби. Инспекторатът следва да е обезпечен с достатъчен брой инспектори и транспортно средство за осъществяване на проверки на място.
- Информационното обезпечаване на управлението на отпадъците в общината е на сравнително добро равнище. Общината е въвела база данни относно количествата отпадъци по видове. Документооборотът и обменът на информация се осъществяват по два начина – по електронен път и по-рядко на хартиен носител. Основните документи, в това число планове и програми, документи във връзка с определяне на цени на такси и услуги и заплащане на такса битови отпадъци, решения на Общинския съвет, договори с външни изпълнители, отчети за дейността и други са достъпни в локалната компютърна мрежа и достъп до тях имат всички служители на общината. Липсва обаче вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване на управлението на отпадъците с ясно разписани задължения на структурните звена за събиране, обработка и предоставяне на информация в информационната система на общината, както и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания. Все още не е изградена интегрирана информационна система за управление на отпадъците, която да интегрира всички генерирани данни и документи в областта на отпадъците и да позволява автоматизирано въвеждане и обработка на данни. Въвеждането на интегрирана информационна система за отпадъците ще обезпечи управлението на отпадъци с достоверни данни и надеждна информация, която е предпоставка за вземане на решения и за проследяване на напредъка на общината

при изпълнение на мерките за подобряване на управлението на отпадъците и постигане на нормативно определените количествени цели.

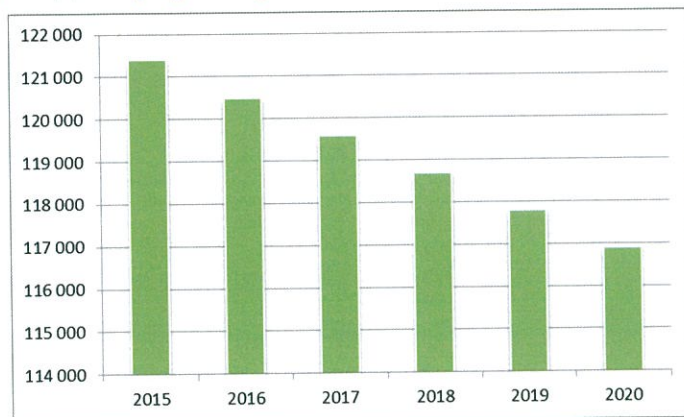
3.8. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

- Община Сливен има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността. Общината е сред малкото общини, които поддържат на интернет страницата си добре структурирана и богата на информация секция „Екология“, в която публикува разнообразни данни относно различни аспекти от управление на отпадъците. Този систематизиран подход улеснява достъпа на гражданите до полезна информация за отпадъците и тяхното управление. Общината прилага много добри практики за информиране на гражданите относно всички отпадъчни потоци, за които общината предоставя услуги директно или чрез външни организации.
- Тази дейност обаче не е достатъчна за стимулиране на населението да съблюдава задълженията относно управлението на генерираните битови отпадъци. Липсата на целенасочени кампании за повишаване на общественото разбиране относно управлението на отпадъците пречи да се намали общата незаинтересованост и неспазване на нормативните разпоредби относно отпадъците, които се явяват проблем в общината. Необходимо е общината да съчетае информационната дейност с провеждане на разяснителни кампании, организиране на целенасочени мероприятия и предоставяне на подходящи стимули за специфични целеви групи, с цел изграждане на екологосъобразни навици и поведение сред населението за предотвратяване, намаляване и разделно събиране на отпадъците.

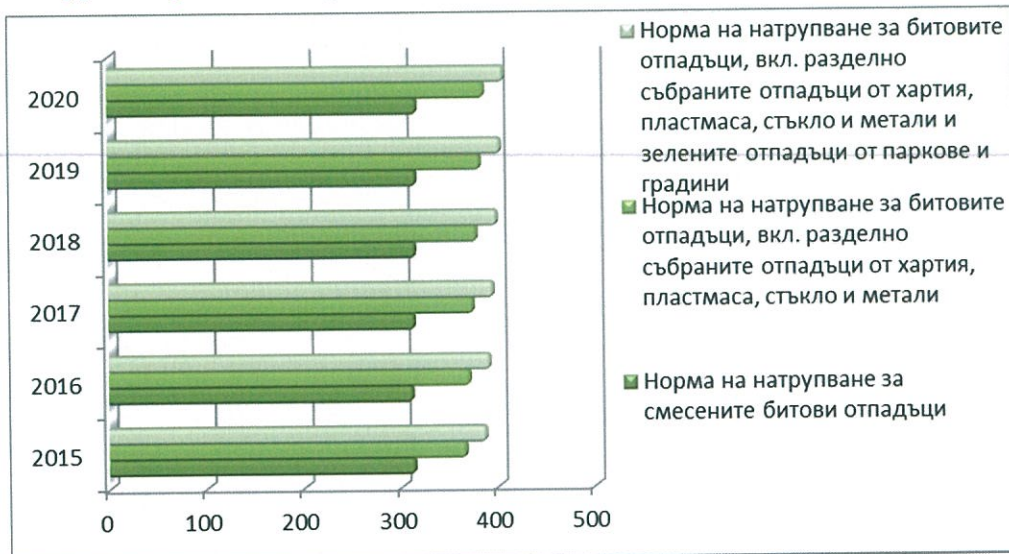
3.9. Прогнози за образуваните количества отпадъци и за постигане на целите за отпадъците

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Сливен за периода 2015-2020 г. е изготвена въз основа на два компонента - демографска прогноза за периода 2015-2020 г. и норма на натрупване на отпадъци на 1 жител и прогноза за нарастването ѝ. В следващите фигури са представени обобщените резултати, а изготвените прогнози са представени в Приложение към Програмата.

Фигура 2. Демографска прогноза за община Сливен (бр. жители)

Фигура 3. Прогнозна норма на натрупване за периода 2015-2020 г. (кг/ж./г.)

- Прогнози относно постигане на целите за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и стъкло, съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО

Изготвените прогнози показват, че община Сливен ще е в състояние да изпълни заложените цели за рециклиране на отпадъците от хартия, пластмаса, метал и стъкло към 2016 г., 2018 г. и 2020 г.

- Прогнози относно постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, с цели за 2016 г. и 2020 г.

Направената прогноза показва, че с предприемането на мерки за оползотворяване на зелените отпадъци от паркове и градини и градинските и дървесните отпадъци в състава на смесените битови отпадъци, община Сливен ще постигне, дори може да преизпълни, нормативно определените цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци към края на програмния период.

- Прогнози относно постигане на целите за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата

Изготвената прогноза показва, че община Сливен ще постигне годишните цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата през целия период 2016-2020 г. Намалението се дължи основно на значителното увеличаване на количеството биоразградими отпадъци, което ще се рециклира, в резултат от изграждането на инсталация за компостиране, която се очаква да влезе в експлоатация от 2019 г.

- По експертна оценка количествата на образуваните строителни отпадъци не се очаква да се променят значително, тъй като общинският план за развитие на общината до 2020 г. не предвижда по-голямо развитие на строителния бранш от сегашното му състояние.

- Не се очаква увеличаване на посочените количества утайки от ПСОВ до 2020 г., тъй като прогнозите за населението за община Сливен не показват ръст, от което зависи и количеството на утайките.

4. SWOT анализ

SWOT анализът е инструмент в планирането, който изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

- *Силните страни (Strengths)* са достижения, ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.
- *Слабите страни (Weaknesses)* представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които възпрепятстват развитието на сектора.
- *Възможностите (Opportunities)* представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.
- *Заплахите (Threats)* са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Въз основа на направените констатации и изводи от анализа на текущото състояние при управлението на отпадъците в община Сливен беше направен SWOT анализ с цел да се отграничат силните страни и възможностите, свързани с управлението на отпадъците в общината, и да се планират цели и мерки за преодоляване на слабите страни и превръщане на заплахите във възможности. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Сливен показва посочените по-долу резултати.

Силни страни ■ Разработени са стратегически и нормативни документи, които се фокусират върху действия с цел решаване на съществуващите проблеми. ■ Общината е осигурила модерна инфраструктура за предварително третиране и обезвреждане на смесените битови отпадъци. ■ Община Сливен е с по-добри стойности от средните стойности за страната по показателя „норма на натрупване на битови отпадъци на жител“. ■ Общината е организирила прилагане на схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци, чрез партньорство с организациите за оползотворяване на МРО. ■ Изградени са предпоставки за участието на обществеността в управлението на отпадъците – публични обсъждания, предоставяне на подробна информация и др.	Слаби страни ■ Нивото на депониране на отпадъците е високо. ■ Липсва инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци. ■ Не са въведени механизми за защита на социално слабите слоеве от населението, което ограничава увеличаването на размера на такса битови отпадъци и осигуряване на финансови ресурси за инвестиции в сектора на управление на отпадъците. ■ Съществуват пропуски в капацитета на общината за управление на отпадъците, свързани с информационното осигуряване и контролната дейност. ■ Не се прилагат целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци.
Възможности ■ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците. ■ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците. ■ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците. ■ Работещи схеми за разширена отговорност на производителя за МРО в партньорство с общината.	Заплахи ■ Подготвян от ЕК нов пакет за промени в европейското законодателство в сектор отпадъци с разширени като обхват и повишени като количествени изисквания цели за предотвратяване, рециклиране и оползотворяване на отпадъците и фактическа забрана на депонирането. ■ Необходимите публични инвестиции и оперативни разходи за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набелязаните цели са значителни. ■ Преминването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до значително повишаване на такса битови отпадъци за населението.

5. Цели и мерки за изпълнението им

5.1. Цели на Програмата

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците за периода до 2020 г. на община Сливен са:

- целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респ. предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.,
- направените изводи и препоръки от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Сливен, представени по-горе в т.2,
- SWOT анализът на управление на отпадъците, представен по-горе в т.3.

Целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективното използване на ресурсите са посочени в националните нормативни и програмни документи за отпадъците. ЗУО и наредбите по прилагането му поставят конкретни количествени цели, които общините следва да изпълнят до 2020 г.

- Рециклиране на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло
 - 2016 г. - мин. 25 % от общото им тегло
 - 2018 г. - мин. 40 % от общото им тегло
 - 2020 г. - мин. 50 % от общото им тегло
- Рециклиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци
 - 2016 г. - мин. 25 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.
 - 2020 г. - мин. 50 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата
 - 2020 г. - до 35 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.
- Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, като отговорност на Възложителите на строителни дейности, както следва:
 - до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

В съответствие с европейските практики и политика, с оглед стимулиране и ускоряване на процесите на рециклиране и оползотворяване на отпадъците държавата въведе икономически инструменти. Такъв инструмент са паричните отчисления за депониране на отпадъците, въведени чрез ЗУО, които стимулират общините да прилагат по-високите нива в йерархията за управление на отпадъците.

Размерът на отчисленията е нормативно определен и нараства в годините както следва:

– за депата, които отговарят на нормативните изисквания

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща година
3 лв./т	9 лв./т	15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	47 лв./т	61 лв./т	78 лв./т	95 лв./т

– за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в § 4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци от общините и по-конкретно:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци.
- При изпълнение на целите за биоразградимите и за биоотпадъците, общините се освобождават от заплащане на 50% от отчисленията за депониране на отпадъци.
- Ако общините изпълнят двата вида цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.
- При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци за населени места над 10 000 ж. до средата на 2014 г. отчисленията за депониране се увеличават с 15%.

За депониране на строителни отпадъци се заплащат отчисления в същите размери както, посочените по-горе за битови отпадъци.

Общата цел на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен е:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс.

Стратегическите цели са:

- Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването на отпадъци
- Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депониране на отпадъци
- Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда
- Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Целите на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

5.2. План за действие с подпрограми с мерки за изпълнение на целите

В рамките на ПУО са разработени седем подпрограми, които чрез мерките, включени в тях, водят до изпълнението на четирите стратегически цели и на общата цел на ПУО.

Всяка от седемте подпрограми съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания, предизвикателства и оперативни цели, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Мерките за постигане на оперативните и стратегическите цели са изготвени в табличен вид съгласно Методологичните указания за разработване на план за действие на Методологията за стратегическо планиране в Република България, разработена от Съвета за административна реформа към Министерски съвет (2010 г.).

Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки, или т.нар. "меки" мерки. Някои от мерките имат т.нар. хоризонтален характер, т.е. допринасят за постигането не само на оперативната цел на конкретна подпрограма, към която те са най-пряко свързани, а и за постигането на целите на други подпрограми. Примери за такива мерки са голяма част от мерките, включени в Подпрограмата за подобряване на административния капацитет и в Подпрограмата за информиране на обществеността.

Инвестиционните мерки са ограничени на брой, тъй като част от инвестиционните дейности в общината са в напреднала фаза или приключени до приемане на Програмата, което е видно в анализите на текущото състояние на управлението на отпадъците. В рамките на времевия период на Програмата трябва да се осигури необходимата инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими и биоотпадъци, да се довърши започнатата рекултивация на общинското депо в с. Сотирия и да се закрийт нерегламентиранияте сметища. Неинвестиционните мерки включват разнообразни дейности, в т.ч. относно нормативни промени, подобряване на административен капацитет, подготовка на проекти, информационни кампании и др.

Индикативният бюджет на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен е 4 534 000 лева. Мерките в подпрограмите са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година – основно това са мерки от организационен, процедурен и нормативен характер. Индикативният бюджет на отделните подпрограми за управление на отпадъците е посочен в следващата таблица.

Таблица 4. Индикативен бюджет на ПУО до 2020 г. на община Сливен (в лв.)

■ Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци	110 000
■ Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	100 000
■ Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци	3 508 000
■ Подпрограма предотвратяване и намаляване на риска от депониране на отпадъците	560 000
■ Подпрограма за управление на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	50 000
■ Подпрограма за подобряване на административния капацитет	117 000
■ Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	89 000
Общо:	4 534 000

5.2.1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план за управление на отпадъците. Неразделна част от НПУО 2014-2020 г. е първата Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци, разработена съгласно изискванията на ЗУО. Съгласно изискването за съответствие на структура и съдържание, общинските програми за управление на отпадъците също трябва да съдържат програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Именно в изпълнение на това изискване на ЗУО община Сливен разработи настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците 2015-2020 г. Общината досега не е планирала и изпълнявала целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци. Настоящата програма за предотвратяване образуването на отпадъци на община Сливен е първата такава програма, в която се предвиждат конкретни взаимнообвързани мерки.

Предотвратяване образуването на отпадъци – определение и място в йерархията за управление на отпадъците

Предотвратяването на отпадъци стои най-високо в йерархията за управление на отпадъците.

В европейското и съответстващото българско законодателство дефиницията за предотвратяване образуването на отпадъци е:

“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Както показва дефиницията, предотвратяването може да бъде количествено и качествено. Чрез количественото предотвратяване се намалява количеството образувани отпадъци, а при качественото предотвратяване се намалява съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите. Двата вида предотвратяване са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява, тъй като по време на самото третиране на отпадъците се изразходват енергия, вода и други ресурси. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100 % количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче това е нереалистично, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяването на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или

обезвреждани, да се планира така закупуването и потреблението на продукти, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението. Защото всяко третиране на вече възникнали отпадъци е свързано с известни натоварвания за околната среда, тъй като отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество. Дори и в най-добрия случай, когато отпадъците се оползотворяват, възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода за производствения процес. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Едновременно с това, предотвратяването на отпадъците е и съществен принос към отдавна необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. По-продължителното ползване на продуктите или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствена употреба, водят не само до намаляване на количеството отпадъци, но и до намалено използване на природните ресурси. Следователно изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите. Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест, не става въпрос за това да има конкуренция между екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания. В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на жизнения цикъл на материала или продукта – добив, производство, разпространение и потребление. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране. Предотвратяването на отпадъците може да включва и действия след като даден продукт е достигнал края на жизнения си цикъл – вместо да го изхвърля, потребителят може да помисли за варианти за неговата повторна употреба.

Ползи от предотвратяването на отпадъци

Екологичните ползи от предотвратяването на отпадъците включват спестяване на ценни природни ресурси и свързаното с това въздействие върху околната среда от извличането и преработката на тези ресурси, намаляване на количеството консумирана енергия и емисиите парникови газове, образувани вследствие събирането, транспортирането и третирането на отпадъците.

Икономическите ползи от намаляването на отпадъците са значими, тъй като то води до намаляване на разходите в общинския бюджет. Предвид все по-високите изисквания на европейското и националното законодателство в сектор отпадъци и задълженията на общините да постигнат определени количествени цели, разходите за управление на отпадъците отнемат значителен ресурс от бюджета на общината.

На индивидуално ниво, намаляването на отпадъците също носи икономически ползи, макар че в България все още те не могат да се оценят като съществени предвид факта, че таксата за битовите отпадъци масово не се определя на база на изхвърленото количество отпадък. Генерирането на по-малко отпадъци освобождава финансов ресурс на домакинствата за потенциално по-икономически продуктивни начинания – по-ниската и екологосъобразна консумация води до използване на по-малко финансови средства за закупуване на продукти, които се превръщат в отпадък.

Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците, поставена в Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г., е „Общество и бизнес, които не генерират отпадъци“. Предотвратяването на образуването на отпадъци има ключова роля за постигане на националната генерална цел.

Община Сливен ще прилага разнообразни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци, условно обобщени в три категории - информация, насърчаване и регулиране. В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъци. Няколко от тези мерки са относими към компетенциите на местните власти и ще бъдат приложени от община Сливен.

А. Регулиране

Община Сливен ще въведе регулаторни механизми, които имат за цел да намалят образуването на отпадъци.

А.1. Провеждане на зелени обществени поръчки

В своето съобщение „Обществени поръчки за по-добра околна среда“ (COM (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените“ обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Европейската комисия разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществени поръчки при възлагането им офертите може да се оценяват по два начина - или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, като при втория начин се вземат предвид и други критерии за възлагане, в допълнение на цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, те могат да включват екологични критерии.

Поетапно при подготовка и провеждане на обществени поръчки, община Сливен ще включва критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци. На етап подготовка на обществена поръчка общината ще изготвя ясни и точни технически спецификации, ще определя критерии за подбор съобразно насоките, посочени в Наръчника за обществени поръчки „Купувайте, като се съобразявате с околната среда“, публикуван от АОП, и в критериите, разработени от ЕК за различни

стоки и услуги, и ще определя подходящи критерии за екологосъобразно управление като база за сравнение на кандидатите.

Целта е в края на 2020 г. 10% от проведените обществени поръчки от община Сливен да са "зелени". Тъй като това изисква специфичен капацитет, с какъвто в момента общината не разполага, в Подпрограмата за подобряване на административния капацитет се предвижда участие на служители от общинската администрация в специализирано обучение по темата за „зелени“ обществени поръчки.

А.2. Такса битови отпадъци

Към момента в община Сливен размерът на такса битови отпадъци за домакинствата и за бизнеса не се определя на основата на количество изхвърлени отпадъци, а на база на оценка на имотите и активите. Заплащането на ТБО по схемата „Плащаш колкото изхвърляш“ е икономически инструмент, който стимулира населението и бизнеса да намаляват генерираните от тях отпадъци. В комбинация с други мерки и информационни кампании относно техники за предотвратяване на отпадъците, въвеждането на заплащане на ТБО според количеството ще допринесе за намаляване на образуваните отпадъци в общината. В периода на Програмата община Сливен, в зависимост от решението на национално ниво относно начина на определяне на ТБО, ще направи анализ, вкл. финансов, на най-подходящия начин за определяне на таксата съобразно количеството изхвърлени отпадъци, ще направи промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Сливен и ще разширява прилагането на схемата „плащаш колкото изхвърляш“ сред населението и бизнеса.

Б. Информация

Предотвратяването на образуване на отпадъци и свързаното с това намаляване на количеството генерирани отпадъци може да е успешно само при участие на всички заинтересовани страни. За целта е необходимо повишаване на общественото съзнание за екологосъобразно отношение към ресурсите и необходимостта от предотвратяване на отпадъците.

Б.1. Провеждане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи потребители

Община Сливен ще провежда периодични информационни кампании сред населението и бизнеса за предотвратяване на битови отпадъци, като ще предоставя информация за същността и ползите от предотвратяването, различни техники за предотвратяване, вкл. на отпадъци от хартия, пластмаса, хранителни и градински отпадъци, и други. Провежданите кампании ще бъдат насочени както към обществеността като цяло, така и към специфични целеви групи, като приоритет ще бъде включване на темата в класните и извънкласните дейности на училищата на територията на общината. Част от информационните кампании ще включват ежегодно организиране на общински базари за размяна на различни стоки с цел насърчаване повторната употреба.

Б.2. Провеждане на обучение за малкия и средния бизнес относно техники за предотвратяване на отпадъци

Преобладаващата част от фирмите, които функционират на територията на община Сливен, се класифицират като микро- и малки фирми. В общината съществуват редица търговски фирми, осъществяващи търговия на едро и дребно, предприятия на хранително-вкусовата промишленост, административни офиси на фирми, заведения за

обществено хранене и други. С цел повишаване на познанията сред фирмите относно ефективно използване на ресурсите и намаляване на генерираните отпадъци от тяхната дейност, община Сливен ще работи в сътрудничество с местния бизнес за разработване и провеждане на обучение на служителите във фирмите за предотвратяване и намаляване на количествата на отпадъците. Общината ще разработи чрез възлагане обучителен модул за предотвратяване на различни потоци отпадъци и ще организира обучение в партньорство с бизнес-организациите в община Сливен.

В. Насърчаване

Община Сливен ще стимулиращи промени в поведението на населението чрез предоставяне на финансова и логистична подкрепа за полезни действия за предотвратяване на образуването на отпадъци, включително повторна употреба, домашно компостиране и други инициативи.

В.1. Домашно компостиране

Домашното компостиране е една от предпочитаните и най-полезни от екологична гледна точка мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци. Чрез него домакинствата могат да оползотворят голяма част от хранителните и градинските си отпадъци. По този начин се спестяват ресурси за събиране, транспортиране и оползотворяване на тези отпадъци и се намаляват вредните емисии парникови газове. Общината ще насърчи извършването на домашно компостиране, като проведе разяснителни мероприятия за ползите и техниките за компостиране на градинските и хранителните отпадъци от дома и ще раздаде безплатно съдове за домашно компостиране.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за предотвратяване образуването на отпадъци		общински бюджет	2016-2020		Ежегодно - % изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за ПОО, включени в Програмата, са изпълнени до края на 2020 г.	Отдел „Екология”
Подготовка и провеждане на "зелени" обществени поръчки		общински бюджет	2017-2020		Ежегодно - брой проведени „зелени“ обществени поръчки	Към края на 2020 г. 10% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Кмет
Промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги относно определяне ТБО на база количество отпадъци		общински бюджет	2017	въведен икономически стимул за намаляване образуването на отпадъци	Изготвен анализ на потребителите Подготвени проекто-текстове в Наредбата	Приети промени в Наредбата за определяне ТБО на база количество изхвърлени отпадъци	Отдел „Екология” в партньорство с финансист и юрист в общината
Провеждане на периодични информационни кампании	24 000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2015-2020		брой проведени мероприятия брой участници	проведени най-малко 6 информационни кампании	Общински съвет Отдел „Екология” съвместно със служителя за връзки с обществеността

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Провеждане на обучения за малкия и средния бизнес относно техники за предотвратяване на отпадъци в партньорство с бизнеса	6000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2016-2018	повишено разбиране сред бизнеса относно ползите и начините за предотвратяване на отпадъци	брой проведени обучения	брой обучени представители на малкия и средния бизнес	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Провеждане на разяснителни мероприятия за прилагане на домашно компостиране	5000	общински бюджет	2017-2019	Населението е информирано за ползите от домашното компостиране и техника за прилагането му	Брой проведени мероприятия	Проведени минимум 3 разяснителни мероприятия за домашно компостиране	Отдел „Екология“ съвместно със служителя за връзки с обществеността
Предоставяне безплатно на сълове за домашно компостиране на домакинства	75 000	общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	2017-2020	Предотвратени отпадъци чрез прилагане на домашно компостиране от домакинства	Брой домакинства, прилагачи домашно компостиране - ежегодно	500 домакинства прилагат домашно компостиране	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“

5.2.2. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за рециклиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Съгласно ЗУО системите за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците. За община Сливен това задължително изискване се отнася за град Сливен, който е с над 5000 жители.

Мерките, предвидени в плана за действие към настоящата подпрограма отчитат вече предприетите от общината действия и обхващат за в бъдеще всички възможни форми за увеличаване на количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло.

Община Сливен предприе някои първоначални действия за разделно събиране и рециклиране на битовите отпадъци. По-конкретно, общината организира разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез сключване на договор с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД. Общият обем на осигурените от организацията и разположени на територията на общината контейнери отговаря на изискванията на Наредбата за опаковки и отпадъците от опаковки спрямо обслужвания брой население. Необходимо е, обаче, да се подобри ефективността на системата, тъй като все още количествата отпадъци, събрани чрез системата са недостатъчни.

Общините от РСУО Ямбол, в т.ч. и община Сливен, предприеха своевременно действия и в края на 2015 г. сключиха договор до 2020 г. за предварително третиране на постъпващите на регионалното депо смесени битови отпадъци чрез сепариране на сепарираща инсталация, разположена в близост до регионалното депо, на полезните компоненти от отпадъците - хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и др. На същата инсталация може да се извършва и допълнително сортиране преди предаване за рециклиране и на отпадъците от опаковки, разделно събрани на територията на общините от РСУО Ямбол чрез системата на цветните контейнери. Към изпълнителя е поставено и изискване за отчетност към общините, в т.ч. за сепарирани и предадени за рециклиране и оползотворяване и предадени за крайно обезвреждане остатъчни отпадъци, на вход, на изход и т.н., съгласно изискванията на нормативната уредба за отчетност на отпадъците.

При създаване на условия в гр. Сливен за изграждане или ползване на вече изградена инсталация за предварително третиране на битови отпадъци чрез сепариране, община Сливен може да насочи битовите отпадъци от територията на общината към нея с цел намаляване на транспортните разходи до РДНО Ямбол.

Община Сливен предприе мерки и за осигуряване на общинска площадка по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО за предаване от граждани и фирми и временно съхранение на рециклируеми отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, черни и цветни

метали, НУБА, ИУЕЕО¹. Към момента общината изпълнява ангажиментите си чрез сключен договор с „Вторични суровини – Сливен“ ООД на три площадки, разположени на територията на град Сливен. Все още обаче общината не е оползотворила достатъчно възможностите за събиране на допълнителни количества разделно събрани отпадъци на тези площадки. На тази площадка могат да се предават и разделно събрани отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло и при организирани специално няколко пъти годишно от общината на мероприятия за предаване на разделно събрани такива отпадъци от фирми, образователни и други подобни организации, администрации, а така също и от граждани. Възможно е мероприятията, организирани от общината, да са в рамките на информационни и образователни кампании по управление на отпадъците, като общината осигурява, например, събирането и извозването на отпадъци до общинската площадка, като се учреди и награден фонд и др.

Общината сключи договори с организации за оползотворяване на другите видове масово разпространени отпадъци (НУБА и ИУЕЕО). Общината следва да изисква информация от тези организации за количествата събрани от територията на общината отпадъци, което ще позволи на общината да ги отчита при изпълнението на целите за рециклиране.

Възложеният проект от община Сливен за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци също има важно значение за прецизиране на количествата по потоци битови отпадъци, вземане на важни управленски решения и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

На територията на община Сливен има и няколко пункта за приемане на вторични суровини, но информация от тях все още не се подава в общината, поради което този поток отпадъци все още не се отчита, но трябва да се обхване от информационната система за отпадъците от общината.

В новата общинска Наредба за управление на отпадъците, са включени основни изисквания, свързани с разделното събиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Необходимо е обаче наредбата да бъде допълнена с някои разпоредби, с които да се установи нормативна основа за подобряване на системата за разделно събиране на разглеждания поток битови отпадъци:

- предоставянето на информация на общината от всички организации за оползотворяване и лица, притежаващи разрешително по ЗУО да представят информация на общината за събраните и предадени за рециклиране отпадъци
- задължение на общината да организира, няколко пъти годишно кампании за доброволно предаване на разделно събрани отпадъци
- изискване общината да изгради и поддържа електронна интегрирана информационна система за битовите отпадъците, в т.ч. модул за отпадъците от хартия и картон, метали пластмаса и стъкло;
- издаване на заповед от кмета на общината, с която да се регламентира детайлно обхватът на системата, графикът и изискванията към разделното събиране, пакетиране и предаване на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло от търговски обекти, стопански и административни сгради и институции;

¹ Отпадъците от НУБА и ИУЕЕО също се отчитат за изпълнение на целите от общините за рециклиране на битовите отпадъци

- контрол от общинската администрация за спазване на изискванията за разделно събиране на рециклируемите отпадъци и глоби за неспазването им.

В тази подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на специфичните ѝ цели, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на настоящата Програма за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели на програмата. Пряко отношение към постигане на специфичната цел на настоящата подпрограмата са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни и широкообхватни информационните кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците, в т.ч. и за населението и бизнеса на общината и насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;
- където е възможно определянето на ТБО, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци, но след въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО по нов подход и въвеждане на намален размер на таксата за включване в системите за разделно събиране;
- внедряване в общината на интегрирана електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събраните и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- организиране и подобряване на контрола от страна на общината за спазване на изискванията от задължените лица да предоставят информация на общината за разделно събраните рециклируеми отпадъци и за изпълнение на изискванията за разделно събиране на рециклируемите отпадъци
- осигуряване на инспектори за контрол и обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;
- извършване на нов морфологичен анализ на отпадъците след 5 години, съгласно изискванията на ЗУО.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма и релевантните мерки от други подпрограми на ПУО до 2020 г. на община Сливен ще доведат до подобряване на услугите на населението по управление на битовите отпадъци, ефективно използване на отпадъците като ресурс и намаляване на финансовата тежест за общината от заплащането на нарастващите в години отчисления за депониране.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Осигуряване на общинска площадка за доброволно предаване на разделно събрани битови отпадъци от домакинствата и подобни на домакинствата източници, вкл. от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др.	80 000 ²	ОПОС 2014-2020/Общински бюджет/отчисления за депониране по чл.64 от ЗУО	2018	Осигурена възможност населението и фирмите да предават разделно събрани битови отпадъци	Технически, финансови и административни процедури за осигуряване на площадката	Площадката е функционализирана	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Проучване за възможности за сключване на договор за предварително третиране на смесени битови отпадъци чрез сепариране на инсталация на територията на община Сливен с цел намаляване на транспортните разходи до регионалното депо.		Общински бюджет	2020	Общината е осигурила сепариране на смесените битови отпадъци.	Етапи на проучване и сключване на договор	Проучени възможности и при възможност сключен договор	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Въвеждане в общинската Наредба за управление на отпадъците на задължение за всички организации и фирми, които събират и предават за рециклиране и оползотворяване разделно събрани отпадъци да се регистрират в общината и да предоставят ежегодно информация на общината по формат, срокове и ред, определени със заповед на кмета на общината		Общински бюджет	2016	Лицата са задължени да предоставят информация на общината, свързана с изпълнение на целите за рециклиране на отпадъците	Етапи на процедурата за допълнение на Наредбата за управление на отпадъците	Приети допълнения в Наредбата за управление на отпадъците	Отдел „Екология“ Общински съвет

² Сумата е само индикативна и ще бъде определена след одобряването на площадката, проектирането и остойностяването на проекта и в зависимост от правилата на ОПОС 2014-2020 г.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Идентифициране, съставяне и актуализация на списък на лицата, задължени да предават информация на общината за разделно събрание и предадени за рециклиране отпадъци.		Общински бюджет	2016-2020	Общината разполага с информация за задължените за предаване информация лица	Етапи на съставяне на списъци и събиране на информация и	Създаден списък със задължените да предават информация лица	Н-к Отдел „Екология“
Ежегодна обработка на информация от ОО/фирми и др. юридически лица за разделно събрание и предадени за рециклиране отпадъци и контрол за предоставянето на информация от задължените лица.		Общински бюджет	2016-2020	Общината разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на територията на общината	Дял на ОО/фирми и юридически лица, които са представили навременна и пълна информация	Всички задължени ОО/фирми и юридически лица са представили навременна и пълна информация	Н-к Отдел „Екология“
Разработване и издаване на заповед на кмета на общината за изискванията, реда и условията за разделно събиране, пакетирание и предаване на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло от стопански, търговски и административни обекти		Общински бюджет	2016-2020	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци от юридическите лица	Етапи на подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Ежегодно организиране и провеждане от общината на кампании през текущата година за предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	20 000	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	2016-2020	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой организирани кампании от общината	Най-малко 4 пъти в годината са организирани кампании	Началник Отдел „Екология“ Служител за връзки с обществеността

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Сключване на нов договор с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки за осигуряване на контейнери и техника за извозване, преди изтичане на настоящия договор, в съответствие с решенията на общото събрание на РСУО		Общински бюджет	2020	Общината разполага с допълнителни количества разделно събирани и рециклирани битови отпадъци	Етапи на проучване и сключване/допълване на договора	Сключен/допълнен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Сключване на договори с организации за оползотворяване на НУБА и на ИУЕЕО преди изтичане на действащите договори		Общински бюджет	2018	Допълнително отчетени количества рециклирани отпадъци от общината за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци	Етапи на преговори и сключване на договорите	Сключени договори	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране на отпадъците		Общински бюджет	2016-2020	Изготвен доклад до кмета за подобрени резултати от системата за разделно събиране от осъществения контрол	Брой осъществени тематични проверки	Осъществени ежегодно проверки във всички квартали на града	Н-к Отдел „Екология“

5.2.3. Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци

Целите за оползотворяване на биоотпадъците се считат за изпълнени от общините при условие, че биоотпадъците се събират разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква кметовете на общини да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени отпадъци. Това подпомага за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, но тези биоотпадъци не се отчитат за изпълнение на целите за биоотпадъците.

За да постигне целта относно управлението на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците до 2020 г. община Сливен си поставя амбициозната цел да изпълни настоящата подпрограма като много важна част от Програмата за управление на отпадъците на общината до 2020 г.

Община Сливен предприе стъпки за подобряване на управлението на биоотпадъците:

- Осъществен е задълбочен анализ на отпадъците и на инфраструктурата за отпадъците, извършен за целите на разработване на настоящата програма за управление на отпадъците, в т.ч. по отношение на биоразградимите отпадъци и за биоотпадъците.
- Извършва се морфологичен анализ на битовите отпадъци, в съответствие с Методиката на МОСВ, който дава актуална информация за генерираните биоразградими битови отпадъци и биоотпадъци по отделни отпадъчни потоци.
- Започнати са действия по осигуряване на подходяща площадка на територията на общината, във връзка с бъдещите дейности по компостиране на зелените отпадъци.
- Приета е нова Наредба за управление на отпадъците на територията на община Сливен, в която е разработен отделен раздел за управление на битовите биоразградими отпадъци, в т.ч. на биоотпадъците, и са регламентирани детайлно задълженията на общината, на населението и на юридическите лица относно системите за разделно събиране на тези отпадъци.

Ключови предпоставки община Сливен да изпълни целите за рециклиране на биоотпадъците и за намаляване към 2020 г. на количествата депонирани биоразградими отпадъци са няколко групи ключови мерки:

- Организиране на разделно събиране на зелените отпадъци от обществените паркове, градини, гробищни паркове, улични дървета;- Организиране на разделно събиране на зелените отпадъци от зелени пространства, собственост на юридически лица – фирми, институции, организации;

- Организиране и популяризиране на разделно събиране на зелени отпадъци от домакинствата в квартали с ниско застрояване и дворове, както и близки до Сливен населени места;
- Организиране на разделно събиране на биоотпадъците от пазарите;
- Осигуряване на контейнери за разделно събиране на зелените отпадъци и техника за извозването им;
- Изграждане на компостираща инсталация за зелените отпадъци от община Сливен;
- Изготвяне и изпълнение на план за осигуряване на качеството на компоста.

В настоящата подпрограмата не са включени мерките, които имат принос за постигане на оперативните цели на подпрограмата, но са включени в други подпрограми на настоящата Програма, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на повече от една стратегическа цел. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограмата са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на периодични информационните кампании за предотвратяване на отпадъците и за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;
- извършване на ново проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци през 2020 г. в съответствие с изискванията на нормативната уредба (на всеки 5 години);
- определяне на такса битови отпадъци, по-пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци, но след приемане на национална методика и влизане в сила на националните разпоредби за промени в начина на определяне на ТБО;
- внедряване в общината на интегрирана електронна информационна система за отпадъците, в т.ч. и модул за биоразградимите и за биоотпадъците;
- събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;
- мерките, свързани с подобряване и увеличаване на оползотворяването на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци и спомагат за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Подготовка и изпълнение на проект за изграждане на съоръжение за компостиране на зелените отпадъци и въвеждане на система за разделното им събиране, вкл. поставяне на необходимите съдове за разделно събиране и техника	3 500 000 ³	ОПОС 2014-2020; Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО	2018	Осигурена инсталация за компостиране на зелените отпадъци и съдове и техника за разделното им събиране	Етапи на подготовка и изпълнение на проекта в съответствие с одобрения за финансиране проект	Инсталацията е въведена в експлоатация и съдовете и необходимата техника са доставени	Кмет
Изготвяне и публикуване на Заповед на кмета на общината за условията и реда за разделното събиране на зелените биоотпадъци една година преди въвеждането в експлоатация на инсталацията		Общински бюджет	2017	Определени са подробни изисквания към задължените лица за разделно събиране на зелените отпадъци	Етапи на подготовка на заповедта	Издадена заповед от кмета на общината	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Създаване, поддръжане и актуализиране на общински регистър на обхванатите лица от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци: общински площи; юридически лица, пазари; населени места, улици и квартали на обхванати домакинства		Общински бюджет	2017	Идентифицирани са обектите, включени в системата за разделно събиране на зелените отпадъци	Етапи на подготовката на регистъра	Регистърът е функциониращ с определен отговорник за актуализацията и поддръжката	Н-к отдел „Екология“

³ Тази стойност е индикативна и ще се уточни в рамките на прединвестиционно проучване и след изготвянето на бюджет на проекта за кандидатстване по ОПОС 2014-2020 г.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Провеждане на обхватна активна разяснителна информационна кампания сред населението и юридическите лица, обхванати от системата за разделно събиране на биоотпадъците преди въвеждането ѝ	8000	ОПОС 2014-2020; Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО	2017	Населението и юридическите лица са запознати със схемата за разделно събиране на биоотпадъците и имат готовност да се включат в нея	Етапи на подготовка на информационната кампания	Дейностите по информационната кампания са изпълнени	Н-к отдел „Екология“ специалист за връзки с обществеността

5.2.4. Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депониране на отпадъците

Община Сливен е сред общините в България, които вече спазват изискванията за депониране на битовите отпадъци на депа, които отговарят на европейските и националните изисквания за намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци чрез ползване на модерно регионалното депо Ямбол от края на 2015 г. Експлоатационният период на изградената клетка на регионалното депо по ОПОС 2007-2013 е до 2025 г., поради което за програмния период общината не е необходимо да предприема мерки за осигуряване на нова клетка, а на площадката на депото е наличен терен и за друга клетка.

Община Сливен със собствени средства извърши техническа и биологична рекултивация на I етап на рекултивацията на старото общинското депо до с. Сотиря, на площ от 38,9 дка от южната част на депото, чиято експлоатация е отдавна преустановена. Първи етап на рекултивацията приключи през есента на 2015 г.

Общината, в сътрудничество с другите четири общини членки на РСУО - Ямбол, изпълни проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол – първа фаза”, с безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г. Освен изграждането на нова клетка на регионалното депо, проектът предвиди финансиране и за закриване и рекултивация на старите депа на общините Сливен, Ямбол, Нова Загора и Стралджа. Вторият етап на рекултивацията на общинското депо на община Сливен се извършва с финансови средства по проекта по ОПОС 2007-2013 г. и обхваща площ от 42 дка от северната част на депото, която доскоро се използваше до въвеждането в експлоатация на новото регионално депо Ямбол. Този етап от рекултивацията ще приключи през 2016 г. През 2017 и 2018 г. общината ще осъществи следващите два етапа на биологичната рекултивация на старото си депо.

В рамките на проекта за рекултивация се изгражда и система за мониторинг на компонентите на околната среда, съгласно изискванията на ЗУО и Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци за последващ 30-годишен мониторинг. Дейностите по последващия мониторинг на закритото депо общината ще възложи на външен изпълнител.

След като в общината беше въведено организирано сметосъбиране на 100% на населението от общината, драстично намаля изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места. Преди шест години общината извърши проучване и са закрити и санирани преобладаващата част от тези сметища.

ГПСОВ Сливен е въведена в експлоатация през 1984 г. С помощта на европейско и национално финансиране, на ГПСОВ Сливен беше направена основна реконструкция и модернизация със следните основни обекти:

- Ново механично стъпало, включващо нова сграда решетки, нови пясъко-масло задържатели и реконструкция на съществуващи първични радиални утаители;
- Изграждане на ново биологично стъпало (с отстраняване на азот и фосфор) и нови вторични радиални утаители;
- Изграждане на нови метан-танкове и цех за утилизация на биогаз с ко-генерация, газхолдер и факел за изгаряне на излишния газ;

- Обслужващи сгради и съоръжения – административна сграда, въздуходувна сграда към биобасейни, обслужваща сграда към метан-танкове, нова трансформаторна подстанция;
- Въведена е система за автоматизиран контрол и наблюдение на всички процеси от работата на ПСОВ Сливен - SCADA.

В резултат на изграждане на метан-танковете количеството на утайките е значително намалено. Формираните неопасни утайки могат да бъдат оползотворени за рекултивация на нарушени терени, в земеделието и в горското стопанство. Съгласно Програмата за управление на утайките от ПСОВ – Сливен (септември 2010 г.) за оползотворяване на утайките като най-перспективна се разглежда алтернативата за използването на утайките за рекултивация на нарушени терени (приоритетно на сгуроотвала на ТЕЦ Сливен и кариери). Оползотворяването на утайките в земеделието е перспективна алтернатива, но за нейното прилагане е нужна целенасочена дългосрочна дейност за информиране на потенциални земеделски ползватели, подготовка, планиране и осъществяване. Утайките, получени от ГПСОВ Сливен, имат добри характеристики за съвместно депониране с твърди битови отпадъци, но тази алтернатива не е водеща и не съответства на йерархията на управление на отпадъците. С въведените отчисления за депониране по ЗУО се увеличават значително текущите разходи за депониране и депонирането ще бъде използвано само частично до преминаване на процедурите и проучванията за оползотворяване на утайките най-вече за рекултивация на нарушени терени в района на община Сливен.

Институционалната отговорност за експлоатация на ПСОВ Сливен, съответно и за оползотворяване на утайките, е на регионалния оператор „ВиК“ ООД Сливен. Община Сливен ще участва в обсъжданията, организирани от ВиК оператора, за намиране на решения за подобряване на йерархията на управление на този поток отпадъци.

Част от мерките от предходните подпрограми, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци на община Сливен - предотвратяване на отпадъците, увеличаване на рециклираните и оползотворени биоразградими отпадъци и рециклируеми отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др., както и на строителните отпадъци, имат едновременно принос и за намаляването на депонираните отпадъци. Тези мерки не са отразени в настоящата подпрограма, тъй като са включени систематично в предходните подпрограми, но допринасят за постигане на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци и подобряване на йерархията на управлението им.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Довършване на рекултивацията на старото депо до с.Сотиря		Общински бюджет	2016	Приключена техническа и първи етап на биологичната рекултивация на депото	Етапи на отчитане на СМР	Акт за приключено строителство	Кмет
Реализация на втори и трети етап от биологичната рекултивация на старото общинско сметище	110 000	Общински бюджет/ ПУДОС/ отчисления по чл.60 от ЗУО	2017 -2018	Изпълнени екологични изисквания за рекултивация на сметището	Етапи на осъществяване на проекта	Акт за приключване на обекта	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Определяне на отговорността за осъществяване на последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в района на закритото сметище		Общински бюджет	2016	Отговорността за последващ контрол и наблюдение на параметрите на околната среда на закритото сметище е адресирана	Етапи на подготовка на проект на решение на общината, определящ отговорността за последващия мониторинг и контрол на старото сметище	Одобрен с акт на общината документ, определящ отговорността за последващия мониторинг на старото сметище	Кмет
Приключване на закриването и санирането на старите селски сметища, образувани преди въвеждане на организираната система за сметосъбиране за 100% от населението от общината	450 000	Общински бюджет	2018	Почистването и санирането на старите селски сметища е приключило	Етапи на възлагане и изпълнение на почистващите дейности	Акт за приключени дейности за саниране на всички стари селски сметища	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“

5.2.5. Подпрограма за управление на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Възложителите на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителите на премахване на строежи, изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали. Изискването не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава 8 от ЗУТ, а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект.

Съгласно националната нормативна уредба възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в количества

Както в преобладаващия брой общини в страната, така и в община Сливен управлението на строителните отпадъци изисква допълнителни усилия, за да се подобри йерархията на управление и на този поток отпадъци. До закриването и рекултивацията на общинското сметище за битови отпадъци в Сливен, строителните отпадъци, генерирани на територията на община Сливен, се депонираха на това депо. До намирането на друго решение строителните отпадъци ще се депонират на депа, на които е разрешено депонирането на такива отпадъци.

На територията на община Сливен, както и на територията на съседни и по-близки общини няма изградена инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. Все още не е наложена постоянна практика и за селективно разрушаване на сгради с цел

повторно използване на материали. Няма регулярна практика строителните отпадъци да се използват за запълване и рекултивация на негативни форми на изчерпани кариери за инертни материали или минни обекти. Тъй като отчисленията за депониране на строителни отпадъци също нарастват прогресивно в годините, за общината, населението и бизнеса на град Сливен е по-перспективно част от строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради да се рециклират или да се използват за рекултивационни дейности, а при събаряне на сгради отпадъците да се разделят селективно с оглед повторната им употреба.

Също така е възможно отпадъците от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината да се събират разделно, а не да се изхвърлят в и до контейнерите за смесени битови отпадъци. Събраните отпадъци също могат да се използват за обратни насипи или рекултивационни дейности в близост до град Сливен. Прилагането на такъв подход ще спести разходи на общината за транспортиране и депониране на строителни отпадъци на регионалното депо. В тази връзка е препоръчително в заповед на кмета да се предвиди строителни отпадъци от малки ремонтни дейности до определени количества да се събират безплатно от общината, по ред и условия регламентирани със същата заповед.

Мерките в настоящата Подпрограма за строителните отпадъци се отнасят основно до:

- Кметът да издаде заповед, с която да определи реда и условията за събиране и извозване от общината на строителни отпадъци в по-малки количества от текущи ремонтни дейности и едновременно с това общината да предприеме действия за техническо осигуряване на извозването им.
- Възможно е при разрушаване на сгради общината да предостави възможност за безплатно приемане на определената от общината площадка на разделно селектирани отпадъци при разрушаване на сгради, които могат да се ползват повторно, като например тухли, керемиди и др. и които да предоставя безплатно на нуждаещи се граждани.
- Проучване на възможност в близост до град Сливен строителните отпадъци да се оползотворяват чрез рекултивация на негативни форми, образувани в резултат на добивни дейности в стари/изоставени/безстопанствени кариери за добив.
- Обсъждане с други съседни общини и със строителния бранш на възможността и целесъобразността от инсталиране на подходяща техника за рециклиране на строителни отпадъци на територията на регионалното депо или на друг терен, като за целта се възложат анализи и проучване.

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на нейните цели, тъй като са включени в други подпрограми, например:

- програми за обучение и повишаване капацитета на служителите за целите на изпълнение на изискванията за строителните отпадъци;
- осъществяване на информационни кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците, в т.ч. относно строителните отпадъци;
- внедряване на интегрирана информационна система за управление на отпадъците, вкл. за строителните отпадъци и от разрушаване на сгради;
- осигуряване на общинска площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Подготовка и приемане на заповед за реда и условията за събиране и извозване от общината на строителни отпадъци от текущи ремонтни дейности		Общински бюджет	2016	За домакинствата и подобни източници на строителни отпадъци са определени реда и условията за събирането им и извозването им от общината	Изготвени проекто-текстове на заповедта	Приета заповед на кмета на общината	Кмет
Прилагане на заповедта за условията и реда за събиране на разделно събрани строителни отпадъци от текущи ремонтни дейности от домакинствата и подобни източници	40 000	Общински бюджет	2017-2020	Отпадъците от малки ремонтни дейности се събират разделно и не се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци или незаконно около тях или на други места	Удовлетворени заявки/реализиран предварително обявен график от общината за събиране на разделно събрани строителни отпадъци от текущи ремонти	Всички заявки/всички предварително обявени графици за събиране и извозване на разделно събрани строителни отпадъци са изпълнени	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Проучване за създаване на условия за безплатно приемане на общинска площадка по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО на селективно разрушени и годни за употреба строителни материали		Общински бюджет	2016	Общината разполага с информация относно възможност за оползотворяване на строителните отпадъци на нейна територия или в близост до нейната територия	Изготвена заповед на кмета на общината относно възлагане на задачите по проучването	Изготвено проучване с предложения	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Проучване относно възможностите за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени, негативни форми на изчерпани кариери и други подобни в близост до град Сливен	10 000	Общински бюджет	2016	Общината разполага с информация относно възможност за оползотворяване на строителните отпадъци на нейна територия или в близост до нейната територия	Етапи на проучването	Изготвено и одобрено проучване с предложения за план за действие	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Реализация на избрания вариант за оползотворяване на строителните отпадъци чрез рекултивация на нарушени терени и др.подобни		Общински бюджет	2017	Общината е осигурила дългосрочно решение с оползотворяване на строителните отпадъци	Етапи на подготовка и реализация на проекта	Акт за въвеждане в експлоатация на избраната площадка за оползотворяване на строителните отпадъци за рекултивационни дейности	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Обсъждане и анализ със съседни общини и със строителния бранш на целесъобразността от монтиране на инсталация за рециклиране на строителните отпадъци		Общински бюджет	2016	Изяснени са целесъобразността и възможностите за рециклиране на строителни отпадъци в региона	Етапи на подготовка и провеждане на срещите	Взето е решение по предложението	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“

5.2.6. Подпрограма за подобряване на административния капацитет

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на добър капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за отпадъците.

Анализът на административния капацитет за управление на отпадъците в община Сливен показва, че през последните години са осъществени важни и успешни мерки. Приетите от общината програмни и нормативни документи съответстват на нормативните изисквания и очертават приоритетите на общината в областта на управление на отпадъците. Общината е обезпечила функциите за отпадъците и разполага със специализиран отдел с квалифициран персонал, който поддържа и повишава квалификацията си чрез различни обучителни програми; спомагателните функции са обезпечени чрез други структурни звена в общинската администрация.

Предложените мерки в настоящата подпрограма са насочени към усъвършенстване на административните процеси, необходимостта от които произтича най-вече от развиващото се национално законодателство в сектора на управление на отпадъците, националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и учене през целия живот, както и от някои пропуски, идентифицирани в резултат на изготвения анализ на текущото състояние. Включените мерки са обединени около следните ключови компоненти на административния капацитет.

- Осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи и процедури, които да гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци

Община Сливен ще продължи да изпълнява мерки, които да гарантират, че изпълнението на Програмата се наблюдава и оценява и че общинската нормативна уредба е в съответствие с развитието и промените в националното законодателство в сектор Отпадъци и със специфичните потребности, идентифицирани в общината.

- Информационно осигуряване на управлението на отпадъците

Важна предпоставка за осъществяване на качествени анализи, правилно планиране и ефективен контрол върху всички процеси и дейности по управление на отпадъците е осигуряване на достатъчно и надеждни данни за количествата, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци. В подпрограмата се предвижда община Сливен да изгради информационна система за отпадъците, която ще интегрира всички данни за управлението на отпадъците и ще осигурява възможности за събиране, съхранение, обработка на данните, за изготвяне на анализи и прогнози и за проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците и на възложените в националното законодателство цели за отпадъците. Планираните мерки във връзка с обезпечаване на ефективното функциониране на информационната система включват също дефиниране на отговорностите на различните звена за събиране, обработка и анализ на данните и обезпечаване на информационната система с човешки ресурси.

Подпрограмата предвижда също в периода на настоящата програма да се направи следващо проучване на морфологичния състав на отпадъците, тъй като

нормативната уредба изисква тази дейност да се извършва от общините на всеки пет години, което пък от своя страна ще осигури надеждни данни, необходими при изготвяне на програмата за управление на отпадъците на общината за следващия програмен период.

- Обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифицирани служители и непрекъснатото развитие на квалификацията и уменията на служителите с функции в областта на отпадъците.

Анализът на текущото състояние открил недостатъчен брой на персонала, необходим за изпълнение в пълен обхват на функциите, произтичащи от националната нормативна уредба в сектор отпадъци. Поради прекомерната натовареност на отговорните служители и липсата на интегрирана информационна система и материално-технически средства, контролните функции не могат да се изпълняват пълноценно, което понижава ефективността на контролната дейност. Планира се преодоляването на този пропуск в капацитета да се осъществи чрез създаване на специализирана структура за осъществяване на контролната дейност. В подпрограмата са включени и мерки за повишаване на квалификацията на всички служители с функции за отпадъците по теми, идентифицирани като необходими във връзка с мерките, включени в другите подпрограми, както и по теми, за които ще възниква необходимост в процеса на изпълнение на Програмата.

Мерките в Подпрограмата имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще допринесе за постигане на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики за отпадъци		общински бюджет	постоянен	нормативна осигуреност	брой приети/допълнени документи		Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Въвеждане в общинската Наредба за управление на отпадъците на задължение за всички юридически лица, които събират, приемат и съхраняват, в т.ч. разделно и предават битови отпадъци за рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане, да предоставят информация на общината по формат, ред и срокове, определени със заповед на кмета на общината		общински бюджет	2016	Лицата са задължени нормативно да предоставят информация на общината	Етапи на подготовка на проект за промени в наредбата	Решение на общинския съвет за одобряване на промените в наредбата	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Приемане на вътрешни правила за проследяване на напредъка по изпълнението на мерките от настоящата ПУО, вкл. задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и срокове съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания		общински бюджет	2016	Идентифицирани показатели и вътрешни правила за наблюдение и отчитане	изготвени вътрешни правила	приети вътрешни правила	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Създаване на инспекторат в община Сливен с функции за контрол върху спазване на Наредбата за управление на отпадъците и други общински наредби - Избор на вариант за организационна форма на инспектората - Изработване на правилник за дейността на инспектората - Обезпечаване на сформирания	30 000	Общински бюджет	2017	Повишена ефективност на контролната дейност		Приет правилник за дейността на инспектората Назначени инспектори Закупен автомобил	Кмет Общински съвет

Мерки/Деятности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
инспекторат със служители и транспортни средства							
Проектиране и въвеждане на информационна система за управление на отпадъците (ИСУО)	60 000	общински бюджет	2016	Изградена информационна система за управление на отпадъците	Етапи на разработване и въвеждане на ИСУО	Функционираща ИСУО	Кмет
Провеждане на обучение за ползвателите на ИСУО за работа с информационната система		общински бюджет	2016 - 2017	Служителите в администрацията и другите ползватели имат умения да работят с ИСУО	Брой обучени ползватели	всички, които ползват/ работят с ИСУО, са обучени съобразно ниво на достъп	Секретар на община
Изготвяне на следващия регулярен морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сливен	15 000	общински бюджет	2019-2020	получени данни за морфологичния състав на отпадъците	събрани данни за морфологичния състав съобразно действащата към момента методика	Проведено 1 бр. изследване на морфологичния състав на битовите отпадъци	Кмет
Провеждане на периодични обучения за повишаване на квалификацията по изискванията за контрол и съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления		общински бюджет	постоянен	подобрен капацитет за извършване на контролната дейност	персоналът на общинското предприятие ежегодно преминава обучение	брой обучени служители	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Провеждане на обучение относно изискванията за управление на биоотпадъците		общински бюджет - в рамките на проекта за изграждане на съоръжение за компостиране	2017-2018	повишена квалификация и умения на служителите	брой проведени обучения	брой обучени служители	Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Участие на служител/и от общинска администрация с функции за подготовка и провеждане на обществени поръчки в обучение относно "зелени" обществени поръчки.		общински бюджет		подобрен капацитет за провеждане на зелени обществени поръчки		брой обучени служители	Секретар на общината
Провеждане на обучения за поддържане и повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация с функции за отпадъците и инспектората относно различни аспекти от управление на отпадъците, съобразно възникващи потребности.	12 000	общински бюджет, ОП "Добро управление" 2014-2020	постоянен	повишена квалификация на персонала	брой проведени обучения	брой обучени служители	Ресорен зам.кмет

5.2.7. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Независимо какви цели поставят и какви мерки включват националните и общинските стратегически документи в сектор отпадъци, без активното участие на широката общественост и всички заинтересовани страни успехът на политиката за ефективно управление на отпадъците и превръщането им в ресурс не би била успешна. Отпадъците са резултат от човешката дейност и гражданите и бизнеса като основни генератори на отпадъци имат ключова роля за поетапното постигане на генералната цел на националната политика – общество и бизнес, които не генерират отпадъци.

България изостава в сравнение със страните от ЕС както по отношение на начините за третиране на отпадъци (значително по-висок дял на депонирани отпадъци в сравнение със средното за ЕС), така и по отношение на участието на населението в дейностите относно битовите отпадъци. Незадоволителното участие на населението у нас в управлението на отпадъците се потвърждава и от обширно проучване сред гражданите на ЕС на тема „Отношение на европейците към управлението на отпадъците и ефективното използване на ресурсите“⁴, публикувано от ЕК през 2014 г. Проучването показва, че най-общо българските граждани отделят значително по-малко внимание и усилия към управлението на отпадъците в сравнение с гражданите на повечето страни членки. Така например, средно 90% от анкетираните граждани на ЕС събират разделно отпадъци от хартия и картон (поне от време на време), докато в България този дял е 64%. Подобен по-нисък е дялът по отношение и на други потоци битови отпадъци (респективно: пластмаса - 90% към 66%, стъкло - 88% към 58%, опасни битови – 79% към 51%; метал – 78% към 50% и др.).

С цел да подпомогне страни членки, които изостават в областта на управление на отпадъците, през 2013 г. Европейската комисия публикува пътни карти за управление на отпадъците за 10 страни членки. Една от препоръките в пътната карта за България е страната да отдаде голямо значение на информационните кампании сред населението.

Община Сливен разбира своята отговорност за стимулиране на по-активно гражданско участие в управлението на отпадъците и ще разширява и надгражда постигнатото в тази насока. За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците до 2020 г. е превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците. Община Сливен има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността, включително относно управление на отпадъците. Общината е сред малкото общини, които поддържат на интернет страницата си добре структурирана и богата на информация секция „Екология“, в която публикува актуални данни относно различни аспекти от управление на отпадъците. Тази дейност обаче не е достатъчна за изграждане на устойчиви нагласи и поведение сред населението и бизнеса за активно участие в предотвратяване на отпадъците и разделно събиране на генерираните отпадъци. Затова община Сливен планира в периода на Програмата да провежда целенасочени действия и кампании за повишаване на разбирането сред населението и бизнеса по въпросите за

⁴ ФлашЕвробарометър 388, Европейска комисия, юни 2014 г.
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_390_375_en.htm#388

управление на отпадъците и за изграждане на нагласи и поведение за активно участие в намаляване на количеството отпадъци и разделно събиране на генерираните отпадъци.

Действията на общината ще са ориентирани в следните насоки:

- Повишаване на ролята на населението в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците на община Сливен;
- Изграждане на информирано поведение и обществени нагласи относно отпадъците съобразно с принципите на устойчивото развитие;
- Повишаване на участието на населението и бизнеса в дейностите с битови отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.

За целта община Сливен ще работи в постоянен диалог със заинтересованите страни и широката общественост при осъществяване на политиката за управление на отпадъците и ще отчита мнението на обществеността по различни въпроси, свързани с отпадъците, чрез допитвания, консултации, публични обсъждания и др. Общината ще публикува и разпространява информация за повишаване на разбирането сред населението и бизнеса за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците и за отговорностите на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци. Ще бъдат планирани и провеждани специални кампании и мероприятия, които чрез подходящи техники и стимули за специфични целеви групи ще включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци.

Мерките в подпрограмата са т.нар. меки мерки и имат хоризонтален характер. Така на практика подпрограмата подпомага изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринася за постигане и на останалите три стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Сливен.

Основни източници на финансиране на включените мерки ще са общинският бюджет и отчисленията за депониране на отпадъците по чл. 64 от ЗУО. В съответствие с разпоредбите на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, общината има право да изразходва до 7% от годишно натрупаните отчисления за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, за финансиране на мерките, включени в общинската програма за управление на отпадъците. Използването на приходите от отчисленията за мащабни информационни кампании се препоръчва от Европейската комисия в Пътната карта за управление на отпадъците за България. Община Сливен ще търси и други източници за провеждане на кампании, вкл. Оперативни програми „Околна среда“ и „Добро управление“ съобразно приоритетите и допустимите за финансиране дейности.

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Провеждане на срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове, ОВОС и други в областта на отпадъците		Общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинската политика за управление на отпадъците	брой проведени обществени консултации брой проведен обществени обсъждания		Зам.кмет „Устройство на територията и строителство“
Провеждане на социологически проучвания за мнението на жителите на общината относно различни аспекти на политиката и услугите за отпадъците, вкл.относно определяне ТБО	25 000	Общински бюджет	ежегодно	Получена информация относно обществените нагласи за подпомагане вземането на управленски решения, съобразени с мнението на гражданите	Проведени социологически проучвания (брой)	Проведени минимум 5 социологически проучвания	Н-к Отдел „Екология“ и служител за връзки с обществеността
Публикуване на актуална информация за отпадъците и управлението им на интернет страницата на общината		Общински бюджет	постоянен	Осигурен достъп на населението до информация за управление на отпадъците в общината		Публикувана актуална информация относно услугите, предоставяни от общината относно отпадъците, както и за всички права, задължения и възможности за участие и др.	Отдел „Екология“

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Ежегодно планиране и провеждане на информационни и разяснителни кампании за различни възрастови и социални групи за намаляване на дела на рециклируемите материали в битовия отпадъчен поток, по въпроси, свързани с управление на масово разпространени отпадъци и други		отчисления по чл. 64 ЗУО, общински бюджет	2016-2020	повишена информираност на населението и бизнеса	брой кампании по видове	в края на 2020 г. изпълнени всички планирани кампании	Зам. кмет „Устройство на територията и строителство“
Провеждане на кампании за пролетно и есенно почистване в община Сливен		общински бюджет	ежегодно 2016-2020	Повишено участие на населението и бизнеса в предотвратяване на риска от стари замърсявания с отпадъци; Почистени нерегламентирани сметища	- брой участници - количество транспортирани отпадъци - брой почистени нерегламентирани сметища	- почистени нерегламентирани сметища - % от регистрираните - в края на 2020 г. 10 % увеличен брой участници спрямо 2015 г.	Отдел „Екология“ съвместно с фирмата за сметосъбиране
Въвеждане на колективни стимули / награди за райони, населени места или отделни квартали с постижения в областта на разделно събиране на отпадъците.	40 000	общински бюджет	2017-2020	повишаване на участието в разделно събиране на отпадъците		брой участващи квартали/етажи собствености /нас. места количество разделно събрани отпадъци	Зам. кмет „Устройство на територията и строителство“

Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Въвеждане на наградни схеми за училищата и детските градини за инициативи за разделно събрани отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло	24 000	отчисления по чл.64 ЗУО, общинския бюджет ОП „Добро управление“ 2014-2020	2017-2020	повишаване на участието на младите хора в разделно събиране на отпадъците	брой участващи училища/детски градини количество разделно събрани отпадъци	в края на 2020 г. всички общинските училища и детски градини участват в разделно събиране на отпадъците	Кмет

6. Система за наблюдение, оценка и контрол на изпълнението

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Сливен е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Системата за наблюдение на прилагането на ПУО ще бъде регламентирана със заповед на кмета на общината и ще обхваща следните дейности и аспекти:

- Определяне на показатели за наблюдение, източниците на информация и периодичността на събиране на информацията;
- Създаване на система за събиране и обработване на достоверна информация (финансова, статистическа, техническа и т.н.) за напредъка по изпълнение на показателите за наблюдение;
- Създаване и функциониране на система от специализирани звена, които извършват мониторинга, в т.ч. определяне на отговорностите и правилата за осъществяване на дейностите по мониторинга;
- Дефиниране на начина на докладване на резултатите от наблюдението на изпълнението чрез изготвяне на доклади;
- Дейности за осигуряване на публичност и прозрачност на действията на общината, свързани с изпълнението на ПУО.

За проследяване на изпълнението на ПУО ще бъдат определени показатели за наблюдение и източниците на информация и периодичността на събиране за всеки показател. В Плана за действие на всяка подпрограма в ПУО са посочени специфични показатели, проследяващи изпълнението на конкретните мерки, включени в подпрограмата, на базата на които ще бъде изготвена системата от показатели.

Ключовите показатели за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Сливен са следните:

Оперативна цел: <i>Намаляване количеството генерирани битови отпадъци</i>
Показатели: - Норма на натрупване на жител - БВП на жител
Целева стойност 2020 г. - През 2020 г. спрямо 2014 г. ръстът на нормата на натрупване на битовите отпадъци на жител е по-нисък от ръста на БВП за област Сливен
Базова стойност 2013 г. - Норма на натрупване/жител (кг) – 333 кг/ж./г. - БВП/човек (лв.) - 5654 лв.

Оперативна цел: Достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Показатели:

- Общо количество битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло (т)
- Количество рециклирани битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло (т)

Целева стойност 2020 г.

- Минимум 50% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Базова стойност 2014 г.

- 51% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Оперативна цел: Достигане на целите за битовите биоразградими отпадъци

Показатели:

- Количество образувани биоразградими битови отпадъци (т)
- Количество депонирани биоразградими битови отпадъци (т)

Целева стойност 2020 г.

- Количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е не повече от 14264 т

Базова стойност 2014 г.

Оперативна цел: Достигане на целите за битовите биоотпадъци

Показатели:

- Количество образувани битови биоотпадъци (т)
- Количество оползотворени биоотпадъци (т)

Междинна стойност 2016-2019 г.

- Минимум 25% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени

Целева стойност 2020 г.

- Минимум 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени

Оперативна цел: Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата

Показател:

- Площ нерегламентирани сметища (дка)

Базова стойност 2014 г.

- 537 дка

Целева стойност 2020

- 0 дка

Текущото наблюдение ще се извършва чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. За целта кметът на общината ще определи отговорностите на съответно звено от общинска администрация Сливен, което ще изготви процедурни правила за наблюдение и оценка, утвърдени със заповед

на кмета, и ще събира и систематизира информация от всички общински звена и външни лица, които имат задължение да докладват на общината данни за отпадъците. Звеното, което ще осъществява текущото наблюдение по изпълнение на ПУО, ще анализира и оценява напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и всяка година до края на месец февруари ще изготвя годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. За целта всяка година в срок до 31 март кметът на общината ще представя Годишен доклад за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Сливен за предходната календарна година пред Общинския съвет. Годишните доклади за изпълнение на ПУО ще се публикуват на интернет страницата на общината с цел информироване на обществеността.

Община Сливен ще пристъпи към *актуализация* на Програмата за управление на отпадъците в случай на:

- промени в законодателството, които налагат промяна в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане;
- значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;
- други непредвидени промени в обстоятелствата, които налагат промени в Програмата.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Сливен, провеждане на обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет Сливен.

7. Синхронизация с национални и общински програмни документи

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен не е изолиран документ – поставените цели са в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците. При разработване на Програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, които трасират националната политика в сектор отпадъци, в т.ч.:

- Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците като част от него,
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.,
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.,
- Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.,
- Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци”.

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на община Сливен осигурява приемственост на действията и целите във времето на политиката на община Сливен в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда, отразена в предходните общински програмни документи, в които на практика се постави началото на целенасочено и последователно планиране на дейностите по отпадъците. Като елемент от цялостната система за планиране в община Сливен, Програмата е синхронизирана с ключови общински програмни документи с период на действие, съвпадащ с този на ПУО, по-специално със:

Общински план за развитие 2014-2020 г. и програма за реализация на ОПР

Общинският план за развитие 2014-2020 г. очертава няколко основни приоритета за развитие на общината. Един от тези приоритети е насочен изцяло към подобряване и опазване на околната среда и на природните ресурси. В резултат на това няколко конкретни мерки, свързани с управление на отпадъците, са набелязани в Програмата за реализация на Общинския план за развитие до 2020 г.

Програма за управление на утайките от ПСОВ гр. Сливен

Основната цел на програмата е набелязване на стратегия в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен аспект за оползотворяване на формираните в ПСОВ утайки. В Програмата са разработени различни сценарии за управление на утайките, като са взети под внимание изискванията на българското и европейското законодателство в тази област, за насърчаване на оползотворяването на утайките като биологичен продукт в селското стопанство или за рекултивация на терени, вместо депонирането на депото за твърди битови отпадъци или на специално изградено депо за депониране на биологични утайки.

Инвентаризация на нерегламентираните сметища и план за закриването им

Нерегламентираните сметища са идентифицирани като значим проблем, тъй като на практика всяко от населените места от общината е ползвало собствено сметища. Ето защо през 2009 г. община Сливен е разработила и приела анализ и инвентаризация за нерегламентираните сметища на територията на общината. В документа са идентифицирани и обследвани нерегламентираните сметища и е определен финансовият ресурс и план за закриването им.

Очаква се изпълнението на настоящата Програма да допринесе за изпълнението на целите на националните програмни документи и за ефективно използване на отпадъците като ресурси в общината и намаляване на генерирането и на депонирането им.

8. Приложение. Анализи на текущото състояние при управление на отпадъците в община Сливен

8.1. Нормативни и програмни документи, регулиращи управлението на отпадъците в община Сливен

За да е фокусиран, този раздел от анализите се концентрира върху два основни въпроса:

1. Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да съответства на изискванията на Закона за управление на отпадъците и да регламентира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците?
2. Разработена ли е общинска програма за управление на отпадъците в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците, Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Методическите указания на МОСВ от 2015 г. за разработване на общински програми за управление на отпадъците, както и други национални програмни документи в разглежданата област?

За извършване на анализа и осигуряване на необходимата информация са събрани, проучени и анализирани следните информационни източници:

- национални и местни за община Сливен нормативни документи, регламентиращи общинските отговорности, свързани с управлението на отпадъците;
- стратегически и програмни документи на национално ниво и на община Сливен относно управление на отпадъците.

Нормативната уредба и програмните документи на община Сливен в разглежданата област се основават на националното законодателство и следват националната политика по управление на отпадъците. Ето защо настоящият анализ в уводната част накратко представя ключови нормативни актове и програмни документи на национално ниво и най-вече разпоредбите, отнасящи се до компетенциите на местните власти в областта на управление на отпадъците.

8.1.1. Нормативни актове и програмни документи на национално ниво

През 2012 г. Народното събрание прие нов Закон за управление на отпадъците, отразяващ изискванията на Рамковата Директива за отпадъците 2008/98/ЕС на ЕС, като отмени предходния Закон за управление на отпадъците. Законът регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Законът въведе т.нар. *йерархия на управление на отпадъците*, която определя приоритетността при управление на отпадъците от гледна точка на най-добрата

възможност за опазване на околната среда, предотвратяване на вредните въздействия върху нея и ефективно използване на ресурсите. ЗУО определя пет възможни начина за третиране на отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

Предотвратяването на отпадъци е определено като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява: а) генерираното количество отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване); б) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

Подготовка за повторна употреба включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на електрическо оборудване, мебели и др., които след като са поправени, се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

Рециклиране е начин за оползотворяване на отпадъците. Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физико-химични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели. Конкретните дейности по управление на отпадъците, които се класифицират като рециклиране съгласно ЗУО, включват (но не само):

- ✓ рециклиране на материали - например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти, употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирание или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;
- ✓ производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите.

Друго оползотворяване е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване“ съгласно ЗУО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в Приложение II към ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в Приложение I към ЗУО;
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

Обезвреждане - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност в Приложение II към ЗУО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

Като първа стъпка от анализа са идентифицирани основните права и задължения на община Сливен, произтичащи от нормативните актове.

➤ **Основни отговорности за общините по управление на отпадъците, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове към него**

ЗУО и наредбите⁵ към него регламентираха широк спектър от отговорности за общините, в лицето на кмета на общината, основните от които са:

- разработване на общинска наредба за управление на отпадъците и общинска програма за управление на отпадъците;
- осигуряване на съдове за битови отпадъци, събирането и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;
- избор на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци. Кметът предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за осигуряване на ново съоръжение за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от текуща ремонтна дейност от домакинствата. В новия закон отпада задължението на общините за осигуряване на депа за депониране на строителни отпадъци.
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поэтапното постигане на целите на общината за повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци;
- организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми);
- организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от

⁵ Законът за управление на отпадъците и подзаконовите актове са публикувани на интернет-страницата на МОСВ: <http://www.moew.government.bg/?show=top&cid=23>

негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;

- разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците;
- осигуряването до средата на 2014 г. на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и други във всички населени места над 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места, в конкретния случай задължението е за град Сливен.
- почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути, което е също нов ангажимент за всички собственици на пътища;
- определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките;
- поддържането на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци, което е също нов ангажимент за кметовете на общини;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им;
- съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
- осигуряване на информация на обществеността по всички ангажименти на общината чрез интернет-страницата на общината, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците;
- организиране на събирането на данни и предоставяне на информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;
- внасяне на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срокове;
- предлагане за одобряване от Общинския съвет на такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;
- подготовка за и участие в заседанията на Общото събрание на РСУО и изпълнение на решенията на Общото събрание на РСУО;

- контрол на изпълнението на общинската наредба за управление на отпадъците в допълнение към контролните правомощия, които ЗУО предоставя на кмета на общината и по-конкретно контрол върху:
 - дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
 - дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
 - площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
 - спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22.

ЗУО определя и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат на основание на ЗУО.

За първи път с приемането на Закона за управление на отпадъците към общините се поставиха конкретни задължения, свързани с рециклирането и оползотворяването на битовите отпадъци, както и конкретни изисквания за управление на строителните отпадъци. Това са и най-големите предизвикателства за общините при управление на отпадъците за периода до 2020 г.

Отговорности относно битови биоразградими, в т.ч. и биоотпадъци

От 2013 г. до края на 2020 г. общините трябва да ограничат количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г., а през 2020 и следващите години – до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. Тези цели произтичат от европейската Рамкова директива за отпадъците, приета през 2008г.

В допълнение с Наредбата за биоотпадъците се въведоха и следните цели за общините:

- до 31 декември 2020 г. – оползотворяване не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г
- междинни цели за 2016 г. – 2019 г. - оползотворяване на не по-малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.

Наредбата изисква кметът на общината да осигурява разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община и производство на компост⁶.

⁶ Критерии за компост от биологични отпадъци на равнище ЕС в момента са в процес на обсъждане. Поради това към момента компост, който не е престанал да бъде отпадък по всички съществуващи национални стандарти и се използва като тор, се смята за оползотворен. В специално прието Решение на ниво ЕС относно изчисляване на постигането на целите за рециклиране и оползотворяване от страните членки подробно е описано в кои случаи компостът се счита за оползотворен.

*Отговорности относно
битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса, стъкло*

Условно тези видове отпадъци могат да се разделят на две групи – отпадъци от опаковки от тези материали и други отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. За тази група битови отпадъци се отнася изискването общините да достигнат минимум 50% рециклиране от общото тегло на тези потоци отпадъци до 2020 г. с междинни цели 25% за 2016 г. и 40% за 2018 г. РСУО трябва да вземе решение общините поотделно, по групи или заедно всички общини от РСУО ще постигат посочените цели.

Съгласно ЗУО системите за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците. За община Сливен това задължително изискване се отнася за град Сливен, който е единственото населено място в общината с население над 5000 жители.

Необходимо е по най-ефективен начин системите за разделно събиране на двете групи отпадъчни потоци - отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло и други отпадъци от същите материали - да бъдат съвместени, като по подходящ начин в системата за разделно събиране се включат и пунктовете за изкупуване на вторични суровини и общинските площадки за предаване на разделно събрани отпадъци.

*Отговорности при управлението на строителните отпадъци и отпадъците от
разрушаване на сгради*

ЗУО въведе специални изисквания към оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради. На основание на ЗУО Министерският съвет одобри и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

Съгласно ЗУО общините са отговорни за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от текуща ремонтна дейност, образувани от домакинствата. Общините имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на планове за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти.

Тези компетенции са свързани със следните текстове на ЗУО:

- Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци.
- Предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение или регистрация по ЗУО.
- От 14.07.2014 г. възложителят на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци. Изискването не се прилага за:
 - разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
 - реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
 - строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
 - разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава 8 от ЗУТ, а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци, както и на РИОСВ.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци

Принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали. Кметът на съответната община отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи и за оползотворяване на материалите, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и

оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на Гражданско-процесуалния кодекс.

Считано от 14 юли 2014 г. възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влягането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирані строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали в количества

Възложителите на проекти за СМР, финансирани с публични средства, задължително включват в документацията за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки за изпълнение на СМР изисквания за влягане на рециклирани строителни материали.

Отчисленията за депониране по чл.64 от ЗУО като икономически инструмент

В съответствие с европейските практики и политика, ЗУО въведе финансови инструменти за общините в областта на управление на отпадъците с оглед стимулиране и ускоряване на процесите на рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

Размерът на отчисленията е нормативно определен и нараства в годините както следва:

- за депата, които отговарят на нормативните изисквания:

- за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в § 4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци от общините и по-конкретно:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за

депониране на отпадъци, което цели увеличаване от общините на рециклираните и оползотворени битови отпадъци.

- При изпълнение на целите за биоразградимите и за биоотпадъците, общините се освобождават от заплащане на 50% от отчисленията за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива.
- Ако общините изпълнят двата вида цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.
- При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци за населени места с над 10 000 ж. до средата на 2014 г. отчисленията за депониране се увеличават с 15%.

За депониране на строителни отпадъци се заплащат отчисления в същите размери както, посочените по-горе за битови отпадъци.

➤ **Закон за местните данъци и такси**

Определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци”, приходите от която постъпват в общинския бюджет.

Размерът на таксата трябва да се определя за всяка услуга поотделно:

- сметосъбиране и сметоизвозване;
- обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения;
- чистота на териториите за обществено ползване

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от ЗУО;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци.

Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет. През 2014 г. бяха приети промени в закона, с които не се допуска тази пропорционална основа да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. В тази връзка до 30 март 2015 г. Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Р България

следваше да разработят методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци. Към октомври 2015 г., когато се осъществява настоящият анализ, методиката все още не е одобрена.

Таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

➤ Програмните документи на национално ниво

През последните няколко години на национално ниво се разработиха и одобриха няколко ключови програмни документа, които задават рамката на националната политика по управление на отпадъците, стратегическите цели на страната в разглежданата област и основните мерки за постигането им. По-долу са представени съвсем накратко тези документи в последователността, по която бяха одобрени.

Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване на депонирането на тези отпадъци. Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г. е също първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, който в страната основно се депонира. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали. В процес на подготовка и изпълнение са и инсталации за рециклиране на строителни материали като част от интегрираните регионални общински системи за управление на отпадъците.

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като неразделна част от плана

Основна цел на НПУО 2014-2020 г. е да подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци.

В Плана са дефинирани стратегически и оперативни цели и са посочени конкретните мерки за тяхното постигане.

Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, неразделна част от Плана, са приети с Решение № 831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г.

Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

МОСВ одобри и публикува през 2014 г. Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г. Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките в рамките на съществуващата законодателна рамка, като се вземат предвид географските, общественно-икономическите и демографските условия в България.

Предмет на стратегическия документ е цялото очаквано количество образувани утайки от ГПСОВ в България до 2020 г. за което са предвидени национални цели за оползотворяване и пакет от мерки за тяхното постигане в краткосрочен (до 2016 г.), средносрочен (до 2018 г.) и дългосрочен (до 2020 г.) план. Съгласно стратегическите насоки на този план, йерархията за управление на отпадъците налага следния ред от приоритети при вариантите за управление на утайки:

- основният приоритет е рециклирането на утайки или повторната им преработка във форма, позволяваща безопасното използване или рециклиране на ценните им съставки (хранителни вещества) като вторични източници;
- при невъзможност да се осигури безопасна употреба на утайките или оползотворяване на ценните съставки, те трябва да бъдат използвани за производство на енергия и като заместител на невъзобновяеми източници на енергия,
- само там, където горепосоченото не е осъществимо и временното съхранение на утайки не увеличава възможностите за тяхното използване в близко бъдеще, те могат да бъдат обезвредени в специално изградени депа при подходящ контрол.

Националният план препоръчва прилагането на регионален подход за управление на утайките с оглед постигане на по-голяма ефективност при тяхното третиране с цел оползотворяване и рециклиране в общи съоръжения.

8.1.2. Нормативна уредба на община Сливен по управление на отпадъците

Важна предпоставка за решаване на въпросите от местно значение, в това число и управлението на отпадъците, е създаването на законосъобразна и целесъобразна нормативна уредба от органите на местното самоуправление.

ЗУО определя *минималните изисквания за съдържание на общинските наредби* за управление на отпадъците, които трябва като минимум да уреждат:

1. условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими (в т.ч. и биоотпадъци) и опасни битови отпадъци;

2. условията и реда за създаването и функционирането на системите за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, включително образувани такива отпадъци от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради и населените места, за които се въвеждат тези системи;
3. условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, в т.ч от ремонтната дейност на домакинствата;
4. условията и реда за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на масово разпространени отпадъци /отпадъци от опаковки; излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване; излезли от употреба батерии и акумулатори; отработени масла; излезли от употреба гуми;
5. изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките /отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини/, изискването за поддържане на публичен регистър от общината с точното местоположение и какви отпадъци приемат, работно време и т.н. Това са изисквания, например, свързани с местоположението на тези пунктове – в определени зони, обозначенията на тези пунктове и други технически изисквания, работно време, какви отпадъци се приемат и др.;
6. условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други в населените места над 10 000 жители, както и населените места, за които общините доброволно осигуряват такива площадки, ако са под 10 000 жители;
7. заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на ЗМДТ.

В Наредбата за управление на отпадъците по чл.22 от ЗУО, одобрена от общинския съвет, общините следва да разпишат и разширят обхвата на контролните правомощия на контролните звена на общините, като включат в този обхват контрол за спазване на допълнителните към ЗУО изисквания, които са включили в общинската наредба.

Освен посочените по-горе минимални изисквания за съдържание на общинските наредби по чл.22 от ЗУО, общините могат да включат детайлизирането и уреждането на широк кръг въпроси от компетенции на общините, свързани с отпадъците и чистотата, произтичащи от ЗУО и други закони.

Основният нормативен акт, регламентиращ обществените отношения, свързани с управлението на отпадъците на територията на община Сливен, е **Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Сливен**. Наредбата е приета с Решение № 1199/27.03.2014 год., Изм. и доп. с Реш. № 1289/29.05.2014 г. на Общинския съвет на община Сливен на основание чл. 22 от ЗУО от 2012 г., като в нея са регламентирани както правата и задълженията на физическите и юридическите лица свързани с екологосъобразното управление на отпадъците на територията на общината, така и тези на местната администрация. С новата наредба се отменя действащата дотогава общинска наредба за управление на отпадъците.

В наредбата са изброени детайлно задълженията на кмета на общината, както и задълженията на физическите и юридическите лица. В отделни раздели са разписани условията и редът за създаването и функционирането на системите за събиране, включително разделно, на различните потоци битови отпадъци.

Изискванията към дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на биоотпадъците целесъобразно са регламентирани в отделен раздел. Включени са норми както относно реда и условията за третиране на биоотпадъците, образувани от домакинствата и в резултат на дейността на юридическите лица, така и за тези, образувани от поддръжката на зелените площи общинска собственост.

В наредбата се съдържат и условията и редът за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и такива образувани от разрушаване на сгради, включително и за случаите, в които община Сливен се явява възложител на СМР.

Регламентирани са редът и начинът за разделно събиране на опасните отпадъци от бита, разделното събиране на ЕГО. Включени са самостоятелни раздели с разпоредби относно управлението на МРО - събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, включително образувани такива отпадъци от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради и населените места, за които се въвеждат тези системи; ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС, ИУГ, отработени масла.

Изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките само препращат към изискванията на ЗУО и наредбата по чл.43, ал.1 от ЗУО. Регламентирано е задължението на кмета на общината да почиства от отпадъци общинските пътища; да поддържа публичен регистър на площадките от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, но липсва задължение на съответните лица – собственици на такива площадки да изпратят информация за публичния регистър на общината.

Наредбата адресира задължението на кмета да осигурява информация на обществеността относно функционирането на системите за управление на отпадъците от компетенции на общината, но липсват текстове, задължаващи общината да организира периодично информационни кампании за обществеността с оглед мотивиране и по-активно включване в системите за разделно събиране.

В Наредбата липсват разпоредби относно задължението на лицата, извършващи дейности по събиране и предаване за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, да предоставят информация на общината по образци, ред и периодичност, определени, например, със заповед на кмета на общината. Подобни разпоредби са от ключово значение, тъй като събирането на информация за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци е едно от условията, за да може общината да подготви доклад и да докаже пред МОСВ изпълнение на целите – и съответно – освобождаване от заплащане на отчисления за депониране по чл.64 от ЗУО.

Регламентиран е начинът за контрол на изпълнението на общинската наредба за управление на отпадъците, както и административно-наказателните разпоредби, които следва да бъдат наложени в случай на неизпълнение на същата.

Други общински наредби с отношение към управлението на отпадъците на територията на община Сливен са:

Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Сливен

Тази наредба урежда реда и начина за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги (в т.ч. такса битови отпадъци), предоставяни на физически и юридически лица на територията на община Сливен, както и реда и сроковете за тяхното събиране. Такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, транспортиране и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, чистота на териториите за обществено ползване. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет, въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации, или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по Закона за управление на отпадъците.
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Наредбата предвижда таксата да се определя върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица, а данъчната оценка на недвижимите имоти на предприятията е по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка.

Конкретния размер на таксата за ползвателите се определя на база данъчната оценка на имотите или отчетната им стойност.

8.1.3. Програмни документи на община Сливен, адресиращи въпроси относно управление на отпадъците

Програма за управление на отпадъците на община Сливен

Програмата за управление на отпадъците е разработена през 2005 г. на основание на вече отменения Закон за управление на отпадъците от 2003 г. и поради тази причина не отговаря на изискването на новия ЗУО от 2012 г., а именно - общинската програма да се разработва в съответствие с НПУО 2014-2020 г. Програмата от 2005 г. е актуализирана два пъти – през май 2009 и март 2012 г. Във връзка с актуалните законови изисквания и след издаване на Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от МОСВ през март 2015 г. община Сливен предприе действия за разработване на нова Програма за управление на отпадъците до 2020 г., съответно и подпрограма към нея за предотвратяване образуването на отпадъци.

При разработването на настоящата Програма за управление на отпадъците, община Сливен взема предвид основните изисквания на Закона за управление на отпадъците относно разработването на общински програми за управление на отпадъците:

- Общинската програма да се разработи, като се вземат предвид структурата, целите, времевия хоризонт и предвижданията на НПУО.
- Общинската програма да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в ЗУО.
- Общинската програма за управление на отпадъците да се разработва като се вземат предвид и Методическите указания на МОСВ за разработване на общински програми за управление на отпадъците. Указанията бяха одобрени със Заповед на министъра на околната среда и водите в края на март 2015 г.
- Да се осигури обществен достъп до програмата на общината за управление на отпадъците.

За да включва пълния програмен цикъл, следва периодично да се отчита изпълнението на програмата с оглед предприемане на коригиращи мерки при неизпълнение на някои от дейностите в програмата.

Програма за опазване на околната среда на община Сливен 2010-2013 г.

Програмата е приета през декември 2009 г. поради изтичане на срока на предходната програма за опазване на околната среда на общината от 2004 г.

Програмата разглежда в координация и взаимнообвързано различните аспекти на състоянието на компонентите и факторите на околната среда, като набелязва краткосрочни мерки за подобряване на състоянието.

Целта, която програмата си поставя в областта на управление на отпадъците, е подобряване на системата за управление на отпадъците и ликвидиране на нерегламентираните сметища. Програмата подчертава необходимостта част от дейностите по управление на отпадъците да бъдат реализирани в сътрудничество между общините от РСУО, тъй като това ще позволи на общините да споделят разходите за инвестиции и експлоатация, както и да се възползват от ефекта от мащаба.

Инвентаризация на нерегламентираните сметища

Нерегламентираните сметища са идентифицирани като значим проблем, тъй като на практика всяко от населените места от общината е ползвало собствено сметища. Ето защо през 2009 г. община Сливен е разработила и приела анализ и инвентаризация за нерегламентираните сметища на територията на общината. В документа са идентифицирани и обследвани нерегламентираните сметища и е определен финансовият ресурс за закриването им.

Програма за управление на утайките от ГПСОВ гр. Сливен

Основната цел на програмата е набелязване на стратегия в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен аспект за оползотворяване на формираните в ГПСОВ утайки. В Програмата са разработени различни сценарии за управление на утайките, като са взети под внимание изискванията на българското и европейското законодателство в тази област, за насърчаване на оползотворяването на утайките като биологичен продукт в селското стопанство или за рекултивация на терени, вместо депонирането на депото за твърди битови отпадъци или на специално изградено депо за депониране на

биологични утайки. В бъдеще е необходимо ВиК операторът на ГПСОВ Сливен, заедно с други съседни ВиК оператори (напр. ВиК Ямбол) да анализират и обсъдят възможността за съвместно третиране на утайките в общи съоръжения и кандидатстване за европейско финансиране. Общините като собственици на съоръженията трябва да участват активно в този процес. Въпросът за подобряване на йерархията за управление на утайките е много важен, като се има предвид трудността при намирането на терени за депа за отпадъци, негативните реакции на населението, както и фактът, че НПУО 2014-2020 г. предвижда след 2020 г. да се преустанови централно финансиране на проекти за депа за отпадъци.

Общински план за развитие 2014-2020 г. и програма за реализация на ОПР

Общинският план за развитие до 2020 г. очертава няколко основни приоритета за развитие на общината. Единият от тези приоритети е насочен изцяло към подобряване и опазване на околната среда и на природните ресурси. В резултат на това няколко конкретни мерки, свързани с управление на отпадъците, са набелязани в Програмата за реализация на Общинския план за развитие до 2020 г., като индикаторите за изпълнение се отнасят до въведени системи в населените места за разделно събиране на отпадъците; изградени площадки за сортиране и опаковане на разделно събрани отпадъци; закрити и рехабилитирани нерегламентирани сметища на територията на общината.

8.1.4. Основни изводи и препоръки

- Законодателството относно управление на отпадъците, прието през последните години, поставя високи и конкретни изисквания към местните власти относно подобряване на йерархията на управление на потоците отпадъци, за които отговорност носят общините. Несправянето с тези задължения води до сериозни финансови последици за общините и съответно – за населението и бизнеса.
- Анализът на общинските наредби показва, че община Сливен има опит и традиции в разработването и прилагането на местна нормативна уредба по управление на отпадъците.
- Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Сливен изпълнява минималните изисквания на ЗУО от 2012 г. за съдържание; подробно регламентира правата и задълженията на физическите и юридическите лица, отговорностите на кмета, изискванията към системите за разделно събиране на различни отпадъчни потоци, контрола за изпълнение на разпоредбите. Препоръчително е Наредбата да се допълни с текстове, регламентиращи задълженията на лицата, извършващи дейности по събиране и предаване за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, да предоставят данни в общината за събраните и предадени количества отпадъци по ред, образец и периодичност, утвърдени със заповед на кмета на общината. Подобни разпоредби са от ключово значение, тъй като събирането на информация за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци е от съществено значение, за да може общината да докаже пред МОСВ изпълнение на целите – и съответно освобождаване от заплащане на отчисления за депониране по чл.64 от ЗУО
- Община Сливен има натрупан опит и изпълнява нормативните си задължения за разработването на общински програмни документи, в т.ч. относно управление на

отпадъците. Модерното управление на отпадъците е сред програмните приоритети на общината, видно не само от тематичните програми, отнасящи се до околната среда, но и от общите планови документи, които включват интегрирано развитие на общината за периода до 2020 г. Общината е предприела своевременно действия за разработване на общинска Програма за управление на отпадъците, към която като неразделна част се разработва подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъците.

- Препоръчително е общината заедно с други близки общини да участва в изготвяне на анализи за евентуално прилагане на регионален подход при управление на утайките от ПСОВ със съседни региони.

8.2. Данни за отпадъците

Според Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, анализът на отпадъците следва да включва анализ на битовите отпадъци, анализ на строителните отпадъци и анализ на утайките от пречиствателни станции за отпадъчни води.

8.2.1. Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ, който предшества разработването на общинската програма. В него трябва да се обърне внимание, както на смесените битови отпадъци, така и на битовите отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло, на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците, тъй като за тях според българското законодателство страната ни трябва да постигне конкретни количествени цели.

Анализът на битовите отпадъци се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са общите количества и тенденциите относно битови отпадъци в общината за анализирания период: в абсолютни количества, на жител/година, сравнение със средното за страната;
- Какъв е морфологичният състав на битовите отпадъци в общината;
- Какви са количества на повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период.

Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО *битови отпадъци* са "отпадъците от домакинствата" и "подобни на отпадъците от домакинствата" (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

"Биоразградими" са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

"Биоотпадъци" са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за

обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Информационно обезпечение на анализа

За целите на настоящия анализ е използвана основно информация от община Сливен НСИ, информация от Годишните доклади на РИОСВ гр. Стара Загора за състоянието на околната среда, ИАОС и др.

Състояние и тенденции относно битовите отпадъци

В община Сливен се наблюдават тенденции, различни от тенденциите в страната, а именно: въпреки отчетеното увеличение на количествата през първите три години на разглеждания период, като цяло към края се наблюдава спад в общото количество на смесените битови отпадъци за територията на общината, като в същото време битовите отпадъци се увеличават на национално ниво. Данните са представени в следващата таблица.

Таблица 5. Събрани смесени битови отпадъци в община Сливен

	2010	2011	2012	2013	2014
Количество на събраните битови отпадъци (тона)					
Община Сливен	40 862	41 878	45 297	36 695	37 943
България - общо	3 041 279	2 727 379	2 508 412	3 142 313	
Количество на събраните битови отпадъци - динамика (% , предх. год. = 100)					
Община Сливен	100.0%	102.5%	108.2%	81.0%	103.4%
България – общо	100.0%	89.7%	92.0%	125.3%	
Население – брой					
Община Сливен	126 716	125 268	123 891	123 122	122 331
България – общо	7 504 868	7 327 224	7 284 552	7 245 677	
Население - динамика (% , предх. год. = 100)					
Община Сливен	100.0%	98.9%	98.9%	99.4%	99.4%
България - общо	100.0%	97.6%	99.4%	99.5%	
Събрани отпадъци (кг/ж./г.)					
Община Сливен	322.5	334.3	365.6	298.0	310.2
България - общо	405.2	372.2	344.3	433.7	
Събрани отпадъци на жител - динамика					
Община Сливен	100.0%	103.7%	109.4%	81.5%	104.1%
България - общо	100.0%	91.9%	92.5%	126.0%	

Източник: Община Сливен, НСИ и експертни изчисления

След регистрирания ръст през първите три години от разглеждания период, се наблюдава намаление на количествата смесени битови отпадъци събрани на територията на община Сливен. Причините за намалението са основно две:

- намаляване на броя на населението в общината;
- увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци чрез системата на цветните контейнери и пунктовете за вторични суровини.

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с определянето на общо генерираните отпадъци и нормата на натрупване на отпадъци. За целта към количеството на събраните смесени битови отпадъци е необходимо да бъдат добавени количествата на разделно събраните отпадъци от организацията за оползотворяване на отпадъци, с която община Сливен има сключен договор, събраните количества в т.нар. пунктове за вторични суровини, както и зелените отпадъци от общинските паркове и градинки.

Таблица 6. Количества разделно събрани и сепарирани отпадъци от опаковки в община Сливен (тона)

	2010	2011	2012	2013	2014
Постъпили отпадъци от опаковки	499.4	591.6	948.6	1205.0	923.5
от тях рециклируеми:					
хартия	71.9	66.7	52.0	163.3	148.7
пластмаса	28.3	42.6	30.6	31.9	44.6
метал	2.3	1.8	1.7	2.7	0.0
стъкло	13.4	37.6	112.1	326.6	151.5
общо рециклируеми	115.9	148.6	196.5	524.5	344.8

Източник: Община Сливен

Към горе-посочените количества трябва да се добавят количествата разделно събрани отпадъци от пунктовете за изкупуване на вторични суровини. По експертни изчисления на база информация от предпроектното инвестиционно проучване за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол те следва да са в размер на около 5500 т. през 2014 г. за цялата територия на община Сливен. При това положение разделно събраните отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло в община Сливен формират около 51% от общото количество на генерираните отпадъци от тези фракции през 2014 г.

Нормата на натрупване на отпадъци за община Сливен е представена в следващата таблица:

Таблица 7. Норма на натрупване на отпадъци в община Сливен

	2012	2013	2014
Количество на събрани смесени битови отпадъци - т	45 297	36 695	37 943
Количество на разделно събрани отпадъци – т	4 066	4 342	6 389
Количество на генерираните зелени отпадъци от общински паркове, градинки и др.	n/a	n/a	2500
Общо смесени битови отпадъци и разделно събрани отпадъци – т	49 363	41 037	44 332
Общо смесени битови отпадъци, разделно събрани отпадъци и зелени отпадъци от общински паркове и градинки – т	49 363	41 037	46 832
Население - бр.	123 891	123 122	122 331
Норма на натрупване на смесените битови отпадъци - кг/ж./г.	366	298	310
Норма на натрупване общо за смесените битови отпадъци и разделно събраните отпадъци - кг/ж./г.	398	333	362

	2012	2013	2014
Норма на натрупване общо за смесените битови отпадъци, разделно събраните отпадъци и зелените отпадъци ⁷ - кг/ж./г.	n/a	n/a	383

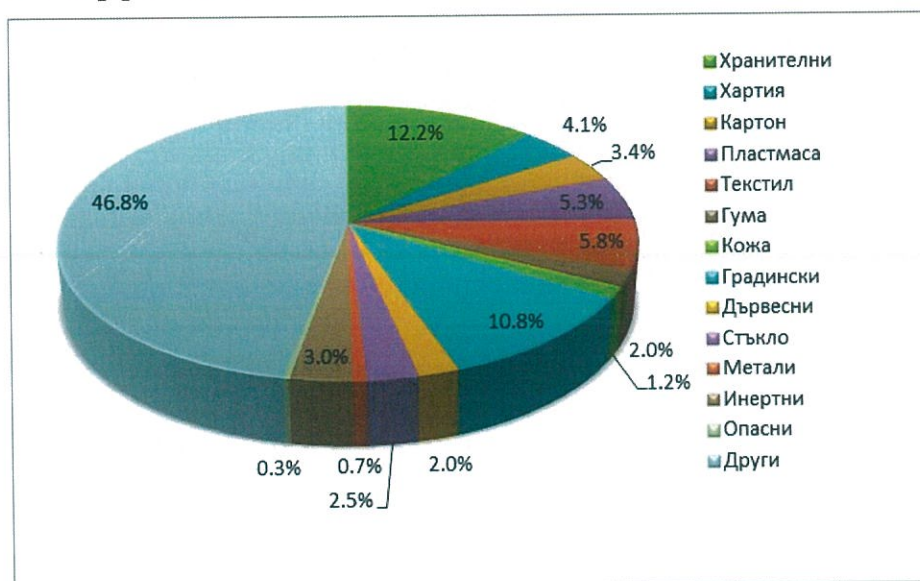
Източник: Община Сливен, НСИ, експертни изчисления

В сравнение със средната норма на натрупване на отпадъци за страната през 2013 г. - 434 кг./ж./г. (по данни на НСИ) при община Сливен се наблюдават по-благоприятни стойности на показателя. В същото време средната норма на натрупване за населените места с население от 50 хил. до 150 хил. жители съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, одобрена от МОСВ е 349,6 кг/ж./г, т.е. показателят за община Сливен е със сходни стойности.

Направеният анализ на текущото състояние на битовите отпадъци на територията на община Сливен показва, че прогнозите за генерираните битови отпадъци, включени в интегрирания проект за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол при отчитане на дела на населението на община Сливен в общия брой на населението на обхванатите от проекта общини (Ямбол, Сливен, Нова Загора, Тунджа и Стралджа), отговарят на реалната ситуация към 2014 г.

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с морфологичния им състав. На следващата фигура са показани осреднените процентни дялове на отделните фракции отпадъци включени в състава на смесените битови отпадъци за община Сливен, изчислени на базата на количествата на взетите проби при проучването на морфологичния състав за сезони лято и есен на 2015 г.

Фигура 3. Морфологичен състав на отпадъците средно за община Сливен (%)

Източник: Община Сливен, експертни изчисления

Съгласно морфологичния състав на отпадъците за община Сливен с най-голям относителен дял след отпадъците, идентифицирани като „други“ са хранителните отпадъци, следвани от градинските. Биоразградимите отпадъци са 34% от общо образуваните битови отпадъци, а биоотпадъците – 25%.

⁷ Данните за зелените отпадъци от обществените паркове и градини са предварителни и ще се прецизират в рамките на детайлното предпроектно проучване за изграждане на компостираща инсталация

При отчитане на количествата зелени отпадъци от паркове и градини, които също се депонират на общинското депо, се констатира, че към 2014 г. в община Сливен се депонират около 121 кг/ж./г. биоразградими отпадъци. Към момента общината успява да постигне заложените цели в европейското и национално законодателство за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, които се обезвреждат на депа, но за да изпълни целта за 2020 г. ще трябва да положи допълнителни усилия.

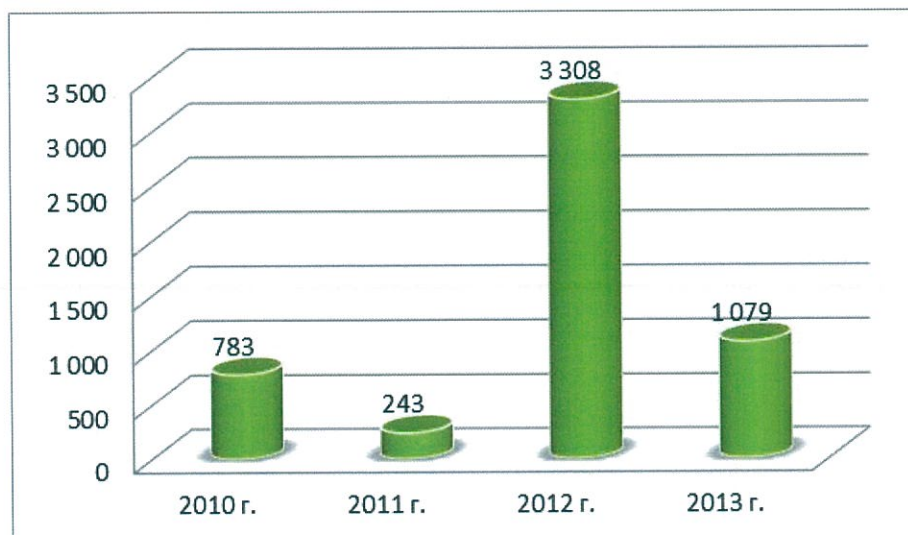
Подобно на почти всички общини в страната, община Сливен все още не изпълнява мерки за разделно събиране и рециклиране на биоотпадъци, поради което все още не постига целите относно битовите биоотпадъци.

Разделно събраните количества отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло на територията на община Сливен през 2014 г. са достатъчни общината да изпълнява годишните си цели за рециклиране. За да изпълни целите за 2018 и 2020 г. общината ще трябва да предприеме допълнителни мерки.

8.2.2. Анализ на строителните отпадъци

В община Сливен, както в повечето общини в страната, не е организирана регулярна система за разделно събиране на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности на домакинствата. До скоро основното количество на строителните отпадъци се депонира на общинското депо за неопасни отпадъци в с. Сотиря.

Фигура 4. Количество на строителните отпадъци в община Сливен (тона)

Източник: Община Сливен

Наличните данни показват, че за разглеждания период годишното количество строителни отпадъци варира в широки граници, без ясно изразени тенденции на ръст или спад.

За да подобри йерархията на управление на този поток отпадъци и да намали количествата на строителните отпадъци в потока смесени битови отпадъци, които ще се транспортират за депониране до регионалното депо Ямбол, е препоръчително община Сливен:

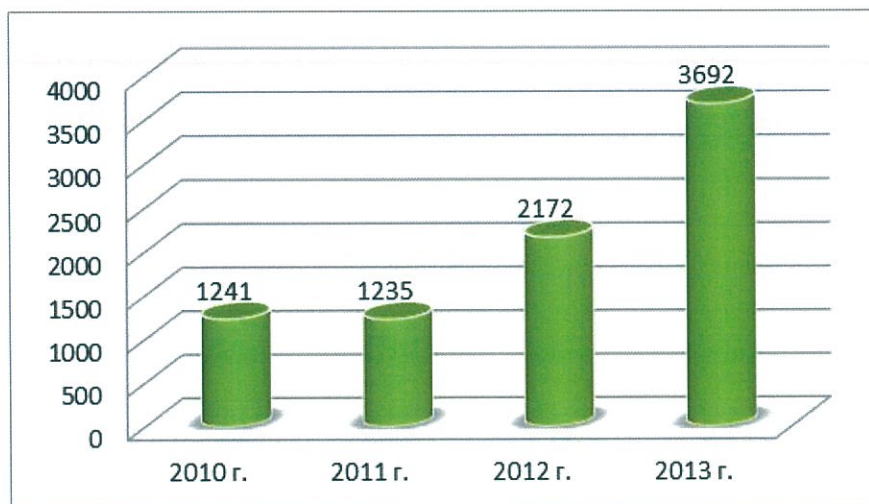
- да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности. Гражданите биха могли да се задължат да оставят тези отпадъци до определен количества в добре завързани чували до контейнерите, които да се извозват от общината до депо или да се въведе възможност при предварителна заявка и до определени количества общината да извозва от домакинствата такива отпадъци без те да заплащат за това. Също така общината може да определи площадка, на която гражданите сами да предават без да заплащат допълнително строителни отпадъци от ремонтни дейности до определени количества;
- Да предостави възможност за безплатно приемане на определена площадка на разделно селектирани отпадъци при разрушаване на сгради, които биха могли да се използват ползотворно (напр. тухли, керемиди и др.) и които да се предоставят безвъзмездно на нуждаещи се социално слаби граждани.

Следва да се има предвид, че изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за смесени битови отпадъци влошава качеството на изхвърлените в тези контейнери рециклируеми отпадъци. Това означава, че ако не се предприемат мерки, от смесените битови отпадъци на общината ще се отделят по-малко рециклируеми отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло при предварителното им третиране преди депониране на сепариращата инсталация на регионалното депо – Ямбол.

8.2.3. Анализ на отпадъците от утайки от ПСОВ

На територията на община Сливен има една функционираща пречиствателна станция за отпадъчни води на град Сливен. Към настоящия момент тя не работи на пълния си проектен капацитет за третиране на отпадъчните води. Това се потвърждава и от представените на следващата фигура ниски количества на образуваните утайки в периода 2010-2014 г.

Фигура 5. Количество на утайките генерирани от ПСОВ (тона)

Източник: Годишни отчети на „ВиК“ ООД Сливен

Обезводнените утайки от ПСОВ се обезвреждат чрез депониране. След реконструкцията на ПСОВ и изграждане на метан-танковете количеството на утайки на изхода на станцията намалява.

Съгласно Програмата за управление на утайките от ПСОВ – Сливен /септември 2010г./ за оползотворяване на утайките като най-перспективна се разглежда алтернативата за използването на утайките за рекултивация на нарушени терени (приоритетно на сгуроотвала на ТЕЦ Сливен и кариери). Оползотворяването на утайките в земеделието е перспективна алтернатива, но за нейното прилагане е нужна целенасочена дългосрочна дейност за информиране на потенциални земеделски ползватели, подготовка, планиране и осъществяване. Утайките получени от ГПСОВ Сливен имат добри характеристики за съвместно депониране с твърди битови отпадъци, но тази алтернатива не е водеща и не съответства на йерархията на управление на отпадъците. С въведените отчисления за депониране по ЗУО се увеличават значително текущите разходи за депониране и депонирането ще бъде използвано само частично до преминаване на процедурите и проучванията за оползотворяване на утайките най-вече за рекултивация на нарушени терени в района на община Сливен.

Отговорността за експлоатация на ПСОВ, съответно за оползотворяване на утайките, е на „ВиК“ ООД Сливен. Съвместно с общините в териториалния обхват на ВиК оператора трябва да се намерят оптимални решения за оползотворяване на утайките, като утайки се депонират по изключение.

8.2.4. Основни изводи и препоръки

- Годишните количества генерирани битови отпадъци на територията на община Сливен до 2014 г. потвърждават прогнозите за количествата генерирани битови отпадъци част от проекта за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол.
- През 2014 г. спрямо 2013 г. нормата на натрупване за община Сливен бележи ръст, но въпреки това остава с по-благоприятна стойност от средната за страната и с близка до средната за населените места с население от 50 хил. до 150 хил. жители, посочена в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, одобрена от МОСВ.
- Стартиралото проучване за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в рамките на община Сливен ще има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за отклоняване на биоразградимите битови отпадъци от депата.
- Анализите, че за 2014 г. община Сливен изпълнява целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали.
- Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни европейските и национални цели за отпадъците за предстоящия период до 2020 г. в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.
- Препоръчително е община Сливен да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на депонираните

смесени битови отпадъци и подобряване на техния състав от гледна точка на извличане на рециклируеми отпадъци. Препоръчително е общината да обсъди възможностите за рециклиране на регионален принцип на отпадъците от строителния бранш с други съседни общини и строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на селективно разрушени сгради.

- Препоръчително е общините в териториалния обхват на регионалния ВиК оператор Сливен заедно с него като водеща организация, да анализират възможността и предприемат мерки в дългосрочен план да се оползотворяват утайките, а депонирането да се минимизира по изключение.

8.3. Прогнози за образуваните отпадъци

8.3.1. Прогнози за образуваните битови отпадъци

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Сливен за периода 2015-2020 г. е изготвена въз основа на два компонента:

- Демографска прогноза за периода 2015-2020 г.
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител и прогноза за нарастването ѝ.

Демографска прогноза за периода 2015-2020 г.

Прогнозата за броя на населението на община Сливен е изготвена на базата на следните източници на информация:

- Данни за броя на населението по общини за периода 2003-2014 г.
- Официална демографска прогноза на НСИ за периода до 2070 г. - I вариант (при хипотеза за конвергентност). Този вариант е определен от НСИ като най-реалистичен. Прогнозата на НСИ по този вариант включва както прогноза за населението общо за страната, така и за всяка една от 28-те области.

Демографската прогноза е изготвена по следния алгоритъм:

- Прогнозата е изготвена за периода 2015-2020 г.
- Въз основа на исторически данни за динамиката на населението на община Сливен в периода 2003-2014 г. е изчислен коефициент, посредством който се прогнозира броят на населението на общината въз основа на прогнозата на НСИ за населението на област Сливен.

Таблица 8. Демографска прогноза за община Сливен (бр. жители)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Население – бр.	121 409	120 494	119 586	118 685	117 790	116 902

Норма на натрупване и прогнозна промяна

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител.

В рамките на анализа на количествата на битовите отпадъци в община Сливен бяха изчислени нормите на натрупване за периода 2012 – 2014 г. (виж **Таблица 7**)

През разглежданите години нормата на натрупване на смесените битови отпадъци и разделно събраните отпадъци се характеризира с ръст. За целите на прогнозата се прави допускането, че тя ще се стабилизира и ще расте с темп не по-висок от 1% годишно, в резултат от мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, които община Сливен следва да предприеме във връзка с изпълнението на новата общинска програма за управление на отпадъците. Прогнозната норма на натрупване е представена в следващата таблица.

Таблица 9. Прогнозна норма на натрупване за община Сливен за периода 2015-2020 г. (кг/ж./г.)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Норма на натрупване за смесените битови отпадъци	313	311	314	318	321	324
Норма на натрупване за битовите отпадъци, вкл. разделно събраните отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали	366	370	374	378	382	386
Норма на натрупване за битовите отпадъци, вкл. разделно събраните отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали и зелените отпадъци от паркове и градини	383	387	391	395	399	403

Прогнозните количества на битовите отпадъци са изчислени на база демографската прогноза за община Сливен и прогнозната норма на натрупване и са представени в следващата таблица.

Таблица 10. Прогнозни количества на образуваните битови отпадъци за община Сливен за периода 2015-2020 г. (тона)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Смесени битови отпадъци	38 034	37 519	37 609	37 698	37 788	37 878
Смесени битови отпадъци и разделно събрани отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метали	44 456	44 579	44 704	44 828	44 953	45 077
Генерирани битови отпадъци, вкл. смесените битови отпадъци, разделно събрани отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метали и зелените отпадъци от паркове и градини	46 456	46 579	46 704	46 828	46 953	47 077

Очакваното намаление на количествата на смесените битови отпадъци за община Сливен се дължи основно на:

- негативната демографска прогноза;
- нарастващите количества отпадъци, които ще се събират чрез системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло, както и разделното събиране на други битови отпадъци, събирани до момента чрез смесените битови отпадъци.

Прогнозата за морфологичния състав на смесените битови отпадъци в община Сливен е направена на базата на:

- общото прогнозно количество на битовите отпадъци и

- осреднения морфологичен състав на смесените битови за община Сливен

Направената прогноза е представена в следващата таблица.

Таблица 11. Прогноза за образуваните смесени битови отпадъци по морфологичен състав (тона)

Вид отпадъци	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Хранителни отпадъци	4 640	4 651	4 662	4 673	4 685	4 696
Хартия и картон	2 821	2 545	2 551	2 557	2 563	2 569
Пластмаса	1 997	1 802	1 806	1 811	1 815	1 819
Съкло	959	865	867	869	871	873
Метал	264	238	239	239	240	240
Дърво	758	760	761	763	765	767
Гума	751	752	754	756	758	760
Текстил	2 203	2 208	2 214	2 219	2 224	2 230
Кожа	475	476	477	478	479	480
Градински отпадъци	4 108	4 117	4 127	4 137	4 147	4 157
Опасни домакински отпадъци	116	116	117	117	117	118
Инертни отпадъци	1 133	1 136	1 139	1 141	1 144	1 147
Други	17 810	17 852	17 895	17 938	17 980	18 023

При изготвянето на прогнозата за морфологичния състав е отчетено очакваното намаление на количествата отпадъци от хартия, картон, пластмаса, съкло и метали, които се изхвърлят в контейнерите за смесени отпадъци в резултат на предприети мерки от страна на община Сливен и организацията за оползотворяване на отпадъци насочени към популяризиране и стимулиране на разделното събиране на този вид отпадъци.

Тези количества трябва да бъдат взети предвид при избора на мерки във връзка с изпълнението на:

- Цели за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и съкло, съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО

Таблица 12. Прогноза за постигане на целите за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и съкло

	Мерна единица	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Прогнозирани общо генерирани отпадъци от хартия, картон, пластмаса, съкло и метали	тона	12 463	12 510	12 558	12 605	12 653	12 701
Цели за рециклиране, съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО	%	25	25	40	40	50	50
Минимални целеви количества за постигане на целите	тона	3 116	3 128	5 023	5 042	6 327	6 350
Прогнозирани възможни количества, рециклирани отпадъци от хартия, пластмаса, съкло и метали	тона	4 150	6 277	6 779	7 625	8 428	7 667
Изпълнение на целите за рециклиране съгласно чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО	%	49	58	58	58	60	60

Прогнозните количества на рециклираните отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали включват:

- Разделно събраните отпадъци от търговски обекти, предадени на организациите за оползотворяване на отпадъци;
 - Отделените количества за рециклиране отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали от състава на смесените битови отпадъци чрез инсталация за сепариране на регионалното депо - Ямбол;
 - Разделно събраните отпадъци чрез цветните контейнери;
 - Предадените отпадъци на пунктове за вторични суровини от домакинства и фирми и организации;
 - Разделно събраните и предадени безвъзмездно отпадъци на общинска площадка от граждани и фирми, в т.ч. чрез периодични кампании, организирани от общината.
- Цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, с цели за 2016 г. и 2020 г.

Таблица 13. Прогноза за постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци

	Мерна единица	2014	2015	2016	2017	2018	2019**	2020
Генерирани биоотпадъци (в състава на смесените битови отпадъци и зелените отпадъци от паркове и градини) ⁸	тона	11 483	11 506	11 528	11 551	11 574	11 597	11 620
Цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци	% спрямо 2014 г.		25	25	25	25	25	50
Минимални целеви количества за постигане на целите	тона		2871	2871	2871	2871	2871	5741
Прогнозни количества на разделно събраните и оползотворени битови биоотпадъци*	тона						5 930	5 939
Изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци	% спрямо 2014 г.						52	52

*Включват зелените отпадъци от паркове и градини и растителните отпадъци в състава на смесените битови отпадъци. Прогнозите ще се прецизират в рамките на предпроектното проучване за изграждане на компостираща инсталация

**През 2018 г. се очаква да бъде въведена в експлоатация инсталация за компостиране, т.е. от 2019 г. може да започне оползотворяването на битовите биоотпадъци.

Изготвената прогноза показва, че оползотворяването на зелените отпадъци от паркове и градини и градинските отпадъци в състава на смесените битови отпадъци е достатъчно за постигането на нормативно заложените цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци.

⁸ Съгласно Общинската програма за управление на отпадъците от 2012 г., биоразградимите отпадъци от паркове и градини, които се депонират на общинското депо са около 3000 т/г. Тези данни ще се актуализират при изготвянето на ПИП за кандидатстване пред ОПОС за изграждане на компостираща инсталация.

- Цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата

Таблица 14. Прогноза за постигане на целите за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата

	Мерна единица	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Общо количество на генерираните биоразградими отпадъци	тона	18 003	18 049	18 095	18 141	18 187	18 233
Максимално допустим, съгласно нормативните изисквания, процент биоразградими отпадъци за депониране спрямо количествата през 1995 г.	%	50	50	50	50	50	35
Максимално допустими, съгласно нормативните изисквания, количества биоразградими битови отпадъци за депониране ⁹ за постигане на целите	кг/жител	20 378	20 378	20 378	20 378	20 378	14 264
Прогнозно възможно количество на рециклираните и оползотворени биоразградими отпадъци*	тона	3 117	3 415	3 431	3 447	9 392	9 417
Прогнозно количество на биоразградимите отпадъци, които ще се депонират	тона	14 885	14 633	14 664	14 694	8 795	8 816
Дял на прогнозните количества биоразградими отпадъци за депониране спрямо количествата през 1995 г.	%	37	36	36	36	22	22

* През 2018 г. се очаква да бъде изградена инсталация за компостиране, т.е. от 2019 г. може да започне оползотворяването на битовите биоотпадъци.

В прогнозното количество на рециклираните и оползотворени биоразградими отпадъци влизат:

- оползотворените биоотпадъци, които ще се рециклират в компостираща инсталация;
- разделно събраните количества отпадъци от хартия и картон, предадени от търговските обекти на организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки, събрани от домакинствата чрез цветните контейнери; предадени на пунктове за вторични суровини и на общинска площадка за разделно събрани отпадъци по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО;
- извлечените количества отпадъци от хартия и картон от състава на смесените битови отпадъци чрез инсталацията за сепариране на регионалното депо - Ямбол.

8.3.2. Прогнози за образуваните строителни отпадъци

В Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011- 2020 г., одобрен от Министерския съвет са определени петте области (София, Варна, Бургас, Благоевград и Пловдив), в които се очаква количествата отпадъци от строителство и разрушаване на сгради да са най-големи. Основната причина за това е, че според данни

⁹ Съгласно изискването на ЗУО най-късно до 31 декември 2020 г. да се ограничи количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.

на НСИ в тези области се извършва най-мощно строителство на жилищни, административни и други сгради. Също така тези области са индустриални центрове, което допринася за генериране на строителни отпадъци от индустрията. Друг важен фактор е, че тези пет области са с развита пътна инфраструктура, което налага извършването на мащабни строително-ремонтни дейности, което води до образуване на строителни отпадъци. Община Сливен не е част от тези области. По експертна оценка количествата на образуваните строителни отпадъци не се очаква да се променят значително, тъй като общинският план за развитие на общината до 2020 г. не предвижда по-голямо развитие на строителния бранш от сегашното му състояние.

8.3.3. Прогнози за утайките от ПСОВ

Съгласно одобрения Регионален генерален план за обособената територия на местния ВиК оператор, в рамките на община Сливен ще бъдат изградени три ПСОВ. В следващата таблица са посочени количествата на утайките от тях, включително на съществуващата ПСОВ-Сливен, съгласно проектите им параметри.

Таблица 15. Прогноза за постигане на целите за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата

ПСОВ	Прогнозно количество утайки (тона)
Сливен, Самуилово, Крушаре	12113.8
Тополчане	611.2
Желю войвода	282.3
Кермен	203.2

Източник: РГП за обособената територия на ВиК Сливен ООД

Не се очаква увеличаване на посочените количества утайки от ПСОВ до 2020 г., тъй като прогнозите за населението за община Сливен не показват ръст, от което зависи и количеството на утайките.

8.4. Инфраструктура за управление на отпадъци

Ключова предпоставка за нивото на рециклиране и оползотворяване на отпадъците и опазване на околната среда и човешкото здраве е подходящата като тип и капацитет инфраструктура. В тази връзка в настоящия раздел е направен обстоен анализ на наличната инфраструктура в община Сливен за потоците отпадъци, чието управление е от компетенциите на общината.

Информационни източници за анализа са програмни документи на национално ниво, информация, публикувана от МОСВ, ИАОС, РИОСВ - Стара Загора, както и информация, налична в община Сливен.

Анализът на инфраструктурата търси отговор на следните основни въпроси:

- Какви са настоящата ситуация и тенденциите по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци;
- Осигурената, изградена и в процес на изграждане инфраструктура, която обслужва или би могла да обслужва община Сливен на нейна територия и в РСУО - Ямбол, достатъчна ли е за третиране на отпадъците в съответствие с нормативните изисквания и за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците;
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и прилагане на йерархията на управление на отпадъците в общината.

В края на анализа са направени основни изводи и препоръки, с цел идентифициране на необходимите мерки по отношение на инфраструктурата за отпадъците.

Анализът е направен и в контекста на нивото на развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъците като цяло в българските общини.

Проучванията и изводите в НПУО 2014-2020 г. показват, че общините, в които има напълно или почти напълно изградена инфраструктура, която да обслужва настоящите нужди и да покрива законодателните изисквания, както и да отговаря на нуждите на цялото РСУО, са много малко. Конкретните данни очертават следните тенденции:

- ❖ Все още почти половината от общините депонират битовите отпадъци на депа, които не покриват съвременните стандарти за опазване на околната среда, но се очаква до края на 2016 г. този проблем да бъде решен в почти всички общини.
- ❖ Крайно недостатъчната е инфраструктурата за предварително третиране на битовите отпадъци чрез сепарирането им преди депониране.
- ❖ В много малко общини са въведени в експлоатация инсталации за рециклиране на битови биоотпадъци и за производство на компост или за преработване и оползотворяване на биоразградими битови отпадъци чрез механично биологично третиране.
- ❖ Повечето общини са осигурили площадки за населените места над 10 000 жители за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци чрез сключване на договори с фирми, притежаващи разрешителни по ЗУО. На практика обаче, няма модерни, добре функциониращи площадки за приемане на

широк спектър от разделно събраните отпадъци, в т.ч. ЕГО, опасни отпадъци от бита и др.¹⁰

- ❖ Утайките от преобладаващия брой ПСОВ в страната се депонират.
- ❖ В ограничен брой общини и РСУО има инсталирани съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, на много места отпадъците се депонират. В някои общини използват строителните отпадъци за запълване на негативни форми на стари кариери и минни обекти с цел техническата им рекултивация.
- ❖ 99% от населението на страната е обхванато от системите за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, като покритието със съдове за събиране на смесени битови отпадъци и техника за извозването им е достатъчно, но се констатира напреднала амортизация на тази техника.

8.4.1. Инфраструктура за битовите отпадъци

В анализа се проучва състоянието, предприетите мерки за осигуряването, проблемите и напредъка по решаването им относно съоръженията за обезвреждане, предварително третиране, приемане и временно съхраняване, сортиране с цел предаване за последващо рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци, техника и съдове за събирането и извозването им.

➤ Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци

Посочени са данни както за инфраструктурата за смесените, така и за разделно събраните битови отпадъци.

Смесени битови отпадъци

В последните години общината постигна 100% обхванато население от системите за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Поради недостатъчния брой съдове и честотата на извозване на смесените битови отпадъци в миналото край населените места са се образували нерегламентирани сметища, които общината е почистила.

За да не се създават условия за възникване на нови нерегламентирани сметища, в сключения през 2015 г. нов договор за срок от 5 години с избрания изпълнител ДЗЗД „Грийн Партнърс БКС“ по реда на ЗОП е увеличена честотата на извозване на смесените битови отпадъци. Автомобилите, които се използват за извозване на смесените битови отпадъци, са собственост на избрания изпълнител на услугата и имат следните технически характеристики:

Таблица 16. Транспортни средства за извозване на смесените битови отпадъци

Вид на транспортното средство	Брой	Обем на надстройката (куб.м)
1. Сметосъбиращ автомобил с преса Мерцедес	4	20
2. Сметосъбиращ автомобил с ротор преса Мерцедес	2	22
3. Сметосъбиращ автомобил с ротор преса Мерцедес	4	22

¹⁰ Информацията за тази практика, която масово се наложи през последната година, е от публикувана информация на интернет страници на много общини в страната.

Вид на транспортното средство	Брой	Обем на надстройката (куб.м)
4. Сметосъбиращ автомобил с ротор преса Мерцедес	1	14
5. Самосвал с хидрокран Мерцедес АТЕГО	2	8
6. Контейнеровоз лифт	2	10

През 2016 г. се предвижда изпълнителят да въведе нова техника за извозване на отпадъци:

Вид на транспортното средство	Година на производство	Брой	Обем надстройка (куб.м)
1. Сметосъбиращ автомобил с преса Мерцедес АТЕГО, евро 5	2012	10	16
2. Сметосъбиращ автомобил с преса Мерцедес Спринтер	2002	1	6
3. Самосвал с хидрокран Мерцедес АТЕГО	2002	1	10
4. Самосвал с хидрокран Мерцедес АТЕГО	2003	1	10

Наличните съдове за събиране на смесени битови отпадъци на територията на община Сливен, както и честотата на събиране, са достатъчни за осигуряване качество на услугата. Част от контейнерите са собственост на общината и са предадени за ползване и поддържане на сметосъбиращата фирма, която осигурява допълване до необходимия брой контейнери със собствени контейнери.

Таблица 17. Съдове за събиране на смесените битови отпадъци

Вид на контейнерите	Обем (литра)	Брой
Контейнери метални тип „БОБЪР“ и „Ракла“, метал и HDPE, в т.ч.:	1100	3878
гр. Сливен		2245
малки населени места		1633
Кофа HDPE в т.ч.:	120	3981
гр. Сливен		1358
малки населени места		2 623
Кофа метал, в т.ч.:	110	1934
гр. Сливен		360
малки населени места		574

Контейнерният парк обаче не е обновяван от 2012 г. Над 80% от съдовете са амортизирани. Поради тази причина община Сливен включи в договора с изпълнителя на услугата „Грийн Партнърс БКС“ изискване в края на 2015 г. и през 2016 г. да се осъществи поетапна подмяна на контейнерите, както е посочено по-долу.

Вид на контейнерите	Собственост	Обем (литра)	Брой
Контейнери на колела Тип „БОБЪР“ метал и „Ракла“ и HDPE, в т.ч.:	ДЗЗД „Грийн Партнърс - БКС	1100	

гр. Сливен			2000
малки населени места			2100
Кофа HDPE	ДЗЗД Грийн Партньърс - БКС	120	1700
Кофа метал	ДЗЗД „Грийн Партньърс – БКС“	110	500

Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са собственост на Организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД.

Таблица 18. Налични съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на гр. Сливен

Вид на контейнерите	Материал	Обем (литра)	Брой	Честота на обслужване (годишно)
Контейнер Ракла - жълт	HDPE	1100	251	52
Контейнер Иглу - зелен	HDPE	1400	232	12

Общият обем на разположените контейнери отговаря на изискванията на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки по отношение капацитета на контейнерите спрямо обслужвания брой население на град Сливен, като местата за разполагане се съгласуват с общината и при необходимост тези места се променят, също съгласувано с общината, и се разполагат в близост до контейнерите за смесени битови отпадъци, каквито са изискванията на цитираната наредба. На контейнерите се поставя информация за това какви отпадъци могат и какви не могат да се изхвърлят в контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Специализираните сметоизвозващи камиони са също собственост на „Екобулпак“ АД.

Таблица 19. Налични транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на гр. Сливен

Вид на транспортното средство	Брой	Обем надстройка (куб.м)
1. Автомобил с преса – MERCEDES Econik	1	20
2. Автомобил с преса – IVECO ML 120	1	10
3. Товарен автомобил с кран – IVEKO за Иглу	2	
4. Товарен автомобил – IVEKO Multilift	1	20 и 40
5. Товарен автомобил бордови – IVEKO	1	

Транспортната техника е достатъчна за транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки при договорената честота на извозване на събраните в контейнерите отпадъци от опаковки.

За разделно събрани битови биоотпадъци

Както почти всички общини в страната, община Сливен не е организираща разделно събиране на битови биоотпадъци и не разполага със съдове за разделно събиране и техника за извозване на биоотпадъците, в т.ч. за зелените отпадъци.

Съдове за фамилно компостиране

Общината не е предоставяла на домакинства съдове за фамилно компостиране.

➤ Съоръжения за обезвреждане (депониране) на отпадъците

Община Сливен е сред общините в България, които към момента на настоящия анализ изхвърлят отпадъците си на депо, което не отговаря на изискванията на нормативната уредба за опазване на околната среда. Битовите отпадъци основно от град Сливен¹¹ се обезвреждаха чрез депониране на депото за неопасни отпадъци в землището на с. Сотирия. Площадката на депото е разположено на 12 км от гр. Сливен. Земята е общинска собственост с обща площ 57 546 кв.м. Депото се експлоатира от 1969 г., като определеният начин на трайно ползване на земята е „сметище“. През годините на експлоатация на депото се депонират смесено битови отпадъци, строителни (включително асфалт), различни производствени неопасни отпадъци, а в миналото - и болнични отпадъци и умрели животни.

Общинско депо за неопасни отпадъци в землището на с. Сотирия

Депото попада в защитена зона по Натура 2000 “Сините камъни - Гребенец”.

Депото за отпадъци в землището на с. Сотирия следваше да бъде закрито в края на 2007 г., съгласно План за привеждане в съответствие на съществуващото депо за ТБО (от март 2005 г.), приет от РИОСВ Стара Загора (Решение N 13-06-00/16.09.2005 г.). Крайният срок за затваряне на съществуващото депо за битови отпадъци е обвързан с крайния срок за привеждане в експлоатация на регионалното депо за отпадъци край Ямбол, което ще се използва от община Сливен и другите общини от РСУО. Като се има предвид, че изграждането на регионалното депо за отпадъци се забави, община Сливен предприе своевременно действия по удължаване на експлоатационните срокове на общинското депо в землището на с. Сотирия до датата на въвеждане в експлоатация на регионалното депо. За целта общината изготви хидрогеоложки доклад; инженерно-геолошко и хидрогеолошко проучване и хидроекологична оценка на риска от замърсяване на повърхностните и подземни води в района на депото за отпадъци; изготвен е проект “Рекултивация на земята на депото за неопасни отпадъци в

¹¹ Нерегламентираните селски сметища са разгледани в анализа на старите депа и сметища.

землището на с. Сотирия, община Сливен“ (одобрен от Министерство на земеделието, Министерство на околната среда и водите, РИОКОЗ); “Аварийен план за депото за неопасни отпадъци в землището на с. Сотирия, община Сливен”- декември 2006 г. Чрез изготвянето на тези документи община Сливен документира, че е възможно да се удължи експлоатационния срок на депото за отпадъци до въвеждането в експлоатация на регионалното депо за битови отпадъци – Ямбол.

С решение № 217 от 05.06.2008 г. Общински съвет Сливен даде съгласие за участие на Община Сливен в сдружение на общините Ямбол, Сливен, Нова Загора, Стралджа и Тунджа, създадено с цел управление на отпадъците.

Проблемът с липсата на депо за битовите отпадъци, отговарящо на съвременните стандарти за опазване на околната среда и човешкото здраве, е идентифициран като един от най-сериозните екологични проблеми във всички програмни документи на община Сливен. За решаване на проблема общината в партньорство със съседните общини от РСУО Ямбол, Нова Загора, Тунджа и Стралджа подготвиха проект и получиха одобрение за безвъзмездно финансиране по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“, както на инвестиционния проект, така и преди това – на проекта за техническа помощ за подготовка на необходимите документи за инвестиционния проект. Водещ партньор при подготовката и изпълнението на проекта е община Ямбол. Основната цел на проекта е изграждане на ново депо, с което да се осигури прилагане на съвременните изисквания за опазване на околната среда при депонирането на отпадъците от петте общини. Теренът на новото депо се намира непосредствено до съществуващото депо на община Ямбол в местността „Гол баир“, землището на с. Хаджидимитрово, община Тунджа и е с площ 89,7 дка. Регионалното депо се намира на разстояние около 22 км от град Сливен. В рамките на проекта се изгражда клетка №1 от депото с капацитет 538 366 куб.м., която ще обслужва петте общини от РСУО-Ямбол, в т.ч. и община Сливен.

Изграждане на регионално депо за неопасни отпадъци в регион Ямбол

Предвижданият експлоатационен период на клетка №1 на депото е около 9 години, т.е. до 2025 г. На територията на регионалното депо е налична достатъчно площ за изграждане в бъдеще на допълнителни три клетки с общ обем над 1 600 хил. куб.м.

В рамките на проекта е ремонтиран и пътят до депото, който представлява отклонение от главния път Ямбол-Сливен. Изградена е и мониторинговата система за наблюдение на параметрите на околната среда в района на депото съгласно нормативните изисквания. Доставени са оборудване и техника за експлоатацията на депото, вкл. компактор, булдозер, автомивка, каломаслоуловител и друга техника. Експлоатацията на депото ще се осъществява в съответствие с условията на издаденото Комплексно разрешително по реда на ЗООС. Община Ямбол е сключила договор за строителство на

депото - клетка №1, която се очаква да се въведе в експлоатация до края на октомври 2015 г.

Предвижда се цялото количество постъпващи на регионалното депо битови отпадъци от всички общини от РСУО Ямбол преди да бъдат депонирани да преминават през предварително третиране (сепариране), с което община Сливен ще изпълни и изискванията на европейската и националната нормативна уредба отпадъците преди депонирането им да бъдат предварително третирани.

➤ **Инсталации за биоразградими, в т.ч. за битови биоотпадъци**

На територията на община Сливен, както и на територията на другите общини от РСУО Ямбол няма изградена инсталация за компостиране на зелени биоотпадъци или за третиране на биоразградими отпадъци в други инсталации.

В предпроектното проучване към проекта за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол е предвидено при осъществяването в бъдеще на Фаза II на проекта да бъде изградена компостираща инсталация към 2019 г. Предвижда се инсталация с капацитет 2000 т/годишно свежи отпадъци да е разположена на терена на регионалното депо и да компостира зелени отпадъци от градините, парковете и открити пазари, на открито в редове. В предпроектното проучване се планира чрез тази инсталация да се преработят 25% от образуваните зелени отпадъци на Ямбол, Сливен и Нова Загора.

Важно е да се подчертае, че предпроектното проучване е извършено две години преди да се приеме Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците. Наредбата е приета от Министерски съвет през месец декември 2013 г. Една от разпоредбите на тази Наредба задължи кметовете на общини да организират разделно събиране и преработване на цялото количество зелени биоотпадъци от обществените паркове, градини, гробищни паркове, улични дървета и други подобни. С Наредбата се въведоха и нови цели за рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци от общините. Тези цели изискват до 31 декември 2020 г. общините да оползотворяват не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г., а към 31 декември 2025 г. – 75%.

Поради изложените причини предпроектното проучване не е отразило посочените изисквания на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците. Освен това, предпроектното проучване е разработено много детайлно относно елементите на Първа фаза на изграждането на регионалната система за управление на отпадъците в регион Ямбол, но относно елементите на Втора фаза, която ще се реализира в бъдеще, в т.ч. и относно компостиращата инсталация на регионалното депо, проучването е по-общо, предварително и по-схематично.

Посочените допълнителни нови високи изисквания към общините в нормативната уредба налагат общините от РСУО – Ямбол да извършат нови анализи и проучвания относно най-ефективния подход за третиране на зелените биоотпадъци, в частност за изграждане на компостиращи инсталации за зелени биоотпадъци, в т.ч. и на територията на община Сливен, като се вземат предвид количествата зелени отпадъци и транспортните разстояния.

➤ **Инсталации и съоръжения за рециклируеми отпадъци**

На територията на община Сливен няма функционираща инсталация за предварително третиране чрез сепариране на битовите отпадъци преди депонирането им с оглед отделяне на отпадъци, които подлежат на рециклиране и друго оползотворяване. Разделно събраните отпадъци от опаковки в град Сливен чрез системата на цветните контейнери се извозват за допълнително сортиране до сепариращата инсталация на Организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД, разположена на територията на община Ямбол.

Във връзка с необходимостта от предварително третиране на битовите отпадъци преди депонирането им на новото регионално депо, Общото събрание на РСУО Ямбол възложи на община Ямбол да осигури инсталация за предварително третиране чрез сепариране на отпадъците, постъпващи от всички общини, както и за допълнително сортиране на разделно събраните от всички общини рециклируеми отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

В тази връзка община Ямбол обяви процедура за избор на изпълнител, който да предостави услуги по: първо, предварително третиране (сепариране) на смесените битови отпадъци преди депонирането им, и второ, допълнително сортиране на разделно събрани рециклируеми битови отпадъци на общините Ямбол, Сливен, Нова Загора, Тунджа и Стралджа. Дейностите включват и осигуряване на сепарираща инсталация за сметка на изпълнителя, транспортиране и предаване на отсортираните при сепарирането отпадъци за последващо рециклиране и оползотворяване, както и транспортиране и предаване за обезвреждане на новото депо на останалите след сепарирането негодни за използване отпадъци. Капацитетът на инсталацията е средногодишно 84 000 тона за периода до 2020 г. и покрива нуждите на всички общини.

Освен сепариращата инсталация избраният изпълнител осигурява и цялото необходимо оборудване, необходимия екип от работници и служители, сервизно обслужване и поддръжка, както и цялостния мениджмънт на производствената дейност.

Към изпълнителя е поставено и изискване за отчетност към общините, в т.ч. за сепарирани и предадени за рециклиране и оползотворяване, предадени за крайно обезвреждане остатъчни отпадъци, на вход, на изход и т.н. съгласно изискванията на нормативната уредба за отчетност на отпадъците.

Очаква се инсталацията да влезе в експлоатация до края на 2015 г.

Основните цели на предварителното третиране на битовите отпадъци чрез сепариране и сортиране, които си поставят община Сливен и другите общини от РСУО – Ямбол, са:

- Постигане на по-високо ниво на управление на отпадъците в съответствие с йерархията на отпадъците.
- Подпомагане за изпълнение на целите на РСУО - Ямбол по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО, свързани с подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, в сроковете, посочени в §15 от преходните и заключителни разпоредби на закона.
- Спестяване на общините на финансови средства за заплащане на отчисления (екотакси за депониране) по чл.64 от ЗУО.

- Удължаване на експлоатационния период на депото и спестяване на финансови средства на общините за ново депо, като се имат предвид предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г., че след 2020 г. на общините няма да се предоставят средства за изграждане на депа за отпадъци от централни финансови източници в духа на европейските и националните политики за ефективно използване на ресурсите и платформата за „нулеви отпадъци“.
- Намаляване на количествата отпадъци, оставащи за обезвреждане, съответно намаляване на експлоатационните разходи за регионалното депо.

➤ **Площадки за предаване, пакетиране и временно съхранение на разделно събрани отпадъци**

Община Сливен е предприела мерки за осигуряване на общинска площадка по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО за предаване от граждани и фирми и временно съхранение на рециклируеми отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, черни и цветни метали, НУБА, ИУЕЕО. Към момента общината изпълнява ангажиментите си чрез сключен договор с „Вторични суровини – Сливен“ ООД на три площадки, разположени на територията на град Сливен. Все още не е осигурена възможността за текущо предаване през годината на тези площадки без допълнително заплащане от гражданите и на други отпадъци, като разделно събрани опасни отпадъци, строителни отпадъци от текущи ремонтни дейности в малки количества и др.

На територията на общината има и други пунктове за изкупуване на вторични суровини - отпадъци от хартия, пластмаса, метал и стъкло. Общината, обаче не получава информация за количествата предадени отпадъци както в тези пунктове, така и от „Вторични суровини – Сливен“ ООД. Ето защо е целесъобразно в общинската наредба за управление на отпадъците да се въведат задължения за предоставяне на информация на общината всички лица, които събират разделно събрани отпадъци по начин, във формат и периодичност, определени в заповед на кмета. Същата препоръка се отнася и до предоставянето на информация на общината за разделно събраните и предадени НУБА и ИУЕЕО, които също се отчитат за изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

Общината не е въвела нормативно изискване с общинската Наредба за управление на отпадъците и за регистрация на тези пунктове и обекти, публикуване на информация за тези пунктове на интернет страницата на общината (видове приемани отпадъци, работно време, други изисквания при предаването и т.н.), както и специфични технически изисквания към пунктовете за вторични суровини, като напр. местоположение, работно време, технически изисквания към самата инфраструктура и др., специфични за общината.

➤ **Инфраструктура за разделно събиране на опасни битови отпадъци**

Община Сливен е сред малкото общини в страната, които прилагат добри практики за опасните битови отпадъци. Общината е осигурила мобилен пункт (специализиран автомобил/) за събиране на разделно събраните битови отпадъци, който е собственост на фирмата, с която общината има сключен договор за извършване на дейността и която има разрешително по ЗУО за такива дейности. Този мобилен пункт се ползва кампанийно само няколко пъти годишно.

8.4.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

На територията на община Сливен няма специализирано депо за строителни отпадъци и излишни земни маси. В настоящия момент същите се насочват към депото за неопасни отпадъци с.Сотиря. След закриване на депото, община Сливен на практика няма алтернатива за управление на строителните отпадъци и излишните земни маси. Необходимо е да се търсят възможности строителните отпадъци да се използват за запълване на негативни форми и рекултивация на стари кариери или миннодобивни обекти в региона.

В дългосрочен план трябва да се предвиди и ползване на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци на регионален принцип, като се има предвид, че в РСУО Ямбол няма действаща и предвидена такава инсталация.

Все още не е наложена практиката и за селективно разрушаване на сгради и предаването им на площадка, възможно и осигурена от общината, с цел повторно използване на някои от годните материали, включително предоставянето им на социално слаби домакинства.

Тъй като отчисленията за депониране на строителни отпадъци нарастват прогресивно в годините, за гражданите и бизнеса на община Сливен, както и за самата община като възложител на строителни дейности, ще бъде по-изгодно поне част от строителните отпадъци и от разрушаване на сгради да се предават на инсталация за рециклиране на такива отпадъци, а при събаряне на сгради отпадъците да се разделят селективно с оглед възможността за повторната им употреба.

Също така е възможно част от строителните отпадъци, в т.ч. и от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината, да се съхраняват временно на определен и отреден за целта терен и впоследствие да се използват за обратни насипи, рекултивационни дейности и други подходящи начини на оползотворяване вместо да се събират заедно със смесените битови отпадъци и извозват до регионалното депо гр. Ямбол. Прилагането на такъв подход ще спести разходи на общината за извозване и депониране на строителни отпадъци на регионалното депо.

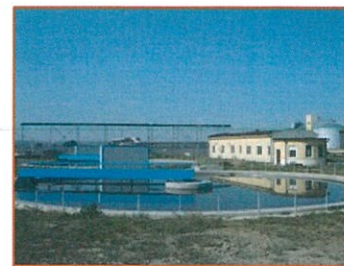
8.4.3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

ГПСОВ Сливен е въведена в експлоатация през 1984 г. По предприеждинителната програма ИСПА, финансирана от европейските фондове, на ГПСОВ Сливен беше направена основна реконструкция и модернизация със следните основни обекти:

- Ново механично стъпало, включващо нова сграда решетки, нови пясъко-масло задържатели и реконструкция на съществуващи първични радиални утайтели;
- Изграждане на ново биологично стъпало (с отстраняване на азот и фосфор) и нови вторични радиални утайтели;
- Изграждане на нови метан-танкове и цех за утилизация на биогаз с ко-генерация, газхолдер и факел за изгаряне на излишния газ;
- Обслужващи сгради и съоръжения – административна сграда, въздуходувна сграда към биобасейни, обслужваща сграда към метан-танкове, нова трансформаторна подстанция;

- Въведена е система за автоматизиран контрол и наблюдение на всички процеси от работата на ПСОВ Сливен - SCADA.

В резултат на проекта са изпълнени европейските директиви за заустване на градски отпадъчни води от агломерации в приемник “чувствителна зона”, с отстраняване на биогенните елементи азот и фосфор, а последващото третиране на утайката в метан-танкове позволява отделяне и оползотворяване на образувания биогаз. В резултат на изграждане на метан-танковете количеството на утайките е значително намалено. Формираните неопасни утайки могат да бъдат оползотворени за рекултивация, в земеделието и в горското стопанство.

Отговорността за оползотворяване на утайките е на регионалния ВиК оператор Сливен. Съвместно с общините в териториалния обхват на оператора трябва да се намерят решения за оползотворяване на утайките, като утайки се депонират по изключение.

8.4.4. Основни изводи и препоръки

Основните изводи и препоръки за състоянието на инфраструктурата за събиране, транспортиране и третиране на битовите, строителните отпадъци и отпадъци от утайки от ПСОВ са основата за формулиране на препоръките за развитието на тази инфраструктура и на съответните мерки в програмата за управление на отпадъците:

- Община Сливен осигурява необходимите съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци чрез възлагане на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на смесените битови отпадъци по реда на ЗОП. Доскоро съдовете и техниката не бяха достатъчни, поради което общината предприе мерки съвместно с изпълнителя на услугите за сметосъбиране и сметоизвозване за осигуряване на необходимата като качество и количество инфраструктура при прилагане на оптимална честота на транспортиране на отпадъците, които към момента са достатъчни.
- Общината е осигурила контейнери и техника за разделно събиране и извозване на битовите отпадъци от опаковки чрез сключване на договор с организация за оползотворяване „Екобулпак“ АД, която осигуряват за своя сметка необходимата инфраструктура.
- Както в почти всички общини в страната, общината не е осигурила съдове за разделно събиране на други битови биоотпадъци (градински, хранителни и други). Препоръчително е осигуряване на съдове и въвеждането на система за разделно събиране на биоотпадъци с оглед намаляване на количеството извозвани и депонирани на регионалното депо от тези потоци отпадъци след осигуряване на съответната инсталация.
- Общината изхвърляше битовите си отпадъци на общинското депо в с. Сотиря, което не отговаря на съвременните стандарти за опазване на околната среда и човешката здраве. С въвеждането в експлоатация на клетка №1 на регионалното депо Ямбол в края на октомври 2015 г., което отговаря на най-високите европейски стандарти и ще обслужва община Сливен и другите четири общини от РСУО, се осигурява капацитет за обезвреждане на смесените битови отпадъци за

депониране най-малко до 2025 г., а заедно с останалия терен на депото - и за изграждане впоследствие на още три клетки.

- Община Сливен заедно с другите общини от РСУО Ямбол на регионален принцип е осигурила до есента на 2020 г. сепарираща инсталация за предварително третиране на смесените битови отпадъци преди депонирането им. Инсталацията е разположена на регионално депо Ямбол и в нея се сепарират полезните компоненти от потока на смесените битови отпадъци, а така също чрез допълнително сортиране се сортират за предаване за рециклиране и оползотворяване разделно събраните чрез системата на цветните контейнери отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.
- Общината е осигурила мобилна техника за събиране на опасни отпадъци от бита и провежда два пъти годишно кампании сред населението за събиране на опасни отпадъци от бита.
- Площадки за някои видове разделно събрани отпадъци от бита са осигурени от общината на територията на град Сливен чрез сключване на договор с фирма, притежаваща разрешителни по ЗУО. Препоръчително е общината да проучи възможност на тези или на други площадки да се предават текущо през годината за временно съхранение разделно събрани опасни битови отпадъци, строителни отпадъци в малки количества от ремонтни дейности на домакинствата и др.
- На територията на община Сливен има и други пунктове за изкупуване на битови рециклируеми отпадъци, но в общината не постъпва информация за количествата предадени за рециклиране отпадъци и тези пунктове не се регистрират в общината, съгласно изискванията на ЗУО.
- Както в почти всички общини в страната, в община Сливен няма осигурена компостираща инсталация или друга инсталация за биоотпадъци. Общината трябва да извърши анализи за изграждането на такава инсталация и да кандидатства за финансиране от ОПОС 2014-2020 г., по която е открита процедура за безвъзмездно финансиране на такава инфраструктура.
- Община Сливен не разполага с депо за строителни отпадъци, които до затварянето на старото общинско депо за неопасни отпадъци в с.Сотиря се изхвърляха там. Общината следва да предприеме действия самостоятелно и съвместно с други общини за осигуряване на инфраструктура и начини за оползотворяване и рециклиране на строителните отпадъци.
- Утайките от ПСОВ Сливен се третират в модерно утайково стопанство, включващо и метан-танкове. Към настоящия момент обезводнените утайки се обезвреждат чрез депониране на изсушителни полета в района на ПСОВ, събират се и се депонират в района на станцията. Основен проблем е липсата на място за депониране и липса на практично решение за оползотворяване на утайките. Необходимо е ВиК операторът заедно с общините от региона да намерят решения за най-ефективното оползотворяване на утайките, като се преустанови тяхното депониране.

8.5. Анализ и информация за старите общински депа и сметища

Анализът е фокусиран върху въпроса за наличието на стари общински депа и сметища с преустановена експлоатация, които трябва да се рекултивират, напредъка в тази насока и необходимите мерки в бъдеще, за да се решат проблемите.

За целите на анализа е ползвана информация от документи, проекти, доклади и отчети на община Сливен, както и интернет страниците на МОСВ, РИОСВ и др. публични източници на информация.

Община Сливен със собствени финансови средства извършва извършва техническа и биологична рекултивация на I етап на рекултивацията на общинското депо до с. Сотиря, която обхваща площ от 38,9 дка от южната част депото, чиято експлоатация е отдавна преустановена. Първи етап на рекултивацията приключва в края на октомври 2015 г. Общината, в сътрудничество с другите четири общини членки на РСУО Ямбол, изпълнява проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол – първа фаза” с безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г. Освен изграждането на нова клетка на регионалното депо, проектът предвиди финансиране и за закриване и рекултивация на старите депа на общините Сливен, Ямбол, Нова Загора и Стралджа. Вторият етап на рекултивацията на общинското депо на община Сливен ще се извършва с финансови средства по проекта по ОПОС и обхваща площ от 42 дка от северната част на депото, която се използва до въвеждането в експлоатация на новото регионално депо – Ямбол. Този етап от рекултивацията се очаква да приключи през 2016 г.

В рамките на проекта за рекултивация се изгражда и система за мониторинг на компонентите на околната среда, съгласно изискванията на ЗУО и Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци за последващ 30-годишен мониторинг. Дейностите по последващия мониторинг на закритото депо общината ще възложи на външен изпълнител.

Освен старото депо на общината до с.Сотиря, чиято експлоатация се преустановява и вече се извършват рекултивационни дейности, на територията на общината проблем представляват нерегламентираните сметища в околностите на селата. Една част от тях са образувани в миналото, когато села от общината не са били обхванати от системата за организирано сметосъбиране. С въвеждане на организирано сметосъбиране на 100%, в общината драстично е намаляло изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места. Новообразуваните сметища се образуват основно от строителни отпадъци при строителни и ремонтни дейности в селата.

Преди няколко години община Сливен предприе стъпки за решаване на този сериозен проблем, като извърши проучване „Идентифициране и обследване на нерегламентираните сметища на територията на общината“ (март 2009 г.). В резултат, в актуализираната през 2009 г. Програма за управление на отпадъците на община Сливен е предвидена дейност „Поетапно закриване на съществуващите сметища на територията на общината, които не отговарят на нормативните изисквания“. До края на 2014 г. тази мярка е изпълнена частично.

През периода 2012–2014 г. са закрити 34 селски сметища с обща площ 747 дка.

След 2014 г. на закриване подлежат сметища с обща площ 537 дка.

Таблица 20. Закрити сметища около населени места в община Сливен в периода 2012– 2014 г.

№ по ред	Местоположение					Площ, да	Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
	Община	Населено място	Местност	Номер на парцела	Посока спрямо нас. място			
1	Сливен	с. Гавраилово	Дозюлка		З;СЗ	5.700	20 03 01	смесени битови
2		с. Гавраилово	Чешма каръ	м 23/13,14,15	З	0.500	20 03 01	смесени битови
3		с. Гавраилово	Мешелика	м 18/355, м 65 п 65	СИ	9.100	20 03 01	смесени битови
4		с. Гавраилово	м. Новите лозя	38	З	8.100	20 03 01	смесени битови
5	Сливен	с. Бинкос	Янакълъка		З;ЮЗ	30.5	20 03 01	смесени битови
6	Сливен	с. Струпец	Ченгенешили	масив 67	И	4.650	20 03 01	смесени битови
7		с. Струпец	Малкия Хасар	103005	С	1.460	20 03 01	смесени битови
8	Сливен	с. Чинтулово		кв.36,38,39	З	14.2	20 03 01	смесени битови
9		с. Чинтулово	Касъмово	0	И	2.6	20 03 01	смесени битови
10	Сливен	с. Мал. Чочовен	Боруклука	54	ЮИ	8.9	20 03 01	смесени битови
11		с. Мал. Чочовен	Чейрчето	м.28, п.88	ЮЗ	3.1	20 03 01	смесени битови
12	Сливен	с. Селиминово	Горен караджаз	62/75	З	16.4	20 03 01	смесени битови
13		с. Селиминово	Памуклука	0	И	1.2	20 03 01	смесени битови
14	Сливен	с. Голямо Чочовени	(Караказлъка) Солука	286	З;ЮЗ	2.970	20 03 01	смесени битови
15		с. Голямо Чочовени	Дере		С	0.200	20 03 01	смесени битови
16		с. Голямо Чочовени	до гробище		З	0.150	20 03 01	смесени битови
17	Сливен	с. Злати Войвода	зад м. Калето, до шосето	30990.16.12	СЗ	0.800	20 03 01	смесени битови
18		с. Злати Войвода	м. Калето	30990.12.16 30990.12.17 30990.12.27	СЗ	21.400	20 03 01	смесени битови
19		с. Злати Войвода	зад м. Тюржемен	30990.51.328	ЮЗ	2.160	20 03 01	смесени битови
20	Сливен	с. Старо село	Кара чешма	000802;000083; 000133	ЮЗ	6.630	20 03 01	смесени битови
21		с. Старо село	Кюй дере	167	З	9.000	20 03 01	смесени битови
22	Сливен	с. Ковачите	Долмалъка	37530.73.77 37530.73.31 37530.73.41	СЗ	41.415	20 03 01	смесени битови
23	Сливен	с. Гергевец	Клисе Куру	041005;041007	С	38.9	20 03 01	смесени битови
24		с. Глуфишево	трафопост 2	214	З	3.0	20 03 01	смесени битови

№ по ред	Местоположение					Площ, да	Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
	Община	Населено място	Местност	Номер на парцела	Посока спрямо нас. място			
25	Сливен	с. Чокоба	Шахляря	40003	Ю	8.9	20 03 01	смесени битови
26		с. Чокоба	над Шахляря	40003	Ю		20 03 01	смесени битови
27		с. Чокоба	до селото	масив 70, 30, п.13;14;73;74;75;76;71	И	3.8	20 03 01	смесени битови
28		с. Чокоба	до селото	масив 28, п.4;5;6;118	Ю	4.0	20 03 01	смесени битови
29		с. Чокоба	до гробище	масив 30, п.20;24	СИ	3.2	20 03 01	смесени битови
30		с. Чокоба	под баира	масив 31	ЮЗ	7.2	20 03 01	смесени битови
31	Сливен	кв. "Речица"	гробища	793	ЮЗ	8.5	20 03 01	смесени битови
32		кв. "Речица"	Еньов Кайнак	1590;1588	СЗ	10.0	20 03 01	смесени битови
33		кв. "Речица"	стадиона		И	7.0	20 03 01	смесени битови
34	Сливен	Сливен	"Рамануша"	67338.8.54	И	390.552	17 05 06	почва изкоп
35	Сливен	Сливен	"Рамануша"	67 338.44	И	71.000	17 05 06	почва изкоп
		Общо				747.2		

Таблица 21. Подлежащи на закриване сметища около населени места в община Сливен

№ по ред	Местоположение					Площ, да	Код на отпадна	Наименование на отпадна	количество, м³
	Община	Населено място	Местност	Номер на парцела	Посока спрямо нас, място				
1	Сливен	гр. Кермен	до стоп. двор	431	З	44.3	20 03 01	смесени битови	20 200
2		гр. Кермен	до Белимите	222	ЮЗ	3.4	20 03 01	смесени битови	2 040
3		гр. Кермен	Вървището		Ю	13.4	20 03 01	смесени битови	4 350
4		гр. Кермен	Среден баир	365	Ю	15.5	20 03 01	смесени битови	9 850
5		гр. Кермен	Гидика	350	ЮИ	3.5	20 03 01	смесени битови	2 350
6		гр. Кермен	Гидика	354	Ю	5.7	20 03 01	смесени битови	4 150
7		гр. Кермен	Идимер	108	СЗ	4.8	20 03 01	смесени битови	1 400
8		гр. Кермен	до резервоара	143	С	1.2	20 03 01	смесени битови	350
9		гр. Кермен	бетон възел	223	И	7.6	20 03 01	смесени битови	230
10		гр. Кермен	Чальбаир	36065;48;49	СИ	7.5	20 03 01	смесени битови	1 700
11	Сливен	с. Младово	до селото	до кв.47	ЮЗ	22.8	20 03 01	смесени битови	3 400
12	Сливен	с. Николаево		185	З	4.2	20 03 01	смесени битови	70
13		с. Николаево	над гробищата	125	Ю	7.3	20 03 01	смесени битови	3 540
14	Сливен	с. Скобелево	"Адата"		З	5.9	20 03 01	смесени битови	380
15		с. Скобелево	"Чаль баир"	213	СЗ	27.6	20 03 01	смесени битови	2 100
16		с. Скобелево	"Чаль баир"	216	С		20 03 01	смесени битови	
17	Сливен	с. Бозалжии	над село		С	1.1	20 03 01	смесени битови	250
18	Сливен	с. Биково	Герена	236	С	38.7	20 03 01	смесени битови	9 700
19		с. Биково	Поляната	48024	ЮЗ	4.0	20 03 01	смесени битови	1 270
20		с. Биково	в регулация	149.5	ЮЗ	3.1	20 03 01	смесени битови	1 300
21		с. Биково	Кабата	44001	Ю	3.8	20 03 01	смесени битови	480
22	Сливен	с. Самуилово	Кубашкото	264	ЮЗ	2.5	20 03 01	смесени битови	690
23		с. Самуилово	Драката	34021	С	0.6	20 03 01	смесени битови	260
24		с. Самуилово	Кованлъка	39012	З	1.5	20 03 01	смесени битови	450
25	Сливен	с. Глуфишево	в регулация	м/у кв.15 и 25	И	0.1	20 03 01	смесени битови	40
26		с. Глуфишево	баира	43001;444;445;446	ЮИ	4.6	20 03 01	смесени битови	890
27		с. Глуфишево	баир, до махалата	44001;226	ЮЗ	0.1	20 03 01	смесени битови	110
28		с. Глуфишево	до казана	21025	И	0.5	20 03 01	смесени битови	90
29	Сливен	с. Мечкарево	Прексанатого	1 от масив 31	СЗ	16.8	20 03 01	смесени битови	950
30	Сливен	с. Панаретовци	Керамична фабрика	масив 81 п.5	ЮЗ	4.5	20 03 01	смесени битови	4 080
31	Сливен	с. Тополчане	гробищата	масив 45	С	5.5	20 03 01	смесени битови	280

№ по ред	Местоположение					Площ, да	Код на отпадна	Наименование на отпадна	количество, m³
	Община	Населено място	Местност	Номер на парцела	Посока спрямо нас. място				
32		с. Тополчане	в регулация	п.20,21,32;33	С	22.0	20 03 01	смесени битови	700
33		с. Тополчане	в регулация	кв.9, п. 12;13	СИ	8.8	20 03 01	смесени битови	1 300
34		с. Тополчане	Мартарла	по чл.19	И	8.1	20 03 01	смесени битови	4 100
35		с. Тополчане	стоп. Двор	по чл.19	Ю	3.1	20 03 01	смесени битови	560
36		с. Тополчане	в регулация	кв.86, п.1	Ю		20 03 01	смесени битови	
37		с. Тополчане	Драгол. могила	пасище /чл.19	Ю		20 03 01	смесени битови	
38		с. Тополчане		чл.19 от кв.63	ЮЗ	3.8	20 03 01	смесени битови	910
39		с. Тополчане	мелница	195, до кв.47	З	17.0	20 03 01	смесени битови	3 150
40		с. Тополчане	мелница	по чл.19	З		20 03 01	смесени битови	
41		с. Тополчане	мелница	по чл.19	СЗ		20 03 01	смесени битови	
42	Сливен	с. Калояново	Бозалъка		С	17.5	20 03 01	смесени битови	15 940
43	Сливен	с. Желю Войвода	до махлата		З	10.0	20 03 01	смесени битови	2 890
44		с. Желю Войвода	Герена		ЮЗ	1.2	20 03 01	смесени битови	270
45		с. Желю Войвода	Нова махала		ЮИ	26.7	20 03 01	смесени битови	850
46		с. Желю Войвода	Кривият мост		С	8.2	20 03 01	смесени битови	1 200
47	Сливен	с. Камен	стоп. Двор- И		ЮИ	3.1	20 03 01	смесени битови	1 900
48		с. Камен	ст.двор,бензин.		ЮИ		20 03 01	смесени битови	
49		с. Камен	Кам. Баир-СИ		СИ	2.7	20 03 01	смесени битови	620
50		с. Камен	до гробище		сз	8.9	20 03 01	смесени битови	2 280
51		с. Камен			ЮЗ	3.0	20 03 01	смесени битови	2 760
52	Сливен	с. Крушаре		012034;012035	И	8.6	20 03 01	смесени битови	2 400
53		с. Крушаре	Адата	126;064180;181;182;183	ЮЗ	16.1	20 03 01	смесени битови	4 850
54	Сливен	с. Бяла	бет. възел			0.5	20 03 01	смесени битови	230
55		с. Бяла	джалъгън дере	25014	И	0.9	20 03 01	смесени битови	300
56		с. Бяла	разклона		И	0.05	20 03 01	смесени битови	20
57		с. Бяла	Кисъова чука		ЮЗ	2.7	20 03 01	смесени битови	7 400
58	Сливен	с. Вълген					20 03 01	смесени битови	
59	Сливен	с. Новачево					20 03 01	смесени битови	
60	Сливен	с. Градско					20 03 01	смесени битови	
61	Сливен	с. Стара река	Могула		Ю	2.8	20 03 01	смесени битови	810
62		с. Стара река	асф. база		С	7.7	20 03 01	смесени битови	180

№ по ред	Местоположение					Площ, да	Код на отпадъка	Наименование на отпадъка	Количество, m³
	Община	Населено място	Местност	Номер на парцела	Посока спрямо нас, място				
63		с. Стара река	Овчи вир		Ю	4.2	20 03 01	смесени битови	220
64	Сливен	с. Божевци	Дюзалан	319	С	2.5	20 03 01	смесени битови	140
65		с. Божевци	Салаковото	268	С	0.3	20 03 01	смесени битови	40
66		с. Божевци	Салаковото	368	СИ	2.5	20 03 01	смесени битови	390
67		с. Божевци	Харманолулу	1	ЮИ	0.2	20 03 01	смесени битови	20
68		с. Божевци	Чолаковото	5;6	И	0.3	20 03 01	смесени битови	30
69	Сливен	с. Средорек	Казаните	331	СИ	0.1	20 03 01	смесени битови	20
70		с. Средорек	Сокак баши	м/у 339 и 343	Ю	1.5	20 03 01	смесени битови	370
71	Сливен	с. Зайчари		379	И	4.0	20 03 01	смесени битови	250
72	Сливен	с. Изгрев	Калчевото	11-VIII	И	0.8	20 03 01	смесени битови	140
73	Сливен	с. Блатец	Пелиниката	251	Ю	1.3	20 03 01	смесени битови	250
74		с. Блатец	Пелиниката	10248	И	2.2	20 03 01	смесени битови	860
75		с. Блатец	Над село	25006;7;8;9;10	С	0.7	20 03 01	смесени битови	300
76		с. Блатец	Коренището	196;194	СЗ	4.9	20 03 01	смесени битови	2 100
77		с. Блатец	Юрта	39084;87;88;81;48	З	2.3	20 03 01	смесени битови	900
78	Сливен	с. Драгоданово	Кокчената	183	ЮЗ	0.1	20 03 01	смесени битови	30
79		с. Драгоданово	Дупла	362	И	0.2	20 03 01	смесени битови	90
80		с. Драгоданово	сред.гrobiща	45	ЮИ	0.1	20 03 01	смесени битови	20
81	Сливен	с. Трапоклово	Черкище		З	2.3	20 03 01	смесени битови	450
82		с. Трапоклово	Орляк		С	5.5	20 03 01	смесени битови	1 920
83		с. Трапоклово	Суха река		З	1.2	20 03 01	смесени битови	210
84	Сливен	с. Горно Александрово			З	6.9	20 03 01	смесени битови	2 800
85		с. Горно Александрово	в регулация				21 03 01	смесени битови	
86	Сливен	с. Сотиря	Манарата		Ю	16.1	20 03 01	смесени битови	6 850
87	Сливен	с. Ичера	Голяма поляна		И	3.4	20 03 01	смесени битови	700
88	Сливен	с. Раково	Къси дол		И	0.5	20 03 01	смесени битови	150
89	Сливен	кв. "Дебела Кория"			З	12.5	20 03 01	смесени битови	5 000
90		кв. "Дебела Кория"			И	14.8	20 03 01	смесени битови	2 200
		Общо				537.0			159 020

От прегледа на състоянието може да се направят следните **изводи и препоръки**.

- Община Сливен е извършила подготовка, предприела е всички необходими мерки и извършва рекултивация на старото депо за неопасни битови отпадъци още от момента на преустановяване на експлоатацията му и този проект ще бъде окончателно извършен през 2016 г.
- Общината ще възлага мониторинга на околната среда на закритото депо на външен специализиран изпълнител.
- Сериозен идентифициран проблем на територията на общината са големия брой нерегламентирани сметища. Общината е извършила проучване и до края на 2014 г. са закрити и санирани част от тези сметища с площ над 700 дка, но остават за закриване още редица селски сметища с обща площ 537 дка.

8.6. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците

8.6.1. Събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

Едно от най-съществените предизвикателства в европейското законодателство, въведено като задължение на общините е на всеки притежател на отпадъци да бъдат осигурени услуги за осигуряване на съдове за битови отпадъци, събиране и транспортиране на отпадъците до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане. Това налага планирането на мерки за обхващане на всички населени места на територията на общината в системи за събиране и транспортиране на битовите отпадъци до съоръжения за обезвреждане/оползотворяване.

Системата за организирано сметосъбиране обхваща 100% от населените места на община Сливен, в т.ч. територията на град Сливен, съгласно регулационните граници на града, промишлените зони, сателитните квартали “Дебела кория” и “Речица”, курортни местности “Карандила”, „Даулите“, “Сливенски минерални бани”, селищни образувания и вилни зони и всички 44 малки населени места.

Община Сливен е възложила чрез договор с ДЗЗД „Грийн Партнърс – БКС“, гр. София дейностите за сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата на местата за обществено ползване в община Сливен“.

Дружеството разполага със специализирани транспортни средства за събиране на смесените битови отпадъци. Персоналът на ДЗЗ „Грийн Партнърс – БКС“, който осъществява дейностите, включва:

- Ръководител - 1 бр.
- Диспечери - 3 бр.
- Проверители - 7 бр.
- Шофьори - 19 бр.
- Сметосъбирачи - 94 бр.

Дейността по събиране и транспортиране на отпадъците се извършва по график предварително одобрен от кмета на общината. Ежегодно до 31 октомври кметът на

общината определя със заповед границите на районите и видът на предлаганите услуги по чл.62 от ЗМДТ.

Честотата на обслужване на контейнерите, определена по видове съдове е представена в следващата таблица:

Таблица 22. Честота на обслужване на контейнерите (2014 г.)

Населени места	Вид съд (литри)	Кратност на обслужване (месец)
гр.Сливен		
Център	1100	30
квартали и ж.к.	1100	8,68
кв.Речица и Д. Кория	1100	4,34
квартали	120	4,34
квартали	110	4,34
Промислени зони	1100	4,34
Селищни образувания	1100	4,34
Селищни образув., вилни зони	1100	8,68
Курортни местности и места за отдих	1100	4,34
Населени места извън гр. Сливен	1100	2

Изградената система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци не е достатъчна, за да отговори на специфичните условия на общината и изискванията на населението. Предоставените услуги не отговарят на реалните нужди и се създават условия за възникване на нерегламентирани сметища. Поради недостатъчният брой съдове и честота на извозване на смесените битови отпадъци се образуват нерегламентирани сметища край населените места, от които няколко пъти годишно отпадъците се извозват до общинското сметище.

Поради това и във връзка с оптимизиране на дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и почистване на местата за обществено ползване в договора от 17.07.2015 г. между община Сливен и ДЗЗД „Грийн Партнърс – БКС“ гр. София за „Сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата на местата за обществено ползване в община Сливен“ е увеличена честотата на извозване на смесените битови отпадъци за сметка на по-малък брой съдове. Увеличена е и честотата на почистване на местата за обществено ползване.

Смесените битови отпадъци на община Сливен се транспортират за обезвреждане чрез депониране на съществуващото общинско депо за неопасни отпадъци до с. Сотиря. Оператор на депото въз основа на договор с община Сливен от 01.08.2014 г. е ДЗЗД „Про Груп Партнърс“ гр. Сливен. Съгласно решението на РИОСВ Стара Загора депото ще функционира до въвеждане в експлоатация на клетка 1 от Регионално депо Ямбол, намиращо се до с.Хаджи Димитрово, община Тунджа, което се очаква да стане в края на октомври 2015 г. След това „Грийн Партнърс – БКС“ ще транспортира отпадъците до новото регионално депо.

8.6.2. Разделно събиране и транспортиране на битови отпадъци

Йерархията за управление на отпадъците налага ограничаване на депонирането на отпадъци и въвеждане на системи за разделно събиране на отпадъци, с цел оползотворяване и насърчаване на рециклирането им. В тази връзка на територията на община Сливен е разработена стратегия за участие в системите за разделно събиране на отпадъци, за които се прилага принципът “отговорност на производителя” и за организиране на система за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци.

➤ Разделно събиране и транспортиране на опасни отпадъци от домакинствата

Община Сливен има натрупан опит в разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата. Още през 2006 г. общината изпълни проект, финансиран от ПУДООС за доставка на мобилен и стационарни пунктове и съдове за разделно събиране на опасни отпадъци от бита, разполагане на съдове в магазинната мрежа, както и провеждане на информационна кампания сред населението. Основната цел на реализирания проект беше да изгради опит и познания по въпроса каква е най-подходящата система за събиране на опасни отпадъци от бита, както и проучване на обществената нагласа за отделяне на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци.

Понастоящем общината има сключен договор от 02.06.2014 г. с „БалБок Инженеринг“ АД за организиране на мобилни събирателни пунктове за приемане за последващо третиране на опасни отпадъци от домакинства. Провеждат се тридневни кампании през пролетния и есенния сезон в различни райони, като графикът се обявява предварително с плакати, по местните радиостанции и на уеб-страницата на общината.

Предмет на договора са опасни отпадъци, класифицирани по Наредба № 2 от 23.06.2014 г. за класификация на отпадъците (обн. ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г.) с код и наименование както следва:

№	Описание на отпадъка	Класификация на отпадъка
1.	Замърсени опаковки	15 01 10* Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества
2.	Лекарства с изтекъл срок на годност	20 01 31* Цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти
3.	Живачни термометри и живак	20 01 21* Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак
4.	Почистващи препарати, дезинфектанти, белина и др., киселини, основи и реактиви	20 01 29* Перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества 20 01 19* Пестициди 20 01 14* Киселини 20 01 15* Основи 20 01 17* Фотографски химични вещества и препарати

5.	Бои, политури и лакове; праймери и разредители за боя; терпентин; лепила	20 01 27* Бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества 20 01 13* Разтворители
----	--	--

**Не са предмет на договора газове, взривни, радиоактивни и инфекциозни материали*

Количеството разделно събрани опасни отпадъци от бита през 2014 г. е 113,140 т.

➤ **Разделно събиране и транспортиране на сгурия и пепел**

Генерираните от домакинствата пепел и сгурия, които са отпадък от използването на дърва и въглища за отопление, не се събират разделно и се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци.

➤ **Осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата**

Община Сливен изпълнява задълженията си съгласно чл. 19, ал.2, т.11. от ЗУО, като на 04.07.2014 г. е сключила договор с „Вторични суровини - Сливен“ ООД за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. „Вторични суровини – Сливен“ ООД предоставя три площадки на територията на гр. Сливен и организира от свое име и за своя сметка изпълнението на договора в съответствие с разпоредбите на ЗУО и приложимите нормативни актове, като приема безвъзмездно на площадка разделно събрани отпадъци от домакинствата:

- отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ)
- излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)
- негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)
- пластмаса
- хартия
- пластмасови опаковки
- хартиени опаковки
- стъкло
- едрогабаритни отпадъци

Паралелно с площадките, два пъти годишно се организират тридневни кампании с мобилни събирателни пунктове за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата. Основни групи отпадъци, които се приемат безвъзмездно от мобилните пунктове са:

- отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ)
- негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) – бяла и черна техника (телевизори, домакински уреди, телефони, компютри и др. електрически уреди)

- пластмаса
- хартия
- пластмасови опаковки
- хартиени

➤ **Разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци**

Община Сливен не е въвела система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци. На територията на общината услугите по събиране на този вид отпадъци са включени в общата схема за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Общината не е предоставяла и компостери за домашно компостиране.

➤ **Разделно събиране и транспортиране на отпадъци от опаковки**

От началото на 2005 г. в общината е въведено разделно събиране на опаковки и отпадъци от опаковки, след сключване на договор с „Екобулпак“ АД гр. София. Разделното събиране се извършва чрез жълти и зелени контейнери, разположени на територията на общината. Контейнерите за разделно събиране и специализираните сметоизвозни камиони са собственост на „Екобулпак“ АД.

Определени са местата и броят на разположените контейнери, както и честотата на обслужване на контейнерите, съгласно списък към сключения договор с „Екобулпак“ АД. Транспортирането на разделно събраните отпадъци от съдовете се извършва по график:

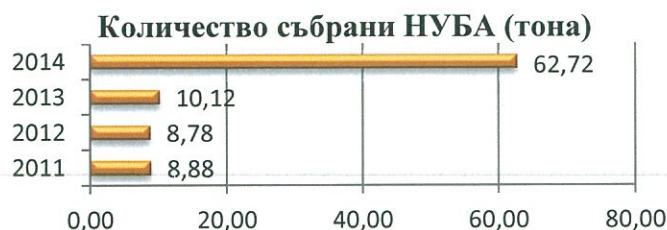
- 1 път седмично за жълтите контейнери,
- 1 път месечно за зелените контейнери.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки в община Сливен работи ефективно, като средно около 35% от разделно събраните отпадъци от опаковки са годни за рециклиране.

➤ **Разделно събиране на излезли от употреба батерии и акумулатори (НУБА)**

Община Сливен има сключен договор с „Екобатери“ АД за организирането, изграждането и прилагането на система за събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА, образувани от домакинствата, административните учредения, училищата, търговските, туристическите и други обекти, разположени на територията на общината.

Списък с местата, на които са разположени съдовете за разделно събиране на НУБА на територията на община Сливен, е публикуван на сайта на „Екобатери“ АД. В допълнение, приемането и извозването на НУБА от община Сливен се осъществява минимум веднъж в годината с мобилни екипи и по заявка на телефони, посочени в сайта на организацията.

➤ **Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)**

Община Сливен има сключен договор от 01.02.2010 г. с „Елтехресурс“ АД за организиране изграждането и прилагането на система за събиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) на образувани от домакинствата, административните учреждения, училищата, търговските, туристическите и други обекти, разположени на територията на общината.

Приемането и извозването на ИУЕЕО от община Сливен се осъществява с мобилни екипи на всяко 11-о число на месеца след заявка на телефони, посочени в сайта на „Елтехресурс“ АД.

➤ **Разделно събиране на отработени масла**

Община Сливен поддържа списък на пунктовете за смяна на отработени масла на територията на общината, който публикува на интернет страницата с цел информиране на населението.

➤ **Разделно събиране на ИУГ**

От шестте групи масово разпространени отпадъци община Сливен не е сключила договор единствено за разделно събиране на ИУГ поради липса на интерес от страна на организациите.

➤ **Предварително третиране на смесени битови отпадъци**

Съгласно изискванията на чл. 38 на *Наредба № 8/2004 г.*, с известни изключения, отпадъците, които се приемат на депа, трябва да бъдат подложени на предварително третиране.

В съответствие с принципа “замърсителят плаща” отговорността за финансирането на предварителното третиране на отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци

отговорността за организирането и финансирането на предварителното третиране е на общинските администрации, тъй като лицата, които са образували битовите отпадъци заплащат за целта “такса битови отпадъци”, която постъпва в общинските бюджети.

В съответствие с дефиницията по § 1, т. 21 от *Наредба № 8/2004 г.*, за да бъде определена една операция с отпадъци като “предварително третиране”, тя трябва да отговаря на следните критерии:

1. да е физичен, термичен, химичен или биологичен процес, включително сортирането;
2. да променя характеристиките на отпадъците, с цел
 - да се намали обема им, или
 - да се намалят опасните им свойства,
 - да се улесни по-нататъшното им третиране или
 - да се повиши оползотворяемостта им.

Методите, които се използват за предварително третиране на отпадъците и степента, до която отпадъците трябва да бъдат предварително третирани, се определят с указания на министъра на околната среда и водите.

Община Сливен не осъществява предварително третиране на отпадъци поради липса на съоръжения или инсталации за предварително третиране на отпадъци.

8.6.3. Разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата

В община Сливен принципът „замърсителят плаща“ се прилага напълно при предоставяне на услугите относно строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата.

Услугите по управление на строителните отпадъци са регламентирани в Наредбата за управление на отпадъците на община Сливен. Съгласно разпоредбите на Наредбата, разделното събиране на строителните отпадъци и транспортирането им е отговорност на генераторите на такива отпадъци и се извършва от притежателите на отпадъци, от изпълнителя на строителните и монтажните работи, или от друго лице въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО за отпадъци със съответния код съгласно Наредба № 3 от 1.04.2004 г. за класификация на отпадъците. Общината издава разрешение за насочване на строителни материали и земни маси след подадено заявление, както и разрешение за депониране на строителни отпадъци, след заплащане на определена такса за издаването му.

Общината не е определила терен на територията на общината за площадка за събиране и временно съхранение на строителни отпадъци от ремонтната дейност, тъй като съществува проблем и с транспортиране на тези отпадъци след закриване на общинското депо в с. Сотиря. Все пак, с цел разширяване на обхвата на услугите за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и създаване на допълнително удобство за населението и бизнеса за разделно предаване на тези отпадъци, е необходимо да се обмисли вариант на осигурените площадки за

безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата да се включи и предаване на строителни отпадъци от ремонтна дейност в малки количества.

8.6.4. Основни изводи и препоръки

- Организираната система за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци обхваща 100% от територията на община Сливен.
- Въведени са схеми за разделно събиране на повечето потоци битови отпадъци. Общината е осигурила услуги за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, масово разпространени отпадъци, площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, вкл. едрогабаритни отпадъци. Община Сливен е сключила договорни споразумения с организации за оползотворяване и лица с разрешителни по ЗУО за прилагане на схеми за разделно събиране на пет от шестте групи масово разпространени отпадъци - отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло; ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и ИУГ.
- Общината обаче не е въвела схеми за разделно събиране, предварително сепариране и оползотворяване на биоотпадъците, което е от критично значение както по отношение на постигане на нормативно определените количествени цели, така и във връзка с прилагане на йерархията при управление на отпадъците.
- Целесъобразно е с цел осигуряване на услуги за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и създаване на допълнително удобство за населението и бизнеса за предаване на тези отпадъци, общината да осигури площадка за безвъзмездно предаване и временно съхранение на тези отпадъци – било ново отредена площадка или да се използват сега действащите площадки.

8.7. Финансиране на управлението на отпадъците

В съответствие с разпоредбите на ЗУО и ЗМДТ, управлението на отпадъците, включително тези в обхвата на правомощията на общините, се извършва при съблюдаване на принципа „Замърсителят плаща“.

Принципът „Замърсителят плаща“ е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за събиране, предварително съхраняване, третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на първоначалния причинител или настоящия или предишния притежател на отпадъците.

Принципите „замърсителят плаща“ и „разширена отговорност на производителя“ се реализират чрез административни разпоредби и икономически инструменти. Населението и бизнесът заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци чрез различни икономически инструменти, като напр. плащане при изхвърляне, което е пряко свързано с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци.

Финансирането на управлението на отпадъците в община Сливен се осъществява основно чрез такса битови отпадъци. Общината използва и възможностите за безвъзмездно финансиране за проекти на общината в сектор отпадъци.

Такса битови отпадъци в община Сливен е регулирана в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Сливен, приета с Решение № 792/27.02.2003 г. на Общинския съвет, с последващи изменения и допълнения (посл.доп. Реш. № 1670/26.03.2015 г.). Такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място, въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации, или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията и обезпеченията по Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Таксата се определя в левове на база данъчната оценка на имотите на физическите лица и по-високата между данъчната оценка и отчетната стойност на имотите на предприятията.

Таблица 23. Размер на такса битови отпадъци (2014 г.)

	За жилищни имоти 0,9 ‰	За нежилищни имоти 1,2 ‰
осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци; събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата за обезвреждането им за сметосъбиране и сметоизвозване	0,29	0,6
проучване, проектиране, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битовите отпадъци или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по ЗУО	0,4	0,4
почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии на населените места, предназначени за обществено ползване	0,21	0,2

ЗМДТ изисква размерът на таксата да се определя според количеството на битовите отпадъци, а когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

Община Сливен, както и останалите общини в страната, определя такса битови отпадъци на база данъчната оценка на ползваните имоти от гражданите и фирмите, и съответно не прилага изцяло принципа „замърсителят плаща“. Някои общини предоставят възможност за определяне на таксата на база количество за фирмите и за имотите в определени райони, заплащайки годишна такса на кофа или контейнер в зависимост от броя и вида на декларираните съдове и съобразно обявена честота на извозване. В община Сливен такава практика все още не е възприета.

Приходите на община Сливен от такса битови отпадъци за периода 2010-2014 г. са представени в долната таблица.

Таблица 24. Приходи от такса битови отпадъци

	2010	2011	2012	2013	2014
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	5 166 273	3 321 815	3 460 029	2 953 831	3 041 962
В т.ч. от:					
домакинствата	1 865 987	1 426 999	1 440 587	1 469 964	1 498 083
юридически лица	3 300 286	1 894 816	2 019 442	1 483 867	1 543 879

Източник: Община Сливен

През 2013 г. и 2014 г. приходите от такса битови отпадъци представляват 56% от общо приходите от такси и съответно 14% и 12% от общите собствени приходи в общината.

Таблица 25. Структура на постъпленията от ТБО по групи задължени лица

Източник	2010	2011	2012	2013	2014
домакинства	36%	43%	42%	50%	49%
юридически лица	64%	57%	58%	50%	51%

Източник: Община Сливен

Подобно на средното за страната и за повечето общини в България, в община Сливен делът на приходите от домакинствата в общите приходи от такса битови отпадъци е по-нисък от този на бизнеса. Данните показват, че през последните две години общината демонстрира стремеж към по-пълно прилагане на принципа „замърсителят плаща“ и към намаляване на т.нар. крос-субсидиране на разходите на домакинствата от страна на бизнеса.

Събираемостта на ТБО от задължените лица е много висока както от домакинствата, така и от фирмите. Този факт е положителен, като се има предвид, че общината ще се нуждае от сериозни средства за прилагане на редица мерки, вкл. инвестиционни, за подобряване управлението на отпадъците и постигане на нормативно определените количествени цели за отпадъците в периода на новата програма за управление на отпадъците до 2020 г.

Таблица 26. Равнище на събираемост на приходите от такса битови отпадъци (%)

	2010	2011	2012	2013	2014
Равнище на събираемост - общо	101	110	112	105	108
от домакинствата	102	98	98	101	103
от юридически лица	100	122	126	109	113

Източник: Община Сливен

Общите разходи за управление на отпадъците през последните 5 години са представени в следващата таблица.

Таблица 27. Разходи за управление на отпадъците (лв.)

	2010	2011	2012	2013	2014
Общо разходи за управление на отпадъците	4 960 967	6 335 483	4 946 021	4 508 048	5 359 501
В т.ч. за:					
Закупуване на съдове за битови отпадъци	409 175	392 691	151 512	0	0
Събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци	1 834 163	1 993 859	1 748 935	1 813 464	1 813 464
Обезпечения по чл.60 от ЗУО, покриващи бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото	-	59 571	79 799	55 521	79 516
Отчисления по чл.64 от ЗУО за депониране на битови отпадъци на депо за битови отпадъци	-	171 370	616 660	721 167	1 239 900
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци	995 187	1 139 243	986 801	698 705	938 746
Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	1 722 442	2 578 749	1 362 314	1 219 191	1 287 875

Източник: Община Сливен

Фигура 2. Структура на разходите за управление на отпадъците 2014 г.

В структурата на разходите за управление на отпадъци най-висок е делът на разходите за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Много висок и непрекъснато нарастващ е делът на разходите за отчисления по чл.64 от ЗУО за депониране на отпадъци. Съгласно *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци* (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.), размерът на отчисленията за депониране по чл.64 от ЗУО е прогресивно нарастващ в годините. Съответно разходите на общината нарастват през анализирания период, тъй като битовите отпадъци в община Сливен се третират чрез депониране, а освен това депото не отговаря на нормативните изисквания и общината заплаща по-висок размер на такса за депониране. Като се има предвид, че до 2020 г. отчисленията за депониране на отпадъци ще нараснат повече от четири пъти спрямо 2014 г., общината ще трябва да включи в програмата мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

Таблица 28. Разходи по управлението на отпадъците на 1 жител (2012-2014 г.)

	2012	2013	2014
Средно - България	52,59		
Средно – общини над 100 хил.жители	70,48		
Сливен	39,92	36,61	43,81

Таблица 29. Степен на покриване на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци

	2010	2011	2012	2013	2014
Средно България	1,29	1,27	1,17		
Община Сливен	1,04	0,52	0,70	0,66	0,57

Източник: Община Сливен

В община Сливен приходите от такса битови отпадъци не покриват разходите за управление на отпадъците. Тенденцията е трайна през анализирания период и не съвпада със средното за страната, при което съотношението е в полза на приходите от ТБО. Това означава, че генераторите на отпадъци не заплащат пълните разходи за управление на битовите отпадъци, поради което общината субсидира управлението на битови отпадъци от други източници. В следващите години ще е необходимо да нарастват приходите от такса битови отпадъци, за да се покрият разходите за инвестиции и оперативните разходи за експлоатация на новоизградените съоръжения. Общината трябва да преразгледа начинът на определяне и размера на ТБО, така че да осигури пълно покритие на разходите за дейностите по отпадъци.

Допълнителен източник на финансиране на дейности по управление на отпадъците в община Сливен са безвъзмездните средства от държавния бюджет и от фондовете на ЕС.

Община Сливен се възползва от възможностите за финансиране на проекти в сектор отпадъци. Като член на РСУО Ямбол и в партньорство с другите общини членки, общината изпълнява проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол – Първа фаза”, съфинансиран от Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г. Проектът е на стойност 31 068 227,58 лв., като финансирането от ОПОС е в размер 29 756 981,93 лв.

Въз основа на направения анализ са изведени следните **основни изводи и препоръки**:

- Принципът „замърсителят плаща” не се прилага изцяло при определяне на такса битови отпадъци. В зависимост от въведените на национално ниво методики за определяне на такса битови отпадъци, община Сливен ще предприеме действия с цел по-пълно прилагането на принципа и справедливо заплащане на услугите от страна на всички групи генератори на отпадъци.
- Събираемостта на приходите от такса битови отпадъци е висока. Въпреки това приходите от такса битови отпадъци в община Сливен са значително по-ниски от средствата, които общината изразходва за управлението на отпадъците. Този факт показва, че общината следва да преразгледа политиката за определяне на такса битови отпадъци, така че да покрива разходите и да разширява и подобрява услугите, свързани с управление на отпадъците.
- В структурата на разходите най-висок дял имат разходите за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Размерът на заплащаните отчисления по чл. 64 от ЗУО нараства значително през анализирания период, тъй като битовите отпадъци, генерирани на територията на общината, се обезвреждат чрез депониране, а размерът на отчисленията за един тон отпадъци нараства всяка година. Допълнително утежняващо обстоятелство е фактът, че в анализирания период община Сливен депонира битовите отпадъци на депо, което не отговаря на изискванията и съответно заплаща по-високи такси по тази причина. Общината трябва да предприеме мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

8.8. Административен капацитет за управление на отпадъците

Анализът има за цел да установи състоянието на административния капацитет на община Сливен в сферата на управление на отпадъците, евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината и да направи препоръки за оптимизиране и подобряване на административния капацитет за осъществяването на управленските и контролните правомощия на общината.

Настоящият анализ се стреми да даде отговор на следните въпроси: дали се изпълняват правомощията и отговорностите на общината в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове, кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината, ясно ли са разграничени функциите между отделните звена, какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, на тяхната техническа и информационна обезпеченост.

Използвани са следните методи:

- проучване на общински нормативни и ведомствени документи, регламентиращи отговорностите на общината за управлението на отпадъците;
- анализ на отчетни документи и статистически данни за служителите, ангажирани с функции за управление на отпадъците;
- анкетиране на експерти по отпадъци в общината за изясняване на състоянието на осигуреността и на бъдещите потребности от персонал и за техническата и информационната осигуреност на администрацията.

8.8.1. Функционална обезпеченост

В т. 1 по-горе подробно са описани правомощията на общините за управление на отпадъците. Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на кмета на общината са обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация. В зависимост от начина на подпомагане изпълнението на правомощията на кмета за управление на отпадъците, определени звена в общинската административна структура имат:

- основна функция – функция, която подпомага по същество определено правомощие, политика, стратегия, план, програма;
- спомагателна функция – функция, която се изразява в съдействие, координация, техническа помощ и други подобни, по отношение на определено правомощие, политика, стратегия, план, програма.

В община Сливен общата организация и контрол на работата на общинската администрация в областта на екологията, вкл. отпадъци, е възложена на зам. кмета по устройство на територията и строителство.

Основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците, са възложени на самостоятелен отдел в специализираната администрация - **отдел „Екология“**. Отделът изпълнява общинските функции в областта на околната среда, включително и в сектор отпадъци. Съгласно Устройствения правилник на общинската администрация, отделът има следните функции в областта на управление на отпадъците:

- осигурява синхронизирането между местната, националната и европейската политика;
- организира разработването, актуализацията и осъществява контрол по изпълнението на общинските програми за управление на отпадъците и стратегическите документи на община Сливен в частта по околна среда;
- планира и контролира разходването на средствата за управление, контрол и регулиране на дейностите по отпадъци;
- планира необходимите средства за извършване на дейностите по поддържане на чистотата на територията на община Сливен и контролира разходването им съгласно одобрената план-сметка от Общинския съвет;
- подпомага организацията и провеждането на процедури по ОВОС, ЕО и комплексни разрешителни за обекти и дейности на територията на община Сливен;
- съдейства за организирането на процедури за възлагане на обществени поръчки по ЗОП, чиито обекти са свързани с устойчиво развитие и опазване на околната среда;
- организира поддържането на база данни и информиране на обществеността;
- организира и провежда контролната дейност на община Сливен;
- организира разработването и прилагането на местни нормативни документи;
- организира експертната дейност на общината, в т.ч. подготовка на становища, участие в експертни екологични съвети, общински и междуведомствени комисии, обществени обсъждания.

Функциите на отдел „Екология“ за управление на отпадъците са допълнително конкретизирани в длъжностните характеристики на служителите. Главен експерт от отдела изпълнява експертните функции по управление на отпадъците, в т.ч. смесените битови, масово разпространените, опасните от бита и др. Съблюдава и за изпълнение на целите по ЗУО, следи за отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО. Съгласува документи за изпълнение на договорите за „Сметосъбиране и сметоизвозване и почистване на териториите за обществено ползване на община Сливен“, „Експлоатация на депо за неопасни отпадъци“, „Мониторинг на депо за неопасни отпадъци“, „Рекултивация на депо за неопасни отпадъци“, „Разделно събиране на излезли от употреба батерии (НУБА), „Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), „Разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата“, „Площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата“. Експертът участва и в управлението на РСУО Ямбол.

Други структурни звена също имат функции, свързани с управление на отпадъците.

Дирекция „Устройство на територията“ с отдели „Кадастър и регулация“ и „Териториално устройство и архитектура“

- организира, координира и участва в разработването, разглеждането, приемането и актуализирането на териториално устройствените планове;
- организира набирането и предоставянето на информация за предвижданията на териториално-устройственото планиране, включително инженерно-техническа

инфраструктура и в частност в областта на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

- способства за организирането и реализирането на строителната дейност.

Отдел „Бюджет”

- осъществява връзката с ръководството на общината по разработването и съставянето на проектобюджета на община Сливен;
- осъществява връзката между община Сливен и Министерство на финансите по приложението и изменението на нормативните актове в бюджетната сфера.

Дирекция „Местни данъци и такси“

- изготвя проект на заповед за определяне границите на районите с организирано събиране и извозване на битови отпадъци на територията на община Сливен и осъществява процедурите, свързани с тях;
- ежегодно разработва предложение за размера на такса битови отпадъци въз основа на годишната план-сметка за дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване;
- разглежда и обработва преписки, свързани с определяне размера на такса битови отпадъци за нежилни имоти, на предприятия, в зависимост от количеството на битовите отпадъци и честотата на извозване или чрез пряко договаряне.

Отдел „Правно-нормативно обслужване“ отговаря за:

- подготовката, организирането и провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки по ЗОП, включително за избор на изпълнители за дейностите по управление на отпадъците;
- осигурява спазването на законността при осъществяването на дейността на общата и на специализираната администрация и оказва правна помощ на кмета и на административните звена, като дава мотивирани становища по правни въпроси и по проекти на нормативни актове и изготвяне на проекти на договори.

Отдел „Връзки с обществеността, протокол и международно сътрудничество“ изпълнява функции за привличане на обществеността, подготвя и осъществява обществени консултации и информационно-образователни дейности, поддържа контакти с неправителствени организации.

Организацията и изпълнението на дейностите по събиране, включително разделно, съхраняване, транспортиране, третиране на битови, строителни и масово разпространени отпадъци общината е изнесла извън структурните звена на общинската администрация, като за целта е сключила договори за възлагане на определени дейности с отпадъци.

Контролните функции по управление на отпадъците са възложени на инспектори в дейност „Управление и контрол на дейностите по опазване на околната среда“ и главни специалисти в дейност „Чистота“. Със заповед на кмета на общината те са задължени да осъществяват контрол по изпълнение на Наредбата за управление на отпадъците в община Сливен и на други наредби. Всички кметове, кметски наместници и ръководители на Центрове за административно обслужване също са упълномощени със

заповед на кмета на общината. Задълженията на определените със заповед служители са да осъществяват контрол по спазването от страна на всички юридически и физически лица на територията на община Сливен на нормативните актове на Общинския съвет, на екологичните закони и подзаконовите нормативни актове, както и на договорите, по които страна е община Сливен, когато такива функции са му възложени от кмета на общината или от Общинския съвет. На инспекторите са възложени функции да осъществяват текущ, превантивен и последващ контрол, да дават писмени предписания и да следят за изпълнението им по спазването от страна на всички юридически и физически лица на територията на общината на нормативните актове на Общинския съвет, на законите и подзаконовите нормативни актове, както и на договори, по които страна е общината. При изпълнение на функциите си инспекторите са задължени да осъществяват и административно-наказателна дейност по предвидения законов ред. Изпълнението на контролните функции обаче е на незадоволително ниво. През 2013 г. и 2014 г. инспекторите в дейност „Управление и контрол на дейностите по опазване на околната среда“ и главните специалисти в дейност „Чистота“ не са съставяли актове за установени нарушения, свързани с управление на отпадъците.

Анализът на ангажиментите на отдел „Екология“ и на главния експерт в отдела, както и другите гореописани структурни звена в общинската администрация, показва, че нормативно възложените на кмета функции за управление на отпадъците са почти напълно обезпечени – за разработване и изпълнение на стратегическите и нормативните документи на общината, за осъществяване на услугите в сектора, за мониторинг, контрол и координация, информационно обезпечаване, финансово планиране, информиране на обществеността. Функциите са ясно разписани и не се наблюдава дублиране в хоризонтален и вертикален аспект. Обезпечени са и координацията и контролът за изпълнение на онези функции, които са възложени на външни изпълнители. Липсват функции единствено относно биоотпадъците и биоразградимите отпадъци, тъй като общината все още не предоставя такива услуги. Целесъобразно е с въвеждането на системата за разделно събиране на биоразградимите и биоотпадъците да се допълнят такива функции в длъжностните характеристики на съответните експерти.

8.8.2. Човешки ресурси

В общинска администрация в отдел „Екология“ работят 5 експерти еколози, като пряко отговорен по въпросите, свързани с управление на отпадъците, е един служител от отдел „Екология“ – главен експерт, който е натоварен и с редица други задължения. Професионалната квалификация на експертите еколози е много добра. Общината осъществява целенасочена политика за регулярно повишаване на квалификацията, като през 2013 и 2014 г. експертите от отдел „Екология“ и други експерти с функции в сферата на управление на отпадъците са участвали в обучения, организирани от МОСВ, НСОСРБ, АСЕКОБ и други.

Осъществяването на контролната дейност по спазване на нормативната уредба и на дейността на фирмите, предоставящи услуги за отпадъци, е възложено на 4 инспектори в дейност „Управление и контрол на дейностите по опазване на околната среда“ и 3 главни специалисти в дейност „Чистота“. Определените със заповед на кмета служители са ангажирани с контрола на фирмата по почистване на гр. Сливен в 16 района. Участват в ръководенето на хора по програми за трудова заетост за почистване и озеленяване по райони. На практика нямат възможност да осъществяват контрол по

наредбата за управление на отпадъците и други сходни наредби. Няма екип с автомобил за контрол на нерегламентираните замърсявания с отпадъци в и около населените места.

Броят на служителите е недостатъчен за изпълнение на възложените функции. Поради прекомерната натовареност на отговорните служители и с други дейности, контролните функции не могат да се изпълняват пълноценно, в резултат на което няма изготвени предписания за отстраняване на нередности, няма наложени глоби и съставени актове за административни нарушения. Липсата на транспортно обезпечаване на контролната дейност също е фактор, намаляващ ефективността ѝ. Предвид положителния опит на други големи общини, и с цел подобряване на ефективността на контролната дейност, целесъобразно е община Сливен да създаде като самостоятелно звено инспекторат, който да осъществява контрол по изпълнение на наредбата за обществения ред (в която има разпоредби по поддържането на чистотата), наредбата за отпадъците, наредбата за озеленените площи и други наредби. Инспекторатът не трябва да е ангажиран с неспецифични дейности, които са извън контролните му функции. Необходимо е да се подобри материално-техническото обезпечаване на контролната дейност чрез закупуване на автомобил, както и да се прилагат ежегодни мерки за развитие на квалификацията на контролиращите чрез провеждане на обучения - по изискванията за контрол, съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления и други теми, идентифицирани в процеса на работа и/или по време на атестацията на служителите.

8.8.3. Материално-техническо и информационно обезпечаване

Материално-техническата обезпеченост на служителите в общинската администрация с функции в областта на отпадъците е на добро равнище. Осигурени са помещения, офис оборудване и техника за работа. Изградена е вътрешна компютърна мрежа с нива на достъп съобразно дефинираните в системата права.

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците, са ЗУО и Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)

В чл. 44 Раздел I на Глава четвърта в ЗУО са регламентирани задълженията на общините във връзка с информационното обезпечаване на управлението на отпадъците. Кметът на общината организира събирането на данни и предоставя информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. В Наредбата се определят:

- редът и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците;
- редът и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците;
- редът за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- редът за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- изграждането и поддържането на информационна система за отпадъци.

Задължени лица по Наредбата са:

1. лицата, чиято дейност е свързана с образуване на производствени и/или опасни отпадъци, с изключение на отпадъците, образувани от домакинства, търговските и административните сгради;
2. лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на производствени и/или опасни отпадъци;
3. лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на битови и/или строителни отпадъци;
4. лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на масово разпространени отпадъци;
5. лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
6. организациите по оползотворяване и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално по наредбите съгласно чл. 13, ал. 1 ЗУО;
7. регионални сдружения за управление на отпадъци;
8. лицата, извършващи дейности като търговец и/или брокер на отпадъци.

Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация чрез документите, определени с Наредбата, както и в наредбите по чл. 43, алинеи 3, 4, 5 и 6 от ЗУО.

Община Сливен предоставя информация съобразно изискванията на ЗУО и Наредбата. Информационното обезпечаване на управлението на отпадъците в общината е на сравнително добро равнище. Общината е въвела база данни относно количествата отпадъци по видове. Документооборотът и обменът на информация се осъществяват по два начина – по електронен път и по-рядко на хартиен носител. Основните документи, в това число планове и програми, документи във връзка с определяне на цени на такси и услуги и заплащане на такса „БО“, решения на Общинския съвет, договори с външни изпълнители, отчети за дейността и други са достъпни в локалната компютърна мрежа и достъп до тях имат всички служители на общината. Липсва обаче вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване на управлението на отпадъците с ясно разписани задължения на структурните звена за събиране, обработка и предоставяне на информация в информационната система на общината, както и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания. Все още не е изградена единна електронна система за управление на отпадъците, която да интегрира всички генерирани документи в областта на отпадъците и да позволява автоматизирано въвеждане и обработка на данни. Въвеждането на интегрирана информационна система за отпадъците ще обезпечи управлението на отпадъци с достоверни данни и надеждна информация, която е предпоставка за вземане на решения и за проследяване на напредъка на общината при изпълнение на мерките за подобряване на управлението на отпадъците и постигане на нормативно определените количествени цели. С въвеждане на единна електронна система в общината за управление на отпадъците общинското ръководство следва да разпише ясно отговорности за информационно обезпечаване на управлението на отпадъците.

Липсват данни за набиране на качествена информация от страна на общината чрез провеждане на периодични допитвания чрез анкети или друга форма до населението относно тяхното мнение и препоръки за предоставяните услуги по управление на отпадъците. Изпълнението на такива проучвания е важно и от гледна точка на повишаване на обществените нагласи към екологосъобразно отношение към отпадъците.

8.8.4. Основни изводи и препоръки

- Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на кмета на общината са обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация. Разпределението на функциите е ясно и няма припокриване на функции в хоризонтален и във вертикален аспект.
- Изпълнението на почти всички възложени функции е на много добро ниво. Общината има капацитет за разработване и изпълнение на нормативни и планови документи и големи инфраструктурни проекти, за осигуряване на услуги за отпадъците. На незадоволително ниво е изпълнението на контролните функции за управление на отпадъците поради недостатъчна обезпеченост на функциите.
- Квалификацията на служителите с функции за управление на отпадъците е на много добро ниво. Броят им обаче е недостатъчен за изпълнение в пълен обхват на възложените функции. Поради прекомерната натовареност на отговорните служители и с други дейности и липсата на материално-техническа обезпеченост, контролните функции не могат да се изпълняват пълноценно, което понижава ефективността на контролната дейност. Необходимо е да се намерят вариант за назначаване на допълнителен персонал (възможно и извънщатен, по програми за временна заетост и др.), да се подобри материално-техническото обезпечаване на контролната дейност чрез закупуване на автомобил, както и да се прилагат ежегодни мерки за развитие на квалификацията на контролиращите чрез провеждане на обучения.
- Предвид все по-големите изисквания към общините по опазване на околната среда, вмениявани от българското законодателство, и наличие на негативни практики от страна на жителите на община Сливен е целесъобразно ръководството на общината да преразгледа съществуващата структура и да създаде специализиран инспекторат за осъществяване на контролната дейност по опазване на околната среда и управление на отпадъците, както и по спазване на други общински наредби. Инспекторатът следва да е обезпечен с достатъчен брой инспектори и транспортно средство за осъществяване на проверки на място.
- Необходимо е да бъде събрана, систематизирана и анализирана цялата информация, касаеща отпадъците в община Сливен, като се разработи и внедри единна електронна система за управление на отпадъците. Системата следва да включва и други нива на информационно обезпечаване, вкл. качествена информация, събрана чрез провеждане на периодични допитвания сред населението и бизнеса.

8.9. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и разделното събиране на отпадъците има ключово значение за успеха и постигане на целите на общинската политика за отпадъците в съответствие с йерархията за тяхното управление.

Предмет на този анализ е информационната политика и работата с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците.

Община Сливен има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността и провеждане на публични обсъждания и консултиране на обществеността във връзка с планиране и изпълнение на общинските политики, включително в областта на опазване на околната среда. Заседанията на Общинския съвет са отворени за гражданите, които могат да присъстват на тях и да зададат конкретни въпроси (в т.ч. такива, свързани с управлението на отпадъците) към кмета на общината. В община Сливен има утвърдена от години практика на въпроси на граждани, задавани директно на срещи с експертите на общината.

Има работещ „телефон“ за връзка с гражданите, на който те имат възможност да подават сигнали и да получават информация по всички въпроси, свързани с опазване на околната среда, в т.ч. и такива, свързани с управлението на отпадъците.

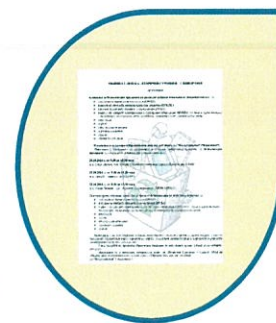
www.sliven.bg

Общината е сред малкото общини, които поддържат на интернет страницата си секция „Екология“, в която публикува систематизирана информация, вкл. във връзка с управление на отпадъците. Този подход улеснява достъпа на гражданите до полезна информация за отпадъците. В секция „Екология“ се публикува информация относно

- кампании за разделно събиране на различни групи отпадъци от домакинствата;
- регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия и картон, метал и отпадъци от ИУМПС;
- места за смяна на отработени моторни масла и смяна на автомобилни гуми на територията на гр. Сливен;
- промени в нормативната уредба за отпадъците.
- ред за предоставяне на годишните отчети за дейностите по отпадъците

Задължения на търговските обекти за прилагане на изискванията на ЗУО във връзка с въвеждане на разделното събиране на отпадъци от хартия и картон, стъкло, метали и пластмаси;

- описание на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Сливен, вкл.
 - инструкция за разделяне на отпадъците при събирането им в изградените от ООп системи за разделно събиране на рециклируеми отпадъци,
 - план за разполагане на съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки,

- детайлно описание на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- извършваните ЕО и ОВОС и покани за обществени обсъждания;
- както и друга актуална информация.

На уеб-сайта на общината се публикува и друга информация, касаеща дейностите с отпадъците - договорите с фирмите, изпълняващи услуги по сметосъбиране и сметоизвозване, почистване на обществените площи, експлоатация на депото за отпадъци, договори с организациите по оползотворяване на различните специфични отпадъчни потоци, заповедите за принудително премахване на излезли от употреба МПС, както и информация за основните проекти в тази област.

Община Сливен провежда периодични кампании за разделно събиране на отпадъци от домакинства, като предварително съобщава график за събиране чрез мобилни събирателни пунктове, групите отпадъци, които домакинствата могат да предават безвъзмездно, както и кратка информация за необходимостта и ползите от разделното събиране на битовите отпадъци.

В съответствие с изискванията на ЗООС и ЗУО ежегодно, до 31-ви март кметът на общината внася отчет пред Общинския съвет за изпълнение на дейностите, заложиени в общинската програма за опазване на околната среда, респективно в програмата за управление на отпадъците, в качеството ѝ на секторна програма. Докладните записки с отчетите на програмата и съответните решения на Общинския съвет се оповестяват чрез сайта на общината. При проявен интерес от страна на местните медии, отделни елементи от този отчет се оповестяват и коментират чрез местните медии.

Общината ежегодно участва в националната кампания „Да изчистим България“. Общинската администрация разпространява информация за кампанията в гр. Сливен и във всички села в общината. Програмата на кампанията се публикува на интернет страницата на общината. Общинска администрация определя площадките, нуждаещи се от почистване от отпадъци, осигури достатъчно чували и ръкавици за включилите се доброволци, а ръководството и служителите от общинска администрация участват активно в почистването. Като положителен факт се оценява успешното привличане и на големи фирми, опериращи на територията на община Сливен, които се включват със своя техника в механизирано почистване на локални сметища на територията на град Сливен. Фирмата за сметосъбиране „Грийн Партнърс“ ДЗЗД също участва в кампанията, като транспортира събраните отпадъци до общинското депо. Почистват се както локални сметища, така и междублокови пространства, посещаваните туристически обекти в Природен парк „Сините камъни“ и местности на територията на общината. Кампаниите са съчетани с образователни инициативи, но те са по-скоро с епизодичен характер.

В резултат на анализа на текущото състояние относно информационната политика на община Сливен в сектор отпадъци са изведени следните **основни изводи и препоръки:**

- Община Сливен има дългогодишен опит и устойчива практика за информиране на обществеността. Общината е сред малкото общини, които поддържат на интернет страницата си секция „Екология“, в която публикува разнообразна

информация относно различни аспекти от управление на отпадъците. Този систематизиран подход улеснява достъпа на гражданите до полезна информация за отпадъците и тяхното управление. Общината прилага много добри практики за информиране на гражданите, като информацията обхваща всички отпадъчни потоци, за които общината предоставя услуги директно или чрез външни организации. Тази дейност обаче не е достатъчна за стимулиране на населението да съблюдава задълженията относно управлението на генерираните битови отпадъци. Липсата на целенасочени кампании за повишаване на общественото разбиране относно управлението на отпадъците пречи да се намали общата незаинтересованост и неспазване на нормативните разпоредби относно отпадъците, които се явяват проблем в общината.

- Необходимо е общината да съчетае информационната дейност с провеждане на целенасочени разяснителни кампании и предоставяне на подходящи стимули за специфични целеви групи, с цел изграждане на екологосъобразни навици и поведение сред населението за предотвратяване, намаляване и разделно събиране на отпадъците.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

Регионална инспекция по околната среда и водите-Стара Загора

териториален обхват - области Стара Загора, Сливен, Ямбол и община Тополовград

РЕШЕНИЕ № СЗ - 5 - ЕО /2016 г.

за преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка

На основание чл. 81, ал. 1, т. 1, чл. 85, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), представеното писмено искане по чл. 8, ал. 1 и 2 от възложителя Община Сливен, гр. Сливен, бул. „Цар Освободител“ № 1, съгласно чл. 14 ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, чл. 31, ал. 1 и ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие, чл. 4, чл. 37 ал. 3 и ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони и представено становище от Регионална здравна инспекция гр. Сливен

РЕШИХ:

да не се извършва Екологична Оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване в защитените зони за „Общинска програма за управление на отпадъците за периода 2014-2020 година“, на Община Сливен, прилагането на която, няма вероятност да окаже значително въздействие върху околната среда и човешкото здраве и няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони Натура 2000

Възложител: Община Сливен, гр. Сливен, ул. „Цар Освободител“ № 1

Характеристика на програмата:

Общинската програма е инструмент, чрез който се очертава бъдещата рамка за управлението на отпадъците. Чрез нея се актуализира и надгражда създадената вече интегрирана рамка за намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда, подобряване на ефективността на използване на ресурсите и увеличаване отговорностите на замърсителите. Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент за общината, който предвижда потребностите от бъдещи инвестиции за третиране на отпадъци и финансовите изисквания към реализацията им. ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци;
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ;
- опасни отпадъци от домакинствата.

Програмата обхваща всички задължения на местната администрация за третиране на отпадъците, произтичащи от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). В нея се включват мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, събирането, транспортирането, третирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, както и от административни, търговски, промишлени и други източници.

Общата цел на програмата е свързана с ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве в община Сливен.

Специфичните цели включват:

- Предотвратяване и намаляване количеството на генерираните отпадъци;

- Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез въвеждане на система за разделно събиране, транспортиране и третиране на отпадъци от опаковки;
- Достигане целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на БО;
- Актуално нормативно регламентиране на управлението на отпадъците на общинско ниво;
- Осигуряване електронна система в общината за база данни за управление на отпадъците;
- Управление на специфични потоци отпадъци;
- Работа с обществеността - привличане на обществеността при вземането на решения, свързани с основния проблем „отпадъци“; провеждане на кампании по прилагането на програмата; участие в моделни проекти за управление на отпадъците; прилагане на принципите на „споделена отговорност“ и „замърсителят плаща“;

Мотиви:

1. Според представената информация за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка основната цел на разглежданата програма е да бъдат спазени основните принципи при управлението на дейностите по отпадъците, заложили в нормативните разпоредби на българското екологично законодателство.
2. Програмата за управление на отпадъците ще допринесе за устойчиво развитие на община, чрез интегрална рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използваните ресурси, увеличаване отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.
3. Основните цели на програмата са предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, разделно събиране и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, подобряване на организацията по събиране и транспортиране на отпадъците, екологосъобразно обезвреждане на отпадъци, предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци, правилно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта, осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците, укрепване на административния капацитет на общинската администрация и участие на обществеността.
4. С програмата се планират мерки за осигуряване на ефективно прилагане на законодателството на местно ниво:- идентификация на лицата, образувачи големи количества отпадъци, подлежащи на специално регулиране;- периодични проверки за спазването на законодателството;- прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията;- осигуряване на квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация;- осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси;- въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни и ясно и надлежно документиране на резултатите от проверките.
5. Заложените в ОБПУО мерки за изпълнение ще се осъществяват при оптимален баланс на интересите на различните участници в дейностите по управление на отпадъците.
6. В резултат от прилагането на ОБПУО се очаква благоприятно въздействие върху компонентите на околната среда, включително опазване и възстановяване на биологичното разнообразие. Разработената програма не влиза в конфликт с предмета и целите на опазване на консервационно значими видове и местообитания в защитени зони от Националната екологична мрежа Натура 2000.
7. Съгласно становище на Регионална здравна инспекция гр. Сливен с изх. № ЗД-01-01-389/03.03.2016 г., прилагането на ОБПУО на община Сливен за периода 2014-2020г., няма да доведе до възникване и риск за човешкото здраве и околната среда.

8. Разглежданата Общинска програма е в йерархична връзка с Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г. и ще спомогне за неговото прилагане.

На основание чл. 88, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда решението губи правно действие, ако в срок 5 години от влизането му в сила не е одобрена ОБПУО 2014-2020г. на община Сливен.

Настоящото решение не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на Закона за опазване на околната среда и други специални закони и подзаконовни нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на програмата, на възложителя или на някои от обстоятелствата, при които е било издадено настоящето решение, възложителят/новият възложител трябва да уведоми РИОСВ, гр. Стара Загора, до 14-дни след настъпване на измененията.

Решението може да бъде обжалвано по реда на Административно – процесуалния кодекс пред Министъра на околната среда и водите или пред Административен съд - Стара Загора в четиринадесет дневен срок от предоставянето му.

Д-Р ПЕТЯ ПАПАЗОВА

Директор на РИОСВ - Стара Загора

Дата:.....24.03. 2016г.